

PRVA BUNA ŠTIBRENACA (1608—1610)

Josip Adamček — Metod Hrg — Josip Kolanović — Miljenko Pandžić

U ovom Arhivskom vjesniku nastavljamo objavljivati arhivsku građu o seljačkim bunama u XVII stoljeću.¹ Objavljujemo dosta opsežnu građu o prvoj buni štibrenaca (1608—1610) koja se čuva u arhivu Zagrebačkog kaptola.

Dosad najtemeljiti prikaz štibrenskih buna dala je 1960. Nada Klaić u prvom dijelu svog rada »Seljačke bune u XVII. stoljeću u Hrvatskoj«. Taj je prikaz izradila na temelju novih arhivskih dokumenata, a uz njega je u cjelini ili većim izvodima objavila i 12 dokumenata.²

Rad N. Klaić omogućio je ispravljanje i nadopunu ranijih prikaza štibrenskih buna, ali je i sama naglasila da o njima nije iscrpljena sva arhivska građa.³ Svakako da i to opravdava našu namjeru da sistematski objavljujemo izvore o tim seljačkim bunama, jednako kao i pokušaj da ih na temelju novih izvora ponovo prikažemo.

I

Prva buna Štibrenaca izbila je u seoskim općinama Kraljevec i Dumovec u kaptolskoj Štibri.

Prema »Popisu zemalja cijele Štibre...« (*Conscriptio terrarum totius Stibre...*) iz 1607. kaptolsku Štibru činilo je 5 seoskih općina: Kraljevec, Dumovec, Sesvete, Savski brod (Portus Zave) i Novak kod Otoka. U tim općinama živjelo je 1607. preko 300 kmetova. U seoskoj općini Kraljevec popisano je 89, a u općini Dumovec 59 kmetskih domaćinstava.⁴

Pažljiva analiza izvora koje objavljujemo pokazuje da je glavni uzrok prve bune štibrenaca bio pokušaj Zagrebačkog kaptola da seljcima u kraljevečkoj i dumovečkoj sućiji nametne tlaku. Uzroci se te bune, dakle, u osnovi nisu razlikovali od uzroka ostalih seljačkih buna

¹ Građu o seljačkim bunama u XVII stoljeću počeli smo objavljivati u Arhivskom vjesniku XVI, 1973, 7—85. Smrt je u međuvremenu istrigla iz naše sredine Ivicu Filipovića koji je započeo surađivati na tom poslu.

² N. Klaić, *Seljačke bune u XVII. stoljeću u Hrvatskoj (I. dio)*, Historijski zbornik XIII, 1960, 119—154.

³ Isto, 126.

⁴ Kaptolski arhiv u Zagrebu, Acta Decimalia, br. 453.

u XVII stoljeću, koje su gotovo redovito izbijale zbog povećanja tlake ili nastojanja feudalne gospode da tlaku nametnu i onim seljacima koji je do tada nisu davali. Pri svemu tome, dakako, ne gubimo iz vida i sve druge utjecaje na izbijanje bune u Kraljevcu i Dumovcu.

Seljaci iz kraljevečke i dumovečke seoske općine u drugoj polovici XVI stoljeća nisu davali tlaku. Prema izjavama svjedoka iz 1609. »silom su natjerani da daju podvoz« prije dvadesetak godina, »za turskog poroba« i »gda su Drenčinu zidali po razipu«.⁵

Sami su kraljevečki kmetovi 1609. popisali razlog zbog kojih namjeravaju napustiti kaptolske posjede — »Vzroci zakaj se Kraljevčani izneverili jesu iz Kraljevec ex bonis Dominorum Capituli Zagrabiensis in comitatu eadem habitis«. Ta predstava pokazuje da je najvažniji »vzrok« pri donošenju njihove odluke o seobi bilo nametanje različitih radnih obveza.

Sukobi Kraljevčana s Kaptolom zbog tlake imali su već dosta dugu historiju. Prvo su ih počeli tjerati da kose kaptolsku sjenokošu u Širokom polju, a zatim »pod silu i moraš« na košnju sjenokoše u Trsteniku (»na 150 koscev«). Otpor tim radovima Kaptol je svladao hapšenjem 12 staraca.

Mnogo ozbiljniji otpor Kraljevčani su pružili kad su ih počeli tjerati da obrađuju kaptolski vinograd Herešinšćak. Kanonici su mislili da će otpor tlaci ponovo svladati hapšenjem uglednih staraca. Ali seljaci su se tada počeli ozbiljno spremati da odsele s kaptolskih posjeda. Kanonici su najednom uvidjeli da mogu ostati bez svih prihoda iz najveće seoske općine u Štibri, pa su prema seljacima promijenili držanje. »Ter onda gospoda moliše nam se, da listor ostanemo« — pisali su Kraljevčani. »I obečaše nam pravicu dati. I dali su nam ju...«.⁶

»Pravica« koju su Kraljevčani tada dobili nesumnjivo je povelja iz 1592. kojom je Zagrebački kaptol oslobodio obrađivanja vinograda, oranja, kopanja i košnje sijena podložnike trgovišta Kraljevec, sela Cerja i seoske općine Dumovec. U ispravi, dakako, nije navedeno da je izdana povodom namjere tih podložnika da napuste kaptolske posjede. Kanonici su podjelu »pravica« obrazložili time što su Kraljevčani i Dumovčani još u dobi borbi s Ivanom i Nikolom Zrinskim (1540—42) iskazali svoju vjernost, što god. 1573. nisu pristupili pobunjenicima i zatim što su 1591. aktivno sudjelovali u borbama s Turcima. Uz to su obrazloženje dodali da su i sami seljaci molili oslobođenje od tlake zbog teškog ekonomskog stanja. Na stvarne razloge izdavanja isprave podsjeća jedino odredba kojom je seljacima zabranjeno da napuštaju kaptolske posjede (Neque etiam tempore successu se ex ditione nostra Capituli alio commorandi causa transferre possint).⁷

U ispravi iz 1592. ne spominje se vojna dužnost kraljevečkih seljaka, iako su oni u različitim prilikama služili kao kaptolski vojnici. Kaptol ih je u vojsku unajmljivao posebnim aranžmanima, koje — kako su se seljaci tužili — nije izvršavao.

Kaptol se nije pridržavao »pravica« koje je 1592. dao seljacima. Kraljevčani su se tužili: »I dali su nam ju (*pravicu*), ali nas nesu vu nje obderžali i sada nas ne derže«. Kanonici su ih i dalje tjerovali da daju

⁵ Dokument br. 14.

⁶ N. Klaić, *n. dj.*, 149—151.

⁷ Isto, 148—149.

podvoz, obavljaju tlaku i razne druge radove. Tako su npr. kanoniku Medaku morali »štagalj pod moraš načiniti«, sagraditi kuće »gospodnu Doctoru« i Mateju Diaku, sagraditi kaptolsku »ciglenicu« i praviti cigle. »Ne znamo mi nikakova razloga (*računa*) u naše tlake« — tužili su se Kraljevčani na kraju svoje predstavke iz 1609. — »ar vsaki dan moramo na tlako hoditi, da što je veće (*quod maius et gravius est*), negda i po svetke«.

Usporedo s nastojanjem da se seljacima nametne stalna radna renta vlastelinstvo je ograničilo pravo korištenja šuma (drvariju i žirovinu) i suzilo djelokrug djelatnosti seoske općine. Kao težak teret seljaci su označili i obavezu da toče vlastelinsko vino.⁸

Povećavanje feudalnog pritiska navelo je seljake iz Kraljevca i Dumovca da se ponovo odluče na seobu s kaptolskih posjeda.

II

Svoj odlazak s kaptolskih posjeda 3. VI 1608. prijavilo je 57 kmetova iz Kraljevca, 4 iz Kraljevečkog Kobiljaka i 8 kmetova iz Cerja. Izjavili su da se s »družinom, decom i bratiom, i zlugami, gibućim, živućim« imutkom namjeravaju odseliti na susjedno vlastelinstvo Božjakovinu.⁹ Nekoliko dana kasnije svoju namjeru o seobi na posjede Božjakovine najavili su i seljaci iz dumovečke sučije: 9 kmetova iz Dumovca, 9 iz Jelkovca, 7 iz Novaka i 9 iz Dumovečkog Kobiljaka.¹⁰ Nikola Zrinski kao vlastelin Božjakovine pružio je podršku tim seljacima, jer je želio što prije naseliti sela oko Božjakovine koja su Turci za vrijeme Hasanpašine vojne temeljito opustošili.

Prema pravnim propisima prijavom seobe seljaci su postajali licencijati, ali su prije seobe trebali podmiriti sve dugove i obaveze prema dotadašnjem vlastelinu.

U težnji da spriječi masovan odlazak svojih kmetova Kaptol se upustio u dugotrajne parnice oko njihove licencijacije. Te su se parnice vodile između Nikole Zrinskog kao vlastelina koji je namjeravao primiti kaptolske kmetove i Kaptola kao njihova dotadašnjeg vlastelina, a trebale su utvrditi uvjete pod kojima prijavljeni seljaci mogu odseliti.

Na prvoj sudskoj raspravi zastupnik Kaptola je zatražio da se seoba seljaka iz kraljevečke sučije potpuno zabrani, jer su neispravno prijavili svoj odlazak i uvrijedili vlastelinskog slugu Matiju Malčića — Turhana. Na raspravi 14. VIII 1608. usprotivio se i seobi seljaka iz dumovečke sučije navodeći posve neodređeno: »zuprot nim vsem i vsakomu vnoge zroke imamo«, »zuprot nim vnogim imamo sententiae«.

Na narednoj sudskoj raspravi Kaptol je pristao na seobu 14 kmetova iz kraljevečke i 14 kmetova iz dumovečke sučije,¹¹ ali je njihov odlazak

⁸ Isto, 149—151.

⁹ Dok. br. 3.

¹⁰ Dok. br. 6.

¹¹ Iz kraljevečke sučije otpust su mogli dobiti: Luka Stublčić, Jakob Stublčić, Matija Ivanić, Mihajlo Jakšić, Mihajlo Jemrišković, Jurko Presnec, Jantol Malčić, Antun Mareković, Emerik Pavleković, Franjo Zrinščak, Luka Tomković, Ivan Merdetić, Valentin Kušnić i Pavao Slavić. Iz dumovečke sučije Kaptol je dopustio da se sele ovi seljaci: Juraž Horvat, Mihajlo Cerkanić, Valent Novak, Mihalj Klarić, Pavel Dianek, Blaž Paliz, Mihajlo Kolarić, Dianek Galović, Pavel Givanić, Ivan Givanić, Marko Fogar i Jambek Polovanec.

uvjetovao plaćanjem visokih globa i podmirivanjem feudalne rente za cijelu godinu. Za svakog kmeta priložen je račun što i koliko mora platiti. Sporna stavka tih računa odmah je postala tlaka, jer je Kaptol tražio da svi seljaci od dana prijave seobe daju uobičajenu kmetsku tlaku. Seljaci tu tlaku nisu htjeli davati, pa je Kaptol za svaki dan uskraćene tlake računao 12 forinti (»pod dvanadeste dukat za svaki dan«) globe. Svaki kmet trebao je za 60—70 dana uskraćene tlake platiti 700—850 forinti, iznos nekoliko puta veći od vrijednosti njegove cjelokupne imovine. Sve u svemu, pod uvjetima koje je Kaptol postavio ni jedan kmet nije mogao odseliti, jer nije raspolagao sredstvima za plaćanje »duga, kvara, neposluha i ostalo«.¹²

Visoke globe, a vjerojatno i izravni pritisak, utjecali su na kmetove iz dumovečke sućije da u rujnu 1608. odustanu od seobe i izjave svoju vjernost Zagrebačkom kaptolu kao vlastelinu. Za uzvrat Kaptol ih je 15. IX 1608. oslobodio plaćanja svih zaostalih daća, globa i kazni na koje su bili osuđeni u prethodnim parnicama.¹³

Parnica o seobi kraljevačkih seljaka na Božjakovinu obnovljena je u svibnju 1609. godine. Predstavnik Kaptola ponovo je tražio da se od licencijata prije seobe naplate sve feudalne obaveze i globe prema računima koje je Kaptol podnio. Pozivajući se na privilegij iz 1592. zastupnik grofa Nikole Zrinskog dokazivao je da oni nisu dužni davati tlaku i da im Kaptol ne može nametati nikakve globe za njeno neizvršavanje.

Ban Tomo Erdödy naredio je 7. VI 1609. obnavljanje te parnice. Na zahtjev Kraljevčana 11. VII je saslušano 57 svjedoka koji su svi odreda izjavili da prije dvadesetak godina, »za stare gospode«, seljaci iz Kraljevca nisu morali davati nikakvu tlaku, već su kasnije natjerani davati podvoz. Zastupnik Nikole Zrinskog mogao je nakon toga zaključiti »da kraljevečki kmetovi nikada nisu bili dužni davati one servicije na koje su ih kanonici tjerali« i da za te servicije nisu dužni plaćati nikakvu globu. Zastupnik Kaptola je, međutim, dokazivao da su tlake bili oslobođeni pod uvjetom da neće seliti s kaptolskih posjeda i da od trenutka kad su najavili svoju seobu to oslobođenje više ne vrijedi.

U procesu je podrobno razmotreno i 11 tužbi koje je Kaptol podnio protiv pojedinih kmetova zbog različitih prekršaja. Presudom plemićkog suca Luke Chernkoczija mogao se odseliti samo 21 kmet nakon što svaki plati Kaptolu 25 forinti.¹⁴

Po nalogu bana Tome Erdödyja Sudbeni stol Zagrebačke županije donio je 12. X 1609. presudu u parnici o seobi još 67 kmetova. Sud je priznao opravdanim zahtjev Kaptola da svi od dana prijave seobe (3. VI 1608) moraju platiti kaznu za uskraćivanje tlake, razne globe i kazne za iskazivanje nepokornosti. Novčane globe za uskraćenu tlaku i prekršaje dostigle su do 12. X 1609. goleme iznose. Osim što je trebao dati kao redovitu novčanu daću, desetinu svinja i žitarica, kmet Luka Stublić trebao je npr. platiti za tlaku koju nije obavljao (pro neglectis laboribus) i neposluhe (pro contumatiis) ukupno 1572 forinte. Prema potvrđenoj presudi od 19. X 1609. svih 67 kmetova trebalo je prije seobe isplatiti 232.935 forinti i 12 denara. Svaki je kmet u prosjeku trebao

¹² Dok. br. 3, 6, 13.

¹³ Dok. br. 8.

¹⁴ Dok. br. 13, 14.

dati oko 3500 forinti.¹⁵ Ukupna suma globa koje su migranti trebali platiti bila je, po svemu sudeći, veća od vrijednosti svih kaptolskih posjeda oko Zagreba.¹⁶ Svim tim presudama seljacima je praktično onemogućeno da bilo kuda odsele, iako je sačuvana pravna forma o slobodi njihove migracije.

III

Zbivanja u kaptolskoj Štibri 1608—10. samo se uvjetno mogu nazvati bunom. Sukob između seljaka i vlastele prolazio je kroz više faza, ali nikada nije prerastao u seljačke oružane akcije.

Seljaci iz kraljevečke seoske općine pružili su još u veljači 1608. pasivan otpor namjeri Kaptolu da se odrede neki »kateri bi se bili učili cigla zidati«. Shvatili su to kao uvođenje novih tereta i nijedan se nije odazvao višekratnim pozivima da se okupe pred vlastelinskim činovnicima. Kaptol ih je već zbog toga 31. V 1608. optužio kao »nepokornike i buntovnike« (contumaces et rebelles).¹⁷

Pasivan otpor prema zahtjevima vlastelinstva produbio se u lipnju 1608, kad se oko 70% kmetova iz kraljevečke i dumovečke sučije prijavilo za seobu na vlastelinstvo Božjakovinu. Vjerojatno su neku podršku dobivali od službenika Nikole Zrinskog, ali je na njihovo raspoloženje nesumnjivo utjecao i tijek parnice oko licencijacije. Odbili su izlaženje na tlaku, koju su kanonici tada počeli tražiti. Na vijećanju 3. VIII 1608. zaključili su da neće dozvoliti desetinjane svojih žitarica, ali ipak su odlučili da plate decimatorima od svake kuće uobičajenu krajcaru.¹⁸

Seoske općine postale su u tom periodu dobro organizirane zajednice na koje vlastela više nisu imala nikakav utjecaj. Sklanjajući se iza autoriteta općine seoski funkcionari su prestali izvršavati naloge vlastele. Veliki prepošt je 1. IX 1608. pitao Đurka Presneca: »Zašto ti knez ne dođeš kada te ja zovem«?, a ovaj je odgovorio: »kako bi ja dohadjal k Vaše milosti gda mi se općina groze da me hoće požgati i hižu mi razvaliti«. Ugledni seljaci Jemrih Pavleković i Jambrek Horeić također su izjavili »da ne smeju pred općinom k gospode doći«. ¹⁹ Tobožnje prijetnje općine bile su, čini se, samo dobar izgovor za seoske funkcionare da ne izvršavaju naloge vlastele. I Presnec i Pavleković istupali su na više mjesta kao buntovnici, a obojica su se namjeravala i odseliti u Božjakovinu.

U svojim tužbama Kaptol je pridavao veliku važnost buntovničkim istupima pojedinih seljaka, iako ti istupi nisu prelazili granice verbalnih napada na pojedine vlastelinske slugе. Ivan Merdetić je npr. 7. IX 1608. napao kaptolskog službenika Matiju Turhana riječima: »kurvin nevernik, kurvin kaazer (?!), ne bi mu grehota ki bi mu remenje po njem rezal.« Đuro Presnec je napadao neke neodlučne seljake: »Ti si nevernik, ni ove

¹⁵ Dok. br. 20, br. 13 (presuda od 19. X 1609).

¹⁶ Medimursko vlastelinstvo, najveći posjed obitelji Zrinskih, prodčjenjeno je 1672. na 374.000—685.000 forinti, a svi Zrinsko-frankopanski posjedi na iznos od 1.188.151—1.813.873 forinti. Migranti iz Kraljevca i Dumovca trebali su platiti globu veću od ukupne vrijednosti 5 Zrinskih vlastelinstava (Ozalj, Ribnik, Božjakovina, Rakovec i Vrbovec). (R. Modrić, *Povijesni spomenici obitelji Zrinskih i Frankopana, 1*, Zagreb 1974, 370—374).

¹⁷ Dok. br. 1.

¹⁸ Dok. br. 4.

¹⁹ Dok. br. 8.

ni one vere«, »Kurvin muž, nemaš tela ni duše«, dok je Jemrih Pavle-
ković na skupu seljaka izjavio: »Popljuvala su gospoda svoje pravice«.

Prema tužbama Kaptola buntovnici su 1608. pretukli nekoliko seljaka koji su se suprostavili njihovim akcijama.²⁰

Na raspoložnje seljaka 1609. utjecalo je namjerno zatezanje parnice kojom je trebalo odrediti uvjete njihove seobe s kaptolskih posjeda i zatim donošenje presude u toj parnici koja je onemogućavala legalnu seobu.

Otpor zemaljskoj gospodi poprimao je 1609. sve organiziranije oblike. Kanonici su se tužili da buntovnici održavaju česta vijećanja i da su oko svojih sela postavili stalne straže.²¹ Pokretu su se ponovo pridružili seljaci iz dumovečke sučije, koji su u jesen 1608. izjavili vjernost vlasteli. Kaptol je u proljeće 1609. primijetio da se u toj sučiji ponovo javljaju »neverniki«. Kad je početkom lipnja zatražio od seljaka da izjave »kako neće gospocki neverniki biti«, preko 20 kmetova nije htjelo dati izjavu. Svi su 16. VI 1609. kao nevjernici osuđeni na gubitak svojih slobodština.²² Njima su se ipak pridružili novi nezadovoljnici. Sredinom 1609. iz dumovečke je sučije ponovo oko 50 kmetova tražilo dozvolu za seobu.

Sporovi seljaka s feudalnom gospodom dobili su postepeno novi sadržaj. Parnica o seobi aktualizirala je pitanje njihovih feudalnih obaveza. Seljaci su se našli pred zadaćom da brane svoje »pravice«. Pošli su, međutim, i korak dalje. Počeli su tražiti obnavljanje pravica, koje su po legendi uživali u doba kralja Bele. U predstavi kralju Matiji II od 13. VII 1609. Kraljevčani su molili da im se vrate povlastice »ka je nam dal gospodin Belye kralj«. Prema tim povlasticama — tvrdili su Kraljevčani — njihovi preci »nesu ničim drugem služili nego gda je došal vogerski kralj tako su niegove štale čistili i da su onako čiste deržali, k tomu devet vozov derv to su mu davali.« Ujedno su tražili status pravih purgara.²³ U drugoj predstavi kralju i predstavi palatinu Jurju Turzou molili su da ih se izuzme ispod vlasti Zagrebačkog kaptola i proglasi kraljevim podložnicima.²⁴ Molili su, dakako, da ih se zaštiti i od recentnih nasilja feudalne gospode.²⁵ Zajedno s tim predstavkama sastavili su »Vzroke zakaj se Kraljevčani izneverili jesu...«, koji su priloženi uz jednu molbu kralju.²⁶

Tužbe Kraljevčana i Dumovčana stigle su na dvor. Kralj Matija II naredio je 7. IX 1609. Zagrebačkom kaptolu da obustavi kršenje njihovih povlastica, ali je istodobno od Zagrebačke županije zatražio širi izvještaj o njihovim sporovima s vlastelom.²⁷ Županija je 22. IX 1609. ukratko izvijestila o procesu koji se vodio zbog seobe Kraljevčana i Dumovčana na posjede grofa Zrinskog. Prema ocjeni županijskih funkcionara taj se proces vodi u skladu sa svim propisima Kraljevine i Kaptol ne spriječava nikoga da se odseli nakon što podmiri dugove i globe.²⁸

²⁰ Dok. br. 13.

²¹ Podatak iz optužnice protiv kmetova u Kraljevcu (Dok. br. 28).

²² Dok. br. 11.

²³ N. Klaić, *n. dj.*, 151; dok. br. 15

²⁴ Dok. br. 25, 25.

²⁵ Dok. br. 23.

²⁶ Dok. br. 22.

²⁷ Dok. br. 16, 17.

²⁸ Dok. br. 18.

I Kaptol je odgovorio na kraljev mandat od 7. IX 1609. Kanonici su pisali da kraljevečki i dumovečki seljaci nemaju nikakvih drugih povlastica osim onih koje im je dala zagrebačka crkva, a prema njima oni su kmetovi (cum alias cummuni rusticorum lege teneantur). Prema tome, oni bespravno traže potpuno oslobođenje od kmetstva.²⁹

O sukobu Kraljevčana i Kaptola raspravljao je sabor na zasjedanju od 4. XI 1609. Sabor je naložio izaslanicima Kraljevine (nuncii Regni) da obavijeste vladara o stanju parnice povodom seobe kraljevečkih kmetova. Ujedno je zaključeno da se ti kmetovi više ne smiju žaliti vladaru. Ako to učine, zabranit će im se seoba s vlastelinstva, tj. poništiti parnica koja se vodi zbog licencijacije.³⁰

Uskoro je dvor opširno obaviješten o gledanju feudalaca na otpor seljaka u Štibri. Zagrebački kaptol je 19. II 1610. ponovo pisao vladaru o seljacima u Kraljevcu i Dumovcu. Taj dopis nije sačuvan, ali se iz kraljevog mandata od 12. III 1610. može zaključiti da su kanonici otpor tih seljaka novim feudalnim teretima prikazali kao opasnu bunu. Uostalom, oni su i u raznim tužbama te oblike otpora nazivali bunom (*rebellio, seditio*).

Na temelju informacija iz feudalnih izvora u Beču su kraljevečke i dumovečke seljake počeli tretirati kao opasne buntovnike. Kralj Matija II uzeo je 12. III 1610. pod posebnu zaštitu interese Zagrebačkog kaptola i naredio banu Tomi Erdödyju da ih zaštiti od buntovnika.³¹ Nalogom od 25. III 1610. naredio je banu da zatraži od Kraljevčana i Dumovčana da se u svemu pokore Kaptolu, a ako i poslije toga budu ustrajali u otporu i nepokornosti da ih oštro kazni.³²

Seljaci o tim nalozima nisu ništa znali. Oni su još uvijek vjerovali da će njihove molbe dobiti na dvoru podršku. U travnju 1610. poslali su u Beč 5—6 seljaka koji su ponovo trebali vladaru podastrijeti njihove molbe i tužbe protiv Kaptola.

Kaptol je saznao da seljaci traže da im kralj dozvoli preseljavanje u Vojnu Krajinu. Ta je molba uznemirila Kaptol više nego njihovo traženje tobožnjih povlastica kralja Bele. Kanonici su uzbuđeno pisali kralju da im nikako ne dozvoli seobu u Vojnu Krajinu, jer će to izazvati druge seljake da se i oni počnu buniti i seliti u Krajinu.³³

Ali seljački izaslanici Đuro Presnec, Valentin Kunić, Dianešić iz Dumovca i drugi nisu stigli u Beč. Na putu ih je sreo veliki prepošt Petar Domitrović i dao pohvatati. Dvojica su pobjegla, a Presnec je s ostalim odveden u Bratislavu. Ondje ih je Domitrović zatvorio u neki ruševan podrum. Seljaci su, međutim, potajno pronašli neki izlaz i noću pobjegli. Domitrović je 8. V 1610. pisao Baltazaru Napulyju da nije uspio otkriti na koju su stranu pobjegli. Pretpostavljao je da će pokušati nastaviti put u Beč, pa je poduzeo različite korake da ih se ondje ne primi.³⁴ Čini se da se Presnec više nije vratio u Kraljevec. Kaptol je zaplijenio njegovu imovinu i dao porušiti njegovu kuću.

Seljaci u Kraljevcu i Dumovcu vjerovali su, međutim, da će njihovi izaslanici donijeti povoljno rješenje svih žalbi. Molili su bana da naredi

²⁹ Dok. br. 19.

³⁰ F. Šišić, *Hrvatski saborski spisi V*, Zagreb 1918, 20.

³¹ Dok. br. 32, 33.

³² Dok. br. 34.

³³ Dok. br. 35.

³⁴ Dok. br. 39.

kanonicima da ih »ne bantuju doklam naši posli od negove Svetlosti ne dojdju«. Još i 30. VI 1610. seoski sudac i podsudac iz Dumovca izjavili su u ime cijele općine da priznaju kanonike za svoju zemaljsku gospodu, ali »da ipak neće davati tlaku sve do povratka svojih izaslanika Njegovom Veličanstvu«. ³⁵

Početakom 1610. Kaptol je počeo poduzimati mjere kako bi se otpor kraljevečkih i dumovečkih seljaka skršio oružanim sredstvima. U kraljevečki kaštel dovedena je naoružana posada. Mnogi seljaci imali su u kaštelu spremišta (»hiže i komore«) u kojima su čuvali »svoje uboštvo zboga sile turske«. Posada ih više nije puštala u kaštel. »Vnutri naše hiže razmeću i žgu i naše dobro obilno piju i jedu i naše uhoštvo za se obraćaju« — tužili su se seljaci. ³⁶

U siječnju su uhapšeni seljaci Ambroz Hunić, Fabijan Hunić i Lovro Mahenić. Nova hapšenja izvršena su u ožujku. ³⁷

U ožujku 1610. je, čini se, započelo masovno bježanje kraljevečkih i dumovečkih seljaka s kaptolskih posjeda. Ban Tomo Erdödy je 5. IV 1610. zatražio od službenika grofa Zrinskog u Božjakovini i sujednih plemića da vrate sve kaptolske kmetove koji su počeli s obiteljima i pokretnim imutkom prebjegavati na božjakovinske i druge posjede. ³⁸ Prema podacima iz parnica u ožujku je s kaptolskih posjeda pobjeglo oko 120 kmetskih obitelji. ³⁹ Na saborskom zasjedanju 20. IV 1610. zaključeno je da kanonici mogu te bjegunce hvatati na posjedima svih feudalaca, a zatim je sabor obvezao i sve feudalce da ih hvataju i predaju kanonicima. ⁴⁰

Prema sačuvanoj građi nije jasno kada je poduzet oružani pohod protiv Kraljevcana i Dumovčana. Da je u akciji protiv njih sudjelovala vojska iz Banske Krajine može se zaključiti iz pisma bana Tome Erdödyja od 29. V 1610. kojim se ban pred Kaptolom opravdavao zbog pljački koje je na kaptolskim posjedima izvršila banska vojska. ⁴¹

Seljački otpor svim tim akcijama ipak još uvijek nije bio skršen. Dumovečki seljaci su još i 30. VI 1610. odbijali davanje tlake. Zagrebački se Kaptol 23. IX 1610. žalio Saboru da odbjegli kraljevečki seljaci i dalje nanose različite štete njegovim podložnicima. ⁴²

Na sjednici 28. IV 1610. kanonici su odredili uvjete pod kojima će primiti natrag odbjegle kmetove. Najvažnije točke tih uvjeta odnosile su se na tlaku. Svaki posjednik cijelog selišta (oko 12 jutara) trebao je tjedno davati 4 dana ručne tlake (toč. 10) i podvoz prema potrebi s dva vola (toč. 5). Povratnici i dalje ne bi trebali ići orati i kositi, ali bi morali obrađivati vinograde (toč. 6, 7).

Iako je Kaptol svim povratnicima namjeravao nametnuti svakodnevnu tlaku koju oni nisu davali prema povlastici iz 1592, njegove su odluke ipak značile ublažavanje stava prema odbjegli seljacima. Kanonici su prešli preko toga da je Sudbeni stol 9. III 1610. sve bjegunce

³⁵ Dok. br. 42.

³⁶ Dok. br. 27.

³⁷ Dok. br. 40.

³⁸ Dok. br. 36.

³⁹ Prema broju seljaka koji su 9. III 1610. osuđeni u odsutnosti (Dok. br. 30).

⁴⁰ Šišić, *n. dj.*, 43.

⁴¹ Dok. br. 41.

⁴² Dok. br. 42; Šišić, *n. dj.*, 52.

osudio na smrt. Nisu spomenuli ni presudu od 12. X 1609. po kojoj su trebali platiti goleme globe i kazne. Odlučeno je da svaki povratnik za počinjene štete treba platiti 100 forinti.⁴³

IV

U proljeće 1610. počeo se puniti »najstrašnji zatvor« Zagrebačkog Kaptola zvani »Pekell« (*»carceor ipsorum Capitularium Infernum vulgo Pekell per eosdem appellatus«*) seljacima iz Kraljevca, Dumovca, Jelkovca i Cerja. Gotovo tri mjeseca kanonici su u »Paklu« »bijedno i nemilosrdno« mučili glađu i žeđu seljake Lovru Mahenića, Ambroza Hunića i Fabijana Hunića.

U drugoj grupi uhapšenika bili su Juraj Merdetić, Petar Habčić, Jemrih Pavleković, Luka Stublić i Matija Foger. Njih su okovali, podvrgli torturi i zatim izveli pred plemićki sud.⁴⁴

Sudbenom stolu koji je sudio tim seljacima predsjedao je podžupan Zagrebačke županije Luka Chernokoczy, a u sudskom vijeću bilo je 7 plemića i 5 građana. Ekspeditivno, bez velikih formalnosti taj je sud 9. III 1610. osudio četiri grupe seljaka.

Prvo su predvedeni Petar Habčić iz Kraljevca i Jemrih Pavleković iz Cerja. Na zapisnik njihova suđenja naknadno je dopisano »Processus contra Gubeczones«. Ali iz optužnice koju je protiv njih podnio kaptolski špan Andrija Draganić ne može se zaključiti da su ti seljaci doista bili neki Gupci, tj. buntovničke vođe. Draganić nije iznio ni jedan konkretan podatak o njihovoj osobnoj krivnji. Optužnica je sadržavala samo općenite navode o nepokornosti kraljevečkih seljaka. Tribunal je, međutim, smatrao da ona dokazuje krivnju Petra Habčića i Jemriha Pavlekovića, pa je obojicu osudio na smrt (*poena amissionis capitit*).

Odmah poslije toga na smrt su osuđeni seljaci Matija Foger i Tomo Givanić iz Jelkovca u dumovečkoj sučiji. Osim općenite optužbe zbog buntovništva, njih je kaptolski špan teretio da su već bili u zatvoru zbog nepokornosti. Pušteni su nakon što su Kaptolu položili zakletvu vjernosti, ali su tu zakletvu zatim prekršili i pridružili se kraljevečkim pobunjenicima.

U trećoj grupi tribunal je sudio 64-orici seljaka iz Kraljevca, Kraljevačkog Kobiljaka i Cerja. Protiv njih je ponovljena optužnica po kojoj su Petar Habčić i Jemrih Pavleković već osuđeni na smrt (*»contra eos dictus procurator similem omnino quaerelam et allegationem erexerat, prout contra duos in prima querela nominatos«*). Sud je i njih osudio na smrt. Ti su seljaci, međutim, bili u bijegu. Kaptol je iz te grupe uspio uhvatiti i pogubiti samo Jurja Merdetića i Luku Stublića.

U četvrtoj grupi je 9. III 1610. na smrt osuđeno 50 seljaka iz Dumovca, Jelkovca, Dumovečkih Novaka i Dumovečkog Kobiljaka. Ti su seljaci također bili u bijegu, pa je tribunal pozvao sve vlasti da ih hvataju i predaju Zagrebačkom kaptolu (*magistratus Ecclesiae Zagrebien-sis*) radi izvršenja kazne.⁴⁵

⁴³ Dok. br. 38.

⁴⁴ Dok. br. 40.

⁴⁵ Dok. br. 28, 29, 30.

U sačuvanim dokumentima spominje se pogubljenje samo petorice seljaka osuđenih na smrt. Prema tužbi zastupnika kneza Nikole Zrinskog Stjepana Domjanića od 27. IV 1610. javno su na Kaptolu pogubljeni seljaci Petar Pahorić, Juraj Merdetić (Merdelić), Jemrih Pavleković, Luka Stublić i Matija Fogar. Pogubljenju su morali prisustvovati svi stanovnici kaptolskog Zagreba. Pred okupljenim narodom zarobljeni Turčin je »bijedno i bez ikakve kršćanske milosti« dovedenim seljacima poodsjecao glave. Vjerojatno su kasnije pogubljeni Petar Habčić i Tomo Givanić.

Zastupnik kneza Nikole Zrinskog nazvao je ta pogubljenja »nedostojnim ubojstvom bijednih nedužnih kmetova« i »potpuno bijedno i u ovoj Kraljevini nečuveno pogubljenje (*executio peracta*) kmetova licencijata«.46

* * *

Kao što je već rečeno, prva buna štibrenaca 1608—1610. nije prerasla u oružanu akciju seljaka protiv feudalne gospode. Započela je kao pasivan otpor protiv feudalnih tereta i organizirani pokret za seobu s kaptolskih posjeda. U borbi za svoje pravice seljaci su nastojali da se drže legalnih okvira. Zbog svega se toga seljačka gibanja u kraljevečkoj i dumovečkoj sučiji 1608—1610. samo uvjetno mogu nazvati seljačkom bunom.

Ali i u tom obliku nemiri su zadavali ozbiljnu brigu vlasteli. Seljački otpor feudalnim teretima bio je tako žilav, a odluka da se odsele s kaptolskih posjeda tako čvrsta da ih se nije moglo prisiliti na pokornost legalnim sredstvima. Kaptol je upotrijebio nasilje. Nepokorne seljake je počeo zatvarati, plijeniti i pogubljevati. Ali i to nije pomoglo da se u kraljevečkoj i dumovečkoj sučiji obnovi pobiranje feudalnih daća. Seljaci su se pred tim nasiljima razbježali. Mnogi su našli skloništa na posjedima grofa Nikole Zrinskog. Nemiri su se, po svemu sudeći, nakon toga postepeno stišali sami po sebi. Kaptol je nad seljacima koji su ostali u tim sučijama postepeno obnovio svoju feudalnu vlast.

Važnu ulogu u otporu kraljevečkih i dumovečkih seljaka imala je podrška koju su dobivali od grofa Nikole Zrinskog. Njegovi su službenici stalno pokazivali interes da se ti seljaci presele na posjede oko Božjakovine. Vjerojatno su buntovne seljake, kako je tvrdio Kaptol, savjetovali i podstrekivali na neke akcije. U težnji da te seljake privuče na svoje posjede, Nikola Zrinski je na sudu istupao kao njihov zaštitnik. Pravni temelj tih istupa bila je prijava seljaka da se žele preseliti na njegove posjede. Kao zainteresirana stranka on je pokretao parnice o uvjetima njihove seobe, podnio tužbu zbog pogublivanja seljaka koji su se prijavili za seobu i uložio protest protiv saborske odluke o proskribiranju odbjeglih kmetova.47

* * *

Dokumenti u prvoj buni štibrenaca čuvaju se u Arhivu Zagrebačkog kaptola u seriji Acta Capituli Antiqua. Okupljeni su u jedan konvolut

46 Dok. br. 40.

47 Dok. br. 44.

pod brojem 46 u 24 svežnju. Na konvolut je u XVIII stoljeću napisan naslov: »*Kraljevecz et Dumovecz possessionum incolae contra Capitulum rebellantes, partim ad Dominium Bosjako, partim ad Confinia emigrare voluerunt — meritum hoc respicientia acta, utpote instantias, mandata, processus etc.: ab anno 1608. usque 1610.*« Veći dio dokumenata iz tog konvoluta objavljujemo u cjelini. U obliku regesta priopćujemo samo 3 dokumenta koji ne sadržavaju važne podatke o nemirima.

Uz neznatna skraćena objavljujemo opširne parnice zbog uvjeta seobe Kraljevčana i Dumovčana. Iako neki dijelovi tih parnica predstavljaju samo formalno-pravno nadmetanje stranaka i nemaju neke vrijednosti za upoznavanje povijesti bune, ipak ih objavljujemo, jer sadržavaju interesantne podatke za pravnu povijest.

Nedatirano pismo Tome Pavlekovića kanoniku Ivanu Korenu, iako se nalazi u konvolutu o buni 1608—1610, nismo uvrstili u ovu građu, jer smatramo da se odnosi na treću bunu štibrenaca. Najvjerojatnije je upućeno kanoniku Martinu Korenu (1649—1661).⁴⁸ Na tu se bunu također odnosi i kratka bilješka »*Sic refert seniculus Preliecz*« o njenu ugušivanju. N. Klaić je objavila hrvatsku verziju o uzrocima zbog kojih su se Kraljevčani namjeravali oseliti s kaptolskih posjeda. Taj dokument objavljujemo u latinskom prijevodu, jer vjerujemo da može učiniti jasnijim neka mjesta hrvatske verzije. Ponovo također objavljujemo predstavku Kraljevčana kralju na hrvatskom i potpuni tekst kaptolskih odluka od 28. IV 1610. Objavljujemo i tri saborska zaključka protiv pobunjenih kraljevečkih i dumovečkih seljaka, koji se nalaze među publiciranim saborskim spisima.⁴⁹

Josip Adamček je napisao prikaz bune, i u suradnji s *M. Hrgom* i *J. Kolanovićem* odabrao građu za objavljivanje.

Dokumente br. 1—8, 24—25 priredio je *M. Hrg*, a br. 9, 12—13, 15—20, 22—23 *J. Kolanović*.

Zbog nedostatka prostora u ovom broju donosimo od sveukupne građe dokumente br. 1—26, koji obuhvaćaju godine 1608. i 1609, a dokumente iz god. 1610—1612. donijet ćemo u idućem broju »*Arhivskog vjesnika*«.

1.

1608, svibanj 31. (Zagreb)

Tužba kaptolskog fiskusa Pavla Leteneya protiv podložnika iz Kraljevca, Cerja i Kraljevečkog Kobiljaka koji se nisu htjeli odazvati pozivu Kaptola da uče ciglarski posao.

Anno 1608 maii die 31.

Iudicium factum coram Andrea Draghanich spano Venerabilis Capituli Ecclesiae Zagrabiensis ac Egregiis ac Nobilibus nec non circumspectis Luca Chernkoczi vicecomite, Paulo Schytaroczi iudice nobilium comitatus Zagrabiensis, Gregorio Tempechych magistro civium civitatis libere Zagrabiensis

⁴⁸ N. Klaić, n. dj., 132—133, objavila je to pismo kao izvor za bunu 1608—10.

⁴⁹ F. Šišić, *Hrvatski saborski spisi V*, Zagreb 1918, 20, 43, 52.

ac Ioanne Jemrychewych, Michaele Sykwlich, Filippo Condrett, iuratis dicte civitatis nec non Andrea Pozawecz iudice Capituli Zagrabienis, Nicolao Altabak castellano arcis Zagrabienis, Ioanne Mirkoczi, Marko Letynych, Ioanne Kwzmich et Ioanne Medak ceterisque quam plurimis iurisperitis viris ad id legitime convocatis contra et adversus providos Antonio Filipowych, Casparum Botynzky, Ioannem Kwharych, Gregorium idem, Blasium Filipan, Petrum Habchych, omnes de Cerie, Lwcam Gredechych, Ambrosium idem, Lwcam Habyanych, Ioannem Merdetich, Lawrentium Mahenych, Mathiam Zekelych, Georgium Kazin, Ioannem Thwrchyn, Stephanum Kowach, Lwcam Ztwblych, alterum idem Lwcam Ztwblych, Ambrosium Hwnych, Emericum Bohwytak de Kralowcz, Petrum Jaksych, Paulum idem, de Kobyllak ad Krallowcz et alios quam plurimos quorum nomina non sunt hic denotata. Contra quos tanquam subditos Venerabilis Capituli Ecclesiae Zagrabienis Paulus Leteney in persona fisci tanquam contra contumaces et rebelles proponit tali modo: Kako w lytw imenovanom 1608 feria 6 proxima ante Assumptionis (!) Domini kada by byly imenowana gozpoda Kaptolom po zwoyh vaywodah gory imenovanyh zeel i po folnoghw zwoyem przyeznom tym gory imenowanym kako podlosnykom zwoym preda ze zapowydali doyty za vzrok da by byly zmegh nyh nykotere obraly kotery by ze byli vchyly czigla zydaty na naprydak rechene gozpode Kaptoloma obychwchy ze tym imenowana gozpoda da sto ze godyr doztoy dohotkov koy by se przytoyali od nyh nyhowy gozpody da ym hote po myloschw wchynyty. Zato ne znam qua contumacia ducti nyzw maraly za zapowyd zwoye myloztywe gospode nyty zw nayperwo dosly nyedan izmegh nyh. Vydywysy tho gozpoda Captolom da za zapowyd nyh gozpodztwa po folnoghw i po veywodah nyzw maraly, pozlaly zw po nye zwoyw navadnw obchynzkw pechat. Jednoch. I drwgoch i tretych.

Kaptolski arhiv u Zagrebu, Acta Capituli Antiqua (dalje: ACA), sv. 24, br. 46

2.

1608, lipanj 16. Kraljevec.

Komarnički arhiđakon (Nikola Jalkoci) izvješćuje Kaptol kako je dobio u ruke i prepisao ispravu o kraljevečkim privilegijima. Ujedno traži upute o daljnjem postupku prema Kraljevčanima.

Reverendissimi et reverendi Domini Domini patres et patroni mei observatissimi, salutem plurimam et servitii mei demissum studium. Heri sat matura hora vesperarum huc gratia Deo salvus perveni, Turhanum cum Zampak in castro semipotos reperi, ex quibus quidnam seditiosi licentiatii facerent vel facturi essent nil scire potui, post moram horae unius filius Turhani veniens dixit eos in horreo Pavlekovich esse congregatos, quo pro accersendis tribus vel quatuor potioribus, ex nostris fidelibus nullum, ob metum tumultuantium mittere potui, praeter Gregorium meum cursorem (?) qui penes me est, qui ibidem ad 50 vel 60 eorum et pecuniae in mensa per cumulos circiter florenorum 50 numeratam dixit fuisse, quos modeste, ut instructus fuit, salutavit et, ut Prezniec cum Mateicz, Merdetich et altero quopiam praecipuo ad me venirent, oravit, quorum nullus, praeter Prezniec-

cium ad me venire dignatus est et is tarde, ubi ad candelam mecum allatam solam assatturam cum salata et caseo, accumbentibus Turhano, Zampako aliisque ad plenam mensam absumeremus, cui bona verba dando, ut nobiscum coenaret, diu renuenti acquievit. Post plurima bona et duriora ubi necesse fuit verba, de seditione ista ac de privilegio eorum tam ad mensam, quam postea in privato solus cum solo egi. Ad mensam, dixit, se non esse motorem huius rei, sed alterum quempiam, qui nunc maximam fidelitatem relicta communitate dominio demonstrat, privilegium eorum esse dudum in fornace combustum. Ad quae verba Turhan et Zampak in maximos clamores, rixas et ferre ad verbera, nisi bonis verbis et Preznecium saltem ioci et vexationis gratia hec dixisse eis persuasissem, devenissent. Tandem Preznecium per se in tenebris spatiando sub arboribus modis quibus potui et scivi examinavi, qui Turhanum primum et praecipuum motorem istius rei cum maximo iuramento magnaue diris (!) execratione dixit fuisse pecuniam... pro istis expensis praesentatus. Privilegium dixit adhuc esse in manibus suis, sed ita stillicidio aquae sub trabe esse corruptum, quod nullatenus legi possit idque cum maximis iuramentis ita esse aliquoties repetendo affirmabat, paria autem dudum ante corruptionem literarum descripta adhuc in manibus eius esse, quae ut mihi monstraret summopere institi et cum iuramento promisi me sibi restitutum, quae ut promiserat vespere hodie ad me tulit, quae difficillime cum certis persuasionibus ad recipiendum obtinui Vestrisque Reverendissimae et Reverendis Dominibus mitto, quae paria vel quod privilegium nobis magis puto, Deo propitio, quam illis e re fore. Satis suasi illi ut mitterent duos ad iudicem Apalenich ne causa istius sese venire fatigaret, quia illi ad obedientiam et pro gratia ad Dominos eorundem essent venturi. Is promisit se talia facturum si communitatem congregare et in hanc sententiam protrahere poterit, quod vix puto facturos. Et hodie quoque ieiuno stomacho idem quod vespere dixit Turhanum nimirum praecipuum primumque motorem huius rei fuisse et solum hac de causa quod hanc novitatem tegulas faciendi sibi inducere nollent, quibus satis suadeo, utiliores, facilioresque labores fore tegulas conficere ad munitionem quam praestare tenentur Capituli perpetuo duraturam, quam ligna per montes cum discrimine et periculo tam vitae propriae quam animalium ducere ac perquirere, quod omnes cum quibus de his contuli ita annuerunt. Quid tandem faciendum de omnibus sit Reverendissima et Reverendae Dominationes bene considerent meque cum aliis Dominis fratribus venturis edocere dignentur. His Reverendissimam et Reverendas Dominationes Vestras interim benevalere opto, quibus me unice commendo. Ex Kralovez raptim 16 iunii 1608. Reverendissimae et Reverendarum Dominationum Vestrarum servitor Archidiaconus Camarcensis, manu propria.

Kaptolski arhiv u Zagrebu, ACA, sv. 36, br. 1 (67).

3.

1609, lipanj 17. — 1609, svibanj 11. Kraljevec (Zagreb). Zapisnik parnice koju su vodili veliki sudac Stjepan Apalenić i podsudac Matija Gluhak iz Šalovca u sporu između grofa Nikole Zrinskoga protiv Zagrebačkog kaptola o uvjetima pod kojima seljaci iz Kraljevca, Cerja i Kraljevečkog Kobiljaka mogu odseliti na vlastelinstvo Božjakovinu.

Nos Stephanus Appalenich de Adamwvcz iudex nobilium et Matthias Glwhak de Sawlowcz viceiudex nobilium et iuratus comitatus Zagradiensis dayemo na znanye po ttom nassem lyzttw kako ze pred namy polagh orzackoga dokonchania i articulusa zweztysse cum solito onere thoye tho wzaky nyh z dwema nowczema perwy thorak pred Thelowom anni currentis 1608 w hysy posthowanoga Lwkacha Godechicha kmetha ali podlosnika gozpode Captoloma Zagrebachkoga w Kralyewczeh w gornym krayw Zagrebachke graczke megy lesechw i bwdwchyw na imenowane gozpode Captoloma Zagrebachkoga zemly, posthowanomw Andrassw Meszczw folnogyw Kralyewachkomw, Czerzkomw i na Kobiliakw w dersanyw imenowanoga Captoloma Zagrebachkoga w graczke megy Zagrebachkoy zthoyechemw i po nyem imenowane niegowe wze gozpode Captolomw Zagrebachkomw posthowani Matte Mazidrob, Mihali Jakssich, Petrus idem Jakssich, Matte Herkssich in Kobiliak, Paulus Tokecz, Antoll Filipchich, Caspar Thokinecz, Mihali Laptus, Iwan Kwharych, Gregur idem Kwharich, Blasius Nowak, Lucas Habchich in Czerye, Martinus Godechich, Lucas idem Gwdechich, Georgius idem Godechich, Paulus idem Godechich, Ambrosius idem Godechich, Georgius idem Godechich, Lucas Habianich, Jacobus Merdettich, Jwrko idem Merdettich, Valentinus Maholich, Laurentius Mahenich, Lucas Tomkovich, Blasius iunior Jwryewych, Tomas Kwsnych, Matte Zerbanich, Walentius Kwsnich, Petrus idem Kwsnych, Petrus Hretlich, Matte Czekettich, Georgius Prezniec, Gregorius Nowak, Antoll Malchich, Steffan Kowach, Iwan idem, Matte Iwanich, Ambrosius Nowak aliter Peczik, Georgius Kazya, Bennko idem Kazya, Lucas Kosswtlich, Paulus idem Kosswtlich, Matthias idem Kosswtlich, Blasius Woykovych, Benko Gerdenich, Mihali Benczekowych, Iwan Thwchyn, Blasius Nemachich, Antoll Marakovich, Mihali Zokolych, Tomas idem Zakolych, Gregwr Pawlekoych, Emericus idem Pawlekowych, Matte senior Kolchich, Matte iunior Kolchich, Jacobus Zthwblych, Petrus idem Zthwblych, Mihali Jemriskowych, Franciscus Hwnych, Vincentius idem Hwnych, Ambrosius idem Hwnich, Gregorius Zthwblych, Lucas idem Ztublich, Andreas vel Jendrek Zlawych, Paulus idem Zlawych, Antoll Pawlekowych, Emericus Nowak, Ferenc Zrynschak, Fabianus Hwnych in oppido vel villa Krallyocz, pwrgary ili kmetti imenowane gozpode Captoloma Zagrebachkoga w recheneh wezniczah w dersanyw imenowanom nyhowom, Zagrebechke graczke megy zttoychi, wzaki nyh s nyh zemlye y z imenowaneh weznycz Kobiliaka, Czerya i Kralyewecz zewzwm nyh drwsinom, deczom y brattiom i zlwgamy, ghibwchwym, sywochiom y podigwchw wzw malw i welikw marhw, stho by ze nyh w wzem gde gode przythoyalo, na zemlyw wzmosnoga gozpodina Miklowssa groffa wekywechnoga od Zrynia, w kottarw kastella popalyenoga Bosyakoweckoga, tho bwdwchy w imenowane Zagrebachke graczke megy, polegh kothere nyh zweztiti i polagh articulusa i orzackogha dokonchania, owde po ttom izttom imenowanom folnogyw nyhowom polosyly zmo ym de facto terminus prawdeny 15 diem thoye tto feriam tertiam proximam post festum beatorum Viti et Modesti martirum, thoyetto na dan danasny anni suprascripti. I da bizmo bili na tte imenowani terminus w imenowane Kralyewcze w rechenw hisw rechenoga Lwkacha Godechicha kmetta gore rechenogha Captoloma Zagrebachkoga w rechenoy graczke megy Zagrebachkoy lesechw i bwdwchw w nas prawdeny ztoll zelli, onde naperwo pred naz dossattssy plemenitty knez Isthwan Domyanich procurator gore imenowanoga gozpodina Miklowssa Zrynzkoga cum litteris procuratoriis eiusdem, kako actor poche goworitti.

Moy gozpon zwdacz y gozpon przyzesnik, dobro ze wassa mylozth morette zpomenotti kako zw ze tho presazno gore imenowano wremente thoyetto feria tertia proxima ante festum Sacratissimi Corporis Chisti anni currentis nimirum 1608. pred wasswm myloztywm postowanomw gore imenowanomw Andrassw Meszczw folnogyw Kralyewechkomw, Czerzkomw i Kobiliachkomw alitti na Kobiliakw gozpode Captoloma Zagrebachkoga na rechenom Kobiliaku nyh zemly comitatuque saepedicto Zagrabiensi zthoyechemw i po nyem imenowane wze gozpode nyegowe Captolomw Zagrebachkomw z nawadnem onussem thoyetto wzaky nyh per se z dwema nowczema i s nyh zemlye y z imenowaneh weznycz Kobiliaka, Czerya i Kralyewczew, a na zemlyw moyw, w moga kastella posganoga Bosyakowechkoga, tho bwdwchi wze in antellato comitatu Zagrabiensi polagh articulussa ili orzachkoga dokonchanya zwezttili, ze wzwm nyh brattiom, deczom, zlwgami i drusinom gibwchyywm, sywwchyywm i podigwchyywm wzwm malwm i welikom marhwm stho bi ze wzakoga nyh gdegode przyttoyallo, postowani gore imenowani wzy kmetti Kralyewchani, Kobiliani i Czeryani koye hochyw in actione pro insertis habere iisdem cum nominibus et cognominibus uti in relatione nostra clarius continet, polegh kothere nyhowe zwezttii, onde de facto wassa mylozth jezthe na dan danasni 15. dan prawdenni terminus thoyetto praesentem feriam tertiam proximam post festum beatorum Viti et Modesti martirum proxime praeteritum anni praesentis prefigw wali. Zatto wassw mylozth prozym polagh articulusa i dokonchania orzachkoga da bi nam ye wassa mylozth dali wan ili gore ze wzwm nyh brattiom, deczom, zlwgami, drusinom, gibwchiom sywochiom i podigwchiom marhwm stho bi ze w wzem malym i welikom wzakoga nyh przytthoyalo ther zthoga od wasse mylozthi prawde chyekam.

Pro Dominis Capitulo Zagrabiensi nobilis Matthias Kosswtich procurator cum litteris eorum procuratoriis et dicit: Moy gozpon zwdecz y przyzesnik nayperwo pred wasswm mylozthywm protestwyem da tti recheni kmetti nez wze mogli zwezttiti gore imnowanomw Andrassu Meszczw jako Dominus Actor pretendwye ar nez wnde nazochi wzi bili nitti wezda comparwyw ther oberh toga protestwyem pred wasswm myloztywm i oberh toga thakoyse protestwyem da wassa mylozth gozpon zwdacz i przyzesnik nyezthe powedali nitti in scriptis dalli gore recheneh kmettow nytti rechenomw Andrassu Meszczw, nytti moye myloztiwe gozpode w chyem kipw goworym, thako ex hiis rationibus solenniter protestwyem et peto licentiationem cassare et annihilari, i k thomw protestwyem de non observatis hactenus et in futuro iuxta articulum Regni observandis. Item protestatur solenniter, ut liceat contra quosvis universa negotia suo loco et tempore allegare, proponere et oppugnare et petit iudicium de praemissis et potissimum violatione sedis, de quibus licentiator singilatim statim et de facto, ex quo in sede dictum contigit, prolatum autem contra honestum Matthiam Malchich aliter Twrhan cui dixissent omnes: Ty zi naz wzeh newernik.

A. dicit exceptiones I. non tenere ex eo ar ye licentia imenowaneh zwescheneh kmettow polagh articulussa wchynyena i mogli zw ze po rechenom nyhowom folnogyw, kym na thlakw zapoweda i nad nymye pod gozpodw oblaztt i paliczw ima, zwezttiti i nyh zwezttth meztto ima ar zw bili praesentes tempore licentiationis y zada zw, a kay ze przyttoy gozpodna zwdcza i przyzesnika gde I. dispwthwye da bym bili dusny popyzane datti, thym nye dwsan in talibus nitt ye tho in usu do zeh dob bilo, i zadozthye tho da zw ym wezda nominatim in relatione et actione specificice popizani dani naperwo,

a de violatione sedis, gde prawde prozi imanowani kmett, a nas bratth, gozpode I. tho welymo da on z naz wezda ne more prawde z thoga, prem ako ye stho zwprott nyemw rechyom progresseno, prawde prozitti, nisi tempore extraditionis, a ony gozpode I. nezw do zeh dob w nychem progressili, nego zw pokorni kako wezda sub licentiatione thako i perwo z nawadnym od ztharoga delom i thlakom i dohottkom i prozym polegh articulussa wassw mylozth gozpon zwdacz i przyesnik da prepowegite gozpode sub poena violationis articuli da yh nemayw yzwan nawadnyh od ztharoga obdersanyh dell y libertassa banttowattj usque finalem extraditionem, nego kako y perwo wassw mylozth prozym da byzte ye wanka dali.

Procurator Dominorum I. dicit ulterius cum protestatione ut supra, addendo da ye my I dan danasny nwdymo pred wasswm myloztywm nyhom prawyczwm od naz danwm kako zw ze i zamy molili a zrechenoga nassegha kmeta Mattea Malchicha prawde prozymo, zakay zatto wassa mylozth dobro znate i morethe ze zpomenotti da tho wnogo meztheh bywa i articulus orzachki dopwshchia, koy ze gode zweztti kotheromw gozponu zwwnenzkomw da mw ze ye zlobodnno wzthawitti kako ze ye the recheny Matte Malchich wzthawyl owde pred wasswm myloztywm. Zatto nye newernyk z moye gozpode nittye owoga orzaga, nego ye weren y posten zwoye gozpode i orzagw, a i zada goworym kako y ghore da ze nyezw mogli zwezttitti i protestwyem pred wasswm myloztywm de et aliis occurrentibus disputare i gde procurator A. gowory da zw coloni tempore licentiationis praesentes bili coram iudice et iurato non sufficit, nego dwsan ye y zada naperwo prodwcuwati singilatim i k thomw da ad recognitionem gozpona zudcza i przyesnika penes articulum je li wchynyena licentiatio ali nye suo modo hochemo wideti suo tempore, a kay ze przyzthoy gozpona zudcza i przyesnika tho i zada welym da bi bili dwsny datti nomina et cognomina colonorum in scriptis et super hiis liceat etiam suo tempore ipsis I. disputare. A. priora repetit et petit colonos extradare. I. quoque priora repetunt et petunt iudicium.

Deliberatum est, coloni iuxta articulum extradantur. Quantum autem attinet ad allegationem I. contra peractam licentiationem per villicum Andream Mezzecz videtur esse rata, quia villici per Regnum hoc officiales sunt dominorum et nobilium de quibus in articulo mentio est. Paria vero ipsius primordialis licentiationis dare tunc non consueverant, sed modernae petitionis quae illis dare debent.

Deliberatum quoque est quantum ad praetensam violationem sedis, quod colonus qui dictum Mattheum Twrhan appellando illum proditorem, in violatione sedis in mortuo homagio laesae personae, viginti quinque florenos hungaricales faciente, convincitur et satisfactionis dilatio iuxta Decreta nulla conceditur.

Procurator Dominorum I. protestatur super deliberatione et extraditione colonorum et appellat in ea parte ad comitatum in sedem Domini Comitatus Zagrabiensis dicitque ulterius, moy gozpon zwdecz y przyesnik, stho ze przyzthoy deliberatie de violatione sedis zwprotthi Matthew Malchichw aliter Twrhanw in ea parte hwalym y satisfactie de facto prozym y goworym ulterius pothlakam wassa mylozth nezthe thothw personae specificovali kothera ye convincuwana da nye jedan zam thoga goworyl nego wzi singilatim koy zw ze gode w thw zweztt pwztili i zatho zw ga wzi ledwali, hoc est omnes et singuli, ther za wzakoga prawde prozym cum satisfactione. A. dicit da kmetti zwescheny the violatie owde ne walwyw, nego on

Actorom bwdwchy ako hoche poenw za wzakoga imatti kako pretendwye, neka polagh poene zwedochy tho zwprott onomw zwprotth komw bi hotell poenw violationis inferowatti, ar ye in ea parte on Actor ther ye dwsan zwedochitti ako hoche poenw dobitti, ar Actore nihil probante reus absolvitur et superinde petit iudicium.

I. dicit ulterius da nyezem dwsan nikay probwwatty ar ye owde w zthole recheno pred wasswm myloztywm wnnogemy rechmy y glazmy.

(Dio teksta ispušten.)

Deliberatum est da thy licentiati wzaki pozebe ima na jednw rwkW pryzechy, da ony nezw Twrhana do newernika owde pred gozponom zwdczem y przyesnikom pzwali, ako se odprizegw, proztti bwdw, akolye nye, zaozthaye wzaki 25 dwkatt merthwe wrasde, dwa dyela zodzczem, thretti actorw, od danaz na 15. dan pred sodeczem koga kmetti dopelyayw, owde w owoy hisy kade zmo zada. I. protestantur super deliberatione in qua homagium in duabus iudici est adiudicatum, nam totum laesae personae concernit, quia solum ipsum laesisset aut dehonestasset, exemplum enim est causa condam Benedicti literati Blasekowych et condam Domini Petri Keglyewych et ideo peteret sanioerem deliberationem. Idem est iudicium ut supra.

Coloni acceptant iuramenta licentiati, Domini A., excepto nominato; depnenda ut est in deliberatione.

Notarius manu propria.

I. dicunt ulterius et protestantur toties quoties de deliberationibus monendo paterne subditos suos in eo quod ipsi parati sunt in illis libertatibus eos manutenere, quas de anno Domini 1592, feria tertia proxima post Dominicam Iudica, ad instantissimas eorum supplicationes ab ipsis obtinerunt, petuntque privilegium huiusmodi per dictos Kraliocenses produci, eo quod amplius illis non deserviret, sed sedibus et colonis Dwmowcz, Kobiliak et Czerye qui nullas discedunt, sed in fide et obedientia ecclesiae cum aliis permanere statuerunt, insuper idem in causam attracti petunt licentiatos vocare et nominare, aliter non vocatos et nominatos pro non licentiatis habere, ex quo iam nonnulli hoc loci licentiationi denunciaverunt.

A. dicit da on I. ne more pendente appellatione wre zwproti zweschene kmettom nishar agwwatti, nitti nikakowa privilegioma od nyh pothrebwwatti, ar ye per licentiationem zwerhw zwega deffinitiva sententio per iudicem nobilium et iuratum yzasla, kothera ye per I. in sedem comitatus appellata et cum tota sua serie transmissa, a stho ze dozthoy da by gozpon zwdacz z przyesnikom wchynyl colonos licentiatos naperwo zwatti illi nye wztawlyatti stho ze nyega ne przyztoy, negho ako hoche I. zwoye kmethe zweschene wzthawlyatti neka ym wolyw naydw ther neka mene moy pothrossak plathe. I. dicunt ulterius exceptionem A. non tenere, nam praesentatione colonorum A. consensisset et id fieri etiam iudex nobilium deliberasset, alioquin cassanda licentiatio. A. protestatur super omnibus deliberationibus. Deliberatum est quod sub appellatione ulterius progredi non possumus, quantum de literis praetensis, sed solum nomina colonorum clara voce sunt legenda et licentiati seriatim vocandi in conspectum.

Anno Domini 1608. feria secunda proxima post festum Exaltationis Sanctae Crucis [15. rujna] in possessione Kralyocz, horeo videlicet providi Ioannis Merdettich, comitatuque Zagrabiensi, levata causa colonorum sedis Kralyocz in termino videlicet constituto, prima nempe die praesentis mensis septembris. Et dicunt Domini I. per procuratorem suum Andream Draganych.

Morete ze wassa mylozth zpomenotti gozpon zwdecz i przyzesnik kako pred 15 dnemy czedwvazmo appellatie w nekyh imenowaneh kmettow, salva pro caeteris appellatione, i obechaly zmo ze them da hochemo one imenowane kmethe ako ym ye wolial poytti dobrowolno wan datti, solutis solvendis i zatto nominatim owo ye imenwyemo ako hoche kothery oztatti, ako li nye, da mw ne kratymo wan poytti solutis solvendis, y zatto nominatim owo ye imenwyemo iterum atque iterum. In Kraliocz Lucas Zthwblych, Jacob Zthwblych, Matte Iwanecz, Mihali Jakssich, Mihali Jemriskowych, Jwrko Preznezcz, Janttoll Benkovich, Janttoll Marekowych, Jemryh Pawlekowych, Ferencz Zrinshcak, Lucas Tonkowych, Walentt Kwssnych. Oberh toga wassa mylozth morete ze zpomenotti kako zam protestwwall za Pavla Zlavicha koy ze ye thakoyssze zwezttill, kotheri mozbity da bi zam zwoyw glaww zloboden bil ottiti, ar ye nyemw i preko proschenye dano bilo, da pothlakam hoche megy zwescheny bitti polegh zwoye sene y decze i mi ga polegh nyegowe wolye pryemlyemo megy zwezne y nyega z ozthalemy gore rechenemi wanka dayemo solutis solvendis. I. protestantur quod non comparet Zlawych, similiter de Luca Zthoblych et Ioanne Merdettich.

Dominus A. per procuratorem suum Stephanum Sostarych cum eiusdem litteris procuratoriis protestatur de cessione appellationis et extradatione benevola et petit eosdem vigore articuli extradare cum omnibus ipsorum rebus et familia, clenodiisque domus per iudicem nobilium et iuratum.

I. dicunt promptos et paratos esse i dayw ye dobrowolno wan kako ye y gore recheno, platywssy dwge, kware, nepozlwhe i ozthalla iuxta articulum kako particulariter per nomina dicetur.

[1] Et primo tenetur Lucas Zthoblych, qui contumacia ductus iussus sub byrssagio duodecim florenorum hungaricalium, pro singulis vicibus seu diebus, a die licentiationis usque in diem hodiernum praetermissit dies laborum septuaginta vecturae. Licet quidem inter dies praescriptos septem diebus sub homagio eorum labores eis fuerint comissi et per eundem neglecti, idem tamen birsagium ad aequalitatem duodecim florenorum tanquam a minori ad maius, quod licet, revocant, quod idem in caeteris omnibus infra dicendos observatum et relaxatum esse volumus. Praeterea tenetur idem decimam triticeam quartam mediam anni praesentis, taxam florenum unum huius anni et ordinariam denarios 30 ac porcum decimalem, silliginis Nicolao Kwsnich vaganos 3.

[2] Ittem Jakopp Zthwblych thakoyssze dwsan ye kothery pozlwsawssy i za nemar wergssy gozpoczkw zapowed pod byrssagh kako perwy praetermisit dies vecturae 65, decimam anni praesentis silliginis vaganos 3, taxam florenum 1 similiter praesentis anni, ordinariam anno 1607. denarios 64, ittem ordinariam anni praesentis denarios 32 et porcum decimalem.

[3] Ittem Michael Jakssych praetermisit dies vecturae ut supra primus 71, tritici decimalis vagan 1 anni praesentis, taxam similiter anni praesentis denarios 70, ordinariam florenum 1 denarios 20 et porcum decimalem anni praesentis.

[4] Ittem Michael Jemriskowych similiter ut primus neglexit contumaciter dies 65, tritici quartam 1 decimalem et taxam florenum 1, ordinariam denarios 70 et porcum decimalem, omnia anni praesentis.

[5] Ittem Georgius Preznezcz similiter ut primus contumaciter neglexit dies 68, tritici quartam mediam, taxam denarios 30, ordinariam denarios 34 et porcum decimalem anni praesentis omnia, ittem anni 1607. ordinariam

denarios 44, ittem asseres centum Domino Siffranych et ducenti quos in curia sua esse dicit.

[6] Ittem Janttolj Malchich aliter Benkowych similiter ut primus contumaciter neglexit dies 74 vecturae, millii quartam 1, haidine 1/2 anni 1607, taxam denarios 50 et ordinariam denarios 56 anni praesentis ac porcum decimalem, ittem denarios 80 Matteo Twrhan pro quibus ipse fideiussit.

[7] Ittem Antoll Marekowych aliter Zokowych similiter ut primus neglexit contumaciter vecturae dies 68, tritici 1 1/2, siliginis 6 anni 1606, avenae quartale 1/2 anni 1604, tritici 1/2, siliginis 1 1/2 anni praesentis, similiter flor. 1, denarios 70 taxae anni praesentis, ordinariae anni proxime praeteriti et praesentis cum porco decimali.

[8] Ittem Jemryh Pawlekowych similiter ut primus neglexit contumaciter dies vecturae 71, tritici quartale unum anni praesentis, millii 1/2, haidinae 1/2 anni 1607 et ordinariam; ittem taxam flor. 1, denarios 50 et ordinariam anni praesentis; ittem tenetur Nicolao Babychek, praediali nostro, pro vini pintis decem denarios 70, Ioanni Zampak silliginis quartale 1.

[9] Ittem Franciscus Zrynschak similiter ut primus neglexit contumaciter dies vecturae 65, tritici vagan 1, silliginis quartale 1/2, taxam denarios 60 et ordinariam denarios 82 viennenses 2 ac porcum decimalem anni praesentis; ittem ordinariam anni praeteriti denarios 82 viennenses 2.

[10] Ittem Valentt Kwsnich similiter ut primus neglexit contumaciter manualium laboratorum dies 75, millii quartale 1 1/2, haydinae 1/2 anni 1604; ittem praefato Matteo Kosswtich fl. 3.

[11] Ittem Lucas Tomkowych similiter ut primus neglexit dies laboris manualis 73, silliginis vagan 1, taxam denariorum 30, ordinariam et porcum decimalem anni praesentis; ittem ordinariam anni proxime praeteriti.

[12] Ittem Paulus Zlavich cum uxore et liberis similiter ut primus contumaciter neglexit manualium laborum dies 76, tritici quartale 1, silliginis quartale 1 anni 1607, silliginis vagan 1 anni praesentis, ordinariam anni praesentis et praeteriti, taxam denariorum 20 anni praesentis.

Hoc autem ratione porcorum decimalium debitorum subnectimus, ut quia tempore glandinum combinationes fieri consueverunt, qui ipsemet unus decimum non habuerit, solvet cum alio et sic porcum decimalem eum debere adscripsimus.

[13] Ittem Ioannes Merdettich similiter ut primus contumaciter neglexit vecturae dies 68; ittem debet tritici quartale 1/2, silliginis 1 anni praesentis; ittem florenos duos, denarios 20 exactionis taxae anni 1605, cum filius suus villicatus officium gereret; ittem taxam flor. 2 denariorum 20 et ordinariam flor. 1 denariorum 69 anni praesentis cum porco decimali, idem pro vini pintis 34 Zthankoni Fundelich flor. 2 denariorum 72, avenae quartale 1 anni 1604, quem et singulos praescriptos pro neglectis laboribus in poena byrssagii sub quo eisdem iniuncti fuerant aggravare et caetera debita per eosdem solvi postulant.

Praeterea conqueruntur Domini I. contra praenotatos omnes singillatim, qualiter prohibuerint, ne aliquis ex eis Dominos vel aliquem ex Dominis accederet pod posganye hise i pod newernoztt, quod Georgius Preznec coram vobis Domine iudex et iurato fassus est, prout et testimoniales, si necesse est, producemus, ideo petimus eos vicio ingratitude condemnari.

Ittem conqueruntur contra eosdem singillatim, quod hactenus semper ex consuetudine perpetua et observata, cum aliquis ex Dominis ad possessionem

Kraliocz venisset, subditi et coloni contribuebant pro posse commestibilia hominibus et equis necessaria, quae a tempore licentiationis usque ad 14. septembris facere contumaciter et ingratis iussi et moniti neglexerunt, quae aperta contumacia est in qua eosdem convinci pro qualibet vice petimus.

Praeterea idem coloni singuli decano seu decimatori frugum semper tenebantur munerale pullum unum, in specie vel valorem ipsius, quem proxime praeterita decimatione contumacia ducti dare denegarunt, in qua eorum singulum in eadem convinci postulant.

Item conqueruntur contra Georgium Preznez et Antonium Malchich, Valentinum Kwsnich, Lucam Tomkovich, qualiter anno praesenti 18. iunii hora noctis 11 circiter, sub termino videlicet licentiationis, venerunt ad portam castelli Kraliocz in comitatu Zagrabiensi, ac excitatis clamoribus conclamaverunt ad portarios et alios custodes eiusdem castelli, cur nobis claudatis castellum nosque non intromittatis, cum castellum sit Suae Maiestatis et nostrum qui illud aedificavimus, protestatique sunt sub mille florenis hungaricalibus, quos pro tali actu indecenti ac contra Dominos suos terrestres patratum tanquam contra turbatores publicos et ingratos, qui tam leviter Dominos suos proprietate nudare conati sunt, iudicium petunt.

Praeterea conqueruntur contra eundem Georgium Praznez, Antonium Malchich, Valentinum Kwsnich qui villicum Dwmocensem Matthiam Jagwsth anno praesenti prima die iulii ad rippam fossae praedicti castelli Kraliocz stantem et privilegium, quod simul idem cum Kraliocensibus communitas Dwmowcz haberet, peteret, eundem conviciose tractaverint dicendo: newernik, kakohyh prawycz od naz prozis, nedamottyh, ne znas thy stho zw pwrgary Kralyowechki, ac eundem villicum in praesentia eorum, de eorum utpote voluntate, Ambrosius Godechich in ipsum fossatum aqua plenum proceit, ita ut vix mortem evaserit, quem Godechich ibidem statim neglectis officialibus Dominorum et Dominis ipsis terrestribus Georgius Preznez, nescritur qua auctoritate praesumpta, colonum nostrum existentem, baculo enormiter excepit, contra quos singulos singulatim violentias et actus praescriptos proponimus ac eosdem singulos convinci pro demerito postulamus.

Praeterea cum iidem praescripti coloni anno praesenti, 16. die augusti, in domo Jacobi Zthwblych in Kraliocz habita, in consilio eorum rusticali essent, colonum nostrum Benedictum Gerdinich in eadem Kralyocz commorantem graviter percusserunt, quem nisi uxor praegnans defendisset, vix mortem evasisset ibidem, quos singulos in homagio mortuo et potentia convinci petimus.

Praeterea conqueruntur contra Antonium Benkovich aliter Malchich et Valentinum Kwsnich qui anno praesenti in festo sancti Augustini in Ottok Dominorum Capituli Zagrabiensis, in dicto comitatu Zagrabiensi, Blasium Halawwnich aliter Dyanchich colonum et officialem nostrum de Kobiliak ad Dwmowcz in eodem comitatu Zagrabiensi graviter matrakone percusserunt, quos in homagio convinci et in potentia agravare petunt.

Praeterea idem Valentinus Kwsnych Ioannem Zampak, de dicta Kraliocz, 6. die septembris anni praesentis, in platea seu vico ante praedictum castellum verbis admodum iniuriosis affecerit, da nyema ny dwse ny thyela.

Praeterea conqueruntur contra Ioannem Merdettich qui 7. die septembris anni praesentis ante idem castellum in Palank vocatum per illos w warassw praesente spano Capituli ac castellano portariisque praedicti castelli Kraliocz Matteum Twrhan colonum nostrum gravibus vitepuriis affecerit dicendo:

kwrwyn newernik, kwrwyn kaazer (?!), ne by mw grehotta ky by mw reme-
nye poinyem rezall, quem in homagio mortuo convinci volunt.

Praeterea quarta die augusti anni praesentis Emericus Pawlekowych,
praesente decano Capituli in curia eiusdem coloni in eadem possessione
Kralyocz comitatuque Zagrabiensi existentis, et postea eodem die praesente
decano Domino Praeposito Chasmensi et plurimis colonis eiusdem communi-
tatis Kraliocensis ante praefatum castellum Kraliocensem dixit: Poplywwala
zu gozpoda zwoye prawycze, quem pro tanta ingratitude, infidelitate et
inhumanitate convinci petimus.

Praeterea contra eundem Georgium Preznezcz conqueruntur qualiter in
festo Assumptionis Beatae Mariae Virginis anni praesentis in curia coloniali
Antonii Malchich aliter Benkowych, in eadem Kraliocz existentis, Michaellem
Hyryanich colonum et officialem nostrum in eadem possessione habitantem
gravibus vituperiis affecerit dicendo: thy zi newernik ny owe ny one were,
quod contra eundem in homagio mortuo convinci postulamus.

Praeterea idem Preznezcz cum filiis, 31. augusti anni praesentis, Ioannem
Hyryanich colonum nostrum de eodem Kralyocz graviter infamaverit et
vituperaverit dicendo: kwrwyn mws, nemas thela ny dwse, quos etiam
contra eundem in homagio mortuo convinci postulamus. Hoc autem addunt
I. pro meliori querelarum verificatione, loca, possessiones et personas nomi-
natas supra esse in hoc comitatu Zagrabiensi, quem in singulis locis pro A.
scripto ponimus.

Praedictos itaque colonos benevole ut promisimus quo licentiam abeundi
postularunt solutis praescriptis debitis et gravaminibus querelarum in verbis
et factis, postea si quid necesse fuerit et occurrerit addituri. Hoc etiam addentes
ut quia praescripta omnia uno (!) cum textu dictata sunt et quia qui multa
dicit non omnia meminerit, si quid in querelis et pronuntiatis emendare et
meliorare voluerint, licebit hiis.

Idem procurator Domini Comitatus veluti A. videlicet Stephanus Sostarich
cum praemissa protestatione solenni dicit: Moy gozpod zwdecz y gozpon pryze-
snyk, dobro se wassa mylozth morethe zpomenotti, kako zw owo gozpoda
I. gore imenowane zwezne kmetti in prima instantia ghoworiwssy goworywssy
allegatie ke zw hotel iimatti k nym appellwwali in sedem comitatus Zagra-
biensis, praesentiam videlicet Domini Vicebani et comitis, kotheroy zw appela-
tie pred wasswm mylozthywm ne chakawassi zthola graczke megye cedwwali
i dobrowolno zwezne imenowane kmetti zwoye zemlye na moyw zemlyw
polegh zveztti nyhowe i articulussa pwtzili y zatto tho goworyw da ony de
praetensis allegationibus contra colonos factis od wasse mylozthy nemayw
polagh cheza prawde z toga imatti, stho zw ony in prima instantia praetermit-
towali, ar besse nym polagh orzaskoga obichaya zthola graczke megye chekatti
z appellatium i onde in sede, kako ye thomw orzachki obychay, chym zada
w ztholw graczke megye syww cedwwatti appellatie i novum iudicium impe-
trowatti, polagh cheza bi byli imalli owe zwoye allegatie i querele na perwo
pred gozponom zwdczem i przyzesnikom datti, nego pokyh dob toga nezthe
chekalli ny wchynili nemathe remedioma, polagh cheza bi tho zada pred
gozponom zwdczem imalli allegowatti, nitti ima gozpon zwdacz z przyzesnikom
polagh cheza de praemissis allegationibus prawde chynitti ad instantiam
Dominorum I., sed postquam cesserunt appellationi coram iudice et iurato
simpliciter, petunt etiam colonos simpliciter extradare penes articulum et
petit iudicium.

I. dicunt et protestantur, primum quod ipse A. in praesenti sede penes articulum et praesente hoc iudice colonos extradare postulat, quem iudicem nullum posse pro nunc iudicium facere allegavit, et praeterea cum penes articulum colonos sibi extradare postulat, idem est quod per nos postulati cum articulis solutis solvendis colonos licentiatos extradare iubeat. Quod autem attinet ad cessionem appellationis coram Domino iudice et iurato factam, id ipsis et quod in causam attracti sint et quod colonos praenominatos solutis solvendis extradare benevole velint et non aliter, recordare autem poterit Dominus iudex et iuratus cessionem coram ipsis factam non simpliciter, sed penes articulum solutis solvendis, prout acta sedis eiusdem iudicis prima die septembris anni praesentis in villa Nowaki ad Dwmowz praedicto comitatu Zagrabiensis in curia coloniali Valentini Nowak conscripta et sub sigillis eorum emanata testentur diesque hodiernus tunc praescriptus ab utraque parte acceptus praesentia moderna partium legitimationem confirmat et iudicium de praemissis petimus.

Dominus A. priora pro repetitis habere volens, kade procurator Dominorum I. gowory da by my benevole accedw wali k thomw terminussu da bi owde prawde bile za we kmethe koye zw pwzttili appellatii cedw wawssy, my nezmo na tto dosly da byzmo my na tto prawde therpeli, nego da by nam kmethe wanka dali kako zw cedw wali appellatie, ar ze wassa mylozth morethe, gozpoda zw dczci, dobro zpomenotti da kada ze thako kmeth zweztiti po zw dczeh polagh articulussa y na 15. dan Dominus terrestris nyegow kakwegode allegatie ali querele da, dwsan mw ye zw dacz prawdw wchynitti z prizeznikom i ako ze kothere zthrane prawda ne widi, more appellowati graczkw megyw y onde, ako nowe prawde ne zprozi, lepraw z onoga prawdw wchine kaytye appellowall pred zw dczci, ako li cedwyw appellatie ther novu prawdw zprozi i ako bi ze pry petilo da bi ex quibus rationibus ova nowa prawda condescendw wala, thako thaki zw dacz y przyzesnik nyema polagh cheza nyemw iuxta novas allegationes wchynitti prawdw, neggo lyzttor nane perwe prawde ozthane processus. Zatto wzeh yztheh kmetheh zweschenyw w koyh zw appellatie ceduwali gozpoda extra sedem comitatus i nyez w nowe prawde zweli, polagh cheza bi ony zwoye allegatie naperwo dali, kako zw ye y dali sine ullo remedio iuridico ther tho goworym da zada nowoga nykay ne mogw allegovatti, ar nyemanyw polagh cheza, nego lythor neka onw perww prawdw kw zw bili appellowali prosthw owde, ar ye nad zamwm nywom ozthall processus wez y ako ze onde nayde kay zthanowittoga kay bi bili zwoye gozpode dwsny wnom zw pokorni, nego zada prozomo da by nam zada kmethe wan dali, kako zw ye zamy gozpoda wwn pwzthilli cedw wawssy appellatie.

I. dicunt ut supra da hohte kmette datti kako zw ze y obechalli tempore cessionis appellationis y kako gozpon Actor pothrebwie penes articulum solutis solvendis y kye autoritas dall gozponw zudczw de extradandis colonis, on izthye i zapowedall da ze dadw solutis solvendis, a my nikomw iniurie ne chynymo gde kmethe dobro wanka dayemo penes articulum y iezmo legitime ceduwali appellatie ut supra.

Deliberatum est, poklakam ze zpoznawa z procesussa onomadnesnyega kye bil w Nowakeh, da zw Domini I. od gozpodna zwcza y iuratussa pothrebwali terminussa danasnyega cedendo appellationi pred wassw mylozth da in hodierno termino, za ozthalo stho bi imali zwproti them kmethom koye wan pwschayw goworitti, zkrazywssi utriq ue parti longiorem processum bwdw mogli agowattiti i pothlakam onda de concessione huius termini et disputatio-

nibus ulterioribus contra colonos, nyzw protestwwalli procurator Domini A., ideo in terminum consenserunt, ther nam ze tho widi da imayw thy kmetti de allegatis odgowarati.

----- [Dio teksta ispušten.]

Dominus A. cum praemissa protestatione iterum dicit, quod ipse nihil affirmavit de praetensis laboribus, nego lyzthor tho gowory, da de praeteritis ante editum articulum factis ne mogw nykakowa byrssiagioma prozitti.

Deliberatum est, quod articulus Regni sub sigillo eiusdem superinde editus deservit tam licentiatis colonis quam licentiandis, ideo stat prior deliberatio et respondeat directe neque utatur in pertinendis (?) allegationibus.

Dominus A. protestatur super deliberatione et cum praemissa solenni protestatione, coactive goworym tho da ony nyzw nigdar themy vecturamy y delawyzi na kothere zw ye gozpoda I. przylyawali, zwprotti nyhowe zthare prawycze, dwsny byly, stho zw de facto zwoymy dwssamy y polegh zebe vicinis et cometaneis id est humano testimonio gothowa pozwedochitti et petunt testes examinari.

I. dicunt allegationem hanc non esse in quaestione esseque pro comperto colonos hos ad omnes quae iussa eis essent per Dominos terrestres esse fuisseque obligatos, prout etiam communiter aliorum nobilium coloni sunt astricti et alii similiter eiusdem ecclesiae Zagrabiensis coloni nec eos eos (ponovljeno) habere aut habuisse unquam exemptionales ab vectura literas aut testimonium literale, quod utique comprehensum esset in privilegialibus literis illorum quas habere[n]t a Capitulo, quarum in proxime praeterita copiam de manu procuratoris etiam nunc praesentis ipsius Domini A. producerant, quas et nunc, si sedi videbitur, pro informatione parati sunt producere, ita ut ipsi privilegium sub sigillo producunt, quam questionem in proxime praeterita sede Dominationes Vestrae Domini iudicis nobilium et iurati determinastis, acceptastis super veritate huius quaestionis iuramentum spani Capituli. Praeterea postquam coloni hii licentiam abeundi postularunt nec amplius in bonis alienis deserviet illis privilegium Capituli habeantque sedis Dwmozcensis coloni in iis libertatem suam, petunt easdem in specie reddi ex quibus etiam sedes de libertatibus illorum informabitur et superinde petunt iudicium.

Dominus A. prioribus inheret, probabunt itaque prout se offerunt antiquos illorum libertates et usus literasque quas Domini I. postulant, eas non tenent contra se etiam si forent dato et non concesso producere. Et petunt prout supra probam acceptare.

I. dicunt non esse contra Dominum A. productionem privilegii, sed esse pro illis quia testabuntur immunitates suas. Deliberatum est da thy kmetti imayw naperwo datti zwoyw prawyczw polagh koye zve ze podigli y s cheza ze ztholl bolye informwye, polegh privilegioma sywem zwedochtwom da zwedoche, akoli ne prodwcyw y ne pozwedochotte hotte imatti prawdw.

A. protestatur super deliberatione et appellat in sedem comitatus pokyh dob nam nesthe pryetti zwedochthwa ut revideantur omnes nostrae allegationes et vestrae deliberationes.

I. dicunt nec testimonium humanum nunc hic esse necessarium nec appellationis locum, quia deliberatio facta iustissima est et praeterea quia nos in causam attracti benevole colonos ut supra extradamus sedesque haec etiam in praeterita sede deliberavit Actorum appellationi nullum locum esse, ex quo ipsi I. benevole colonos ut supra extradant, quae veritas ex processu praeterito probatur et ideo petunt eosdem aggravare et privilegium produci.

Deliberatum est ex quo ipsi coloni adiudicatam productionem privilegii recusant nec ulterius se defendunt, convincuntur in actionibus propisitis per Dominos I. factis. A. appellat in sedem comitatus. Transmittitur.

I. protestantur super admissa appellatione posteaquam nos colonos petitos extradare parati sumus ut supra et super eo quoque quod penes privilegium humanum testimonium sit adiudicatum, cum ex ipso solo privilegio libertas libertate cognosceretur nec testes scire posse quali privilegio coloni licentiatii per Dominos I. sint donati. Ideo simpliciter petere, ut quemadmodum in priori sede aliquod deliberationibus determinatum est, ipsum Dominum A. appellari non posse postquam in causam attracti colonos extradare parati sunt ut supra.

Praeterea peto praescriptos colonos in eo aggravare et convinci, quod tot annis libertate eisdem concessa usi sunt nuncque postquam ingratis alio se transferre volunt, ut libertates illas refundant, iuxta articulum et veterem Wladislai Decreto primo art. 93 et recentiore Ferdinandi art. 28 anni 1556. Posoniensem. Petere praeterea ipsos I. Dominum iudicem ut colonis hiis et caeteris licentiatii desolationes domorum, aedificiorum et saepimentorum inhibeat iubeatque obedientiam in laboribus et in omnibus iussionibus donec in terris nostris commorantur, ab inferendis iniuriis damnisque tam in bonis quam personis vicinorum et inter seipsos inhibeantur. Protestanturque ut si aliquid horum contigerit et iussiones non expleverint, licebit ipsis I. et in posterum coram Domino iudice et iurato proponere et paenam inobedientiae expostulare.

Dominus A. protestatur super praemissis allegationibus, facta appellatione et petit paria sub sigillis iudicis nobilium et iurati. Id quoque protestatur Dominus A. de violatione articuli, ne coloni sub licentiatione molestentur ultra debitum ordinem et usum antiquum terrasque colere ne prohibeant, alioquin si prohibuerint ad servitia non tenebuntur. I. protestantur ut supra et monent colonos, ut iussionibus Dominorum suorum pareant, deliberatioque huius sedis, ut ita pro singulis querelis, damnis etc. serviant atque si particulatim particularis ad singula facta fuisset deliberatio et pronuntiata, aliter protestarentur et peterent par sub sigillis.

Dominus iudex cum iurato permittit terras collere colonis et ideo iubet eisdem, ut Dominis suis, iussionibus eorum sub paenis et laboribus caeterisque consuetis muniis obediant.

Dva mala pečata.

Anno Domini 1609. levata feria secunda proxima post Dominicam Iubilae proxime praeterita [11. V], pro Domino appellante Stephanus Domyanich cum eisdem, pro Dominis I. magister Gregorius Nenadych dicitque cum protestatione quod causa in ea parte revideatur in qua est appellata, quae licet fuerit appellata totaliter ratione omnium colonorum licentiatorum. Quia tamen medio tempore certo numero colonorum appellationi cessissent antequam usi fuissent iudicio ideoque cedunt nun appellationi et petunt novum. Datur novum ratione denominatorum colonorum. A. non admittit et superinde per sedem deliberari petit. Apparebit enim ex processu utrum novo uti possent. Datur novum in ea parte in qua cedunt Domini I. appellationi neque processus est legendus in parte cessionis. I. alia nempe appellata petunt revideri, A.

protestatur super praemissa deliberatione liceatque [?] in facie loci foris tam contra novum, quam alias qualitates causae disputare et interim admonet cum procuratoriis. I. non recipiunt pro nunc. Legitur alter processus appellatus per Dominum A. Lecto processu procurator Domini A. dicit quod postquam coram iudice nobilium I. apellationem cessissent, hoc loci novum petere non possent, sed omnia contra colonos dimissos conditionaliter decisa esse deberent neque ulterius progressus eis contra illos daretur, sed in eo saltem puncto quo huc usque perstitit manere deberet. I. dicit maxime novum stare a iudice cessione facta petitum nobis deliberantibus usum antiquum tradere quod coram domino comite cessio apellationis fieri debuisset et ab ipso novum impetrari quod cum coram iudice ordinario sedis non fecisset, non stare illam cessionem et impetrationem novi. Ideo causa in pristino statu manebit ita ut non possent ulterius aliquid a colonis acquirere, quam quod ante cessionem coram iudice postulatum fuerit et illa quidem sine modis. I. dicit ulterius quod postquam deliberassemus cessionem non stare, quod appellatio superesset et revideri deberet etiam contra illos. A. iudicio contentus, nam coram incompetente iudice causae ulteriorem processum extinxissent. Deliberatum est ut supra. I. protestantur super deliberatione et, si esset possibile et iuri videretur, super eo deliberationem iterato postularent, quod quia deliberatum est cessionem apellationis coram incompetente iudice factam esse, ideo apellationem stare et praeterea quia iudex causam licentiationis in termino illo iudicii ultimo deliberavit iussitque ex officio colonis ut usque ad terminum extradationis Dominis suis terrestibus sub byrsagiis obedientes et audientes essent, super iis quae a termino illo usque in hodiernum diem et a die hodierno usque in diem extradationis neglecta et contumaciter praetermissa sunt, iudicialiter convincantur. A. dicit non habere Dominos I. remedium penes quod qui propterea alegare possent ex quo foris etiam iudex nobilium cum iurato non haberet auctoritatem iudicandi neque committendi nihilque restaret quam ut coloni extradarentur per iudicem nobilium. I. dicunt ut supra quod natura detur colonos debere obedientes esse dominis terrestrialibus quamdiu in bonis eorum manent, peteret igitur ulterius novum. Deliberatum est quod ex quo per cessionem indirectam apellationis novum est extinctum, ideo causa remittitur ad priorem iudicem, postquam intentio Minorum I. contra colonos noviter sit conditionalis, qui ad proposita et alegata onera a iudice et executione faciant uti iuri videbitur, nempe de eo [?] quod ante cessionem propositum fuisset, quae vero postea proposita erant, illa corruunt a die cessionis usque hunc diem et liceat parti iudicio non contentae causam in hanc sedem iudiciariam appellare. Iniungitur tamen interim colonis, ut deinceps Dominis I. obedientes sint in solitis servitiis, quamdiu in bonis eorum perstiterint. I. petunt procuratoria [?] paria et signatura dorsalis. Dantur paria earundem. *Notarius manu propria.*

Deliberatum est ut supra quod postquam Domini I. coram iudice incompetente apellationi cesserint, novum acceperint et utrinque eodem loci penitus extinxerint, ita ad priorem iudicem remittitur causa, ne a tempore cessionis dictae apellationis ullos labores aut alia quepia servitia sibi debita aut iniurias illatas ad praesens usque a colonis postulare queant, sed tantum id quod ante cessionem apellationis deliquerunt et neglexerunt et pars minime contenta poterit remedio apellationis uti. Deinceps vero facta colonis

significatione solita, donec Dominorum I. terras inhabitabunt dictante iure naturali in consuetis et solitis Dominis suis terrestribus obediant. *Notarius manu propria.*

Kaptolski arhiv u Zagrebu, ACA, sv. 24, br. 46

4.

1608, kolovoz 3.

Kanonici Matija Šifrunić i Stjepan Medak pitaju Zagrebački kaptol za savjet o tome što da učine povodom odluke seljaka iz Kraljevca da ne će dati desetinu.

Reverendissime et Reverendi Domini Domini et patroni nobis observantissimi, salutem ac humilem servitorum nostrorum commendationem.

Statim ubi ad Popowcz pervenissemus Matthaesus Turhan et Zampak cum castellano Kraliocensi nobis obviantes retulerunt colonos licentiatos consilium habuisse quod nullus illorum decimatores domi in horeis expectare velit, illos etiam tres denarios quos pro pullis tempore decimationis dare consueverant, unico crucifixo tantum velle redimere, ratione cuius negotii aliqui ad Stephanum literatum Domianich pro capiendo consilio hodie sunt expediti. Ideo nos similiter Reverendissimam et Reverendas Dominationes Vestras consulere volumus, velint nobis suam voluntatem per literas aperire, quid in tali casu nobis erit agendum, si horea sua seris occlusa aperire noluerint et illos iam praenominatos tres denarios denegaverint, nolimus enim aliquid inconsulte agere, sed potius consilio et mandato Reverendissimae ac Reverendarum Dominationum Vestrarum uti, quas et felicissime valere cupimus, nos ac humile studium nostrum eisdem commendando. Ex Popowcz 3 augusti 1608. Reverendissimae et Reverendarum Dominationum Vestrarum servitores Mathias Siffrunich, manu propria, Archidiaconus Dubicensis* manu propria.

Kaptolski arhiv u Zagrebu, ACA, Sv. 24, br. 46

5.

1608, kolovoz 26. Adamovec

Mikloš Zenko potvrđuje da je s kaptolskim izaslanikom Jurjem Svetinovićem predao vicebanov poziv sucu Stjepanu Apaleniću koji je izjavio da će na određeni dan održati sudsku raspravu.

Jaz Myklos Zenko vicezwdecz i prizesnik dayem na znanye kako doydosse k mene gozpon Gywrg Zwetynowych canownyk Zagrebeckogha kaptoloma od ztrane wze gozpode Kaptoloma i donezesse my neky lizth gozpona vicebana da byh jaz bil possal k Istwanu Apalenychnu gozponu zwdczu da by neku exhibitu gozpon zwdcz na the lyzth wergly. Zato iaz poydoh i naydoh nyh na dworw nyh w Adamowcze i onde ia nym dah gozponu zwdczu gozponna vicebana lyzth od ztrane gozpode Kaptoloma Zagrebeckoga na koga

* (1608. bio je archidiaconus Dubicensis *Stephanus Medak.*)

by ony ymely exhibitu polosythy y thak yu pred manom polosysse na dworu zwoem i odgovorysse pred manom gozpon zwdecz da hothe na recheny terminus prawdu wersyty liztor da gozpoda Kaptolom nystar ne dispwthwyw zwproth zprawyschw Czezarowe Zwetlozty, a ony hothe dobrowolno comparwvati. I tho gozpon zwdecz odgovorysse pred manom, ia zem gworechy pokoren gozpona vicebana i comessa praeceptoriae. A tho protestuva gozpon Gyurg Zwetninowych w kypw gozpode Kaptoloma pred namy i na tho od mene lizta prozyse, kogha ym jaz dah pod nassw pechat nawadnw. Datum in Adamowyz in curia Egregii Stephani Apalenych iudicis nobilium comitatus Zagradiensis die 26. augusti anno 1608. Idem qui supra manu propria.

M.P.

Kaptolski arhiv u Zagrebu, ACA, sv. 24, br. 46

6.

1608, rujan 1. Novaki kod Kraljevca.

Zapisnik parnice koju su vodili veliki sudac Stjepan Apalenić i mali sudac Matija Gluhak u sporu grofa Nikole Zrinskog i protiv Zagrebačkog kaptola o uvjetima pod kojima seljaci iz Dumovca, Novaka, Dumovečkog Kobiljaka i Jelkovca mogu odeliti na vlastelinstvo Božjakovinu.

Nos Stephanus Appaleniich aliter Rosowych de Adamowcz, iudex nobilium et Matthias Gluhak de Saulowcz, viceiudex nobilium et iuratus nobilis comitatus Zagradiensis, dayemo na znanie po thom nassem lyztu kako ze pred nami polagh orszaskogha dokonchania y articulusa zweztisse z nawadnim terhom thoyetho wzaky nih z dwema nowczema die dominico ante festum beati regis Stephani anni praesentis 1608 w hisy postuvanogha Walenta Nowaka kmet[ha] gozpode Kaptoloma Zagrebeckkogha in possessione eorum Nowaky apud capellam s. Magdalенаe et comitatu Zagradiensi existente po postovanomw Mattheasw Augustu folnogh w rechenę gozpode Kaptoloma weznicz Dumowcza, Nowakow, Kobilyaka y Jalkowczew ztolechew w rechenom Kobiliakw i dersaniw imenwvane gozpode Kaptoloma w Zagrebeckke graczke megye. I naipervo in praefacta villa Nowaky postuvani Peter Dragachych, Simun Dragissich, Gregorius Horvatth, Mihal Czerkanich, Mikula Matkowych, Mihal Fundelich, Walent Nowak in Nagi Kobiliak polegh prechnogha Marko Nohtych, Mihal Klarych, Marko August, Thomas Domchecz, Pavel Dianek, Iwan Nowak, Antol Gallowych, Blaz Paliz, Petrus idem Palyz in Dumowcz, Dianas Gallowych, Blas idem Gallowych, Georgius Siletych, Andreas Kussich, Lucas idem Kussich, Antonius idem Kussich, Matko Ztublych, Stephanus Petlyak, Mihal Kolarych in Jalkowcz, Thomas Giwanich, Paulus idem Giwanich, Iwan idem Giwanich, Marcus idem Horvath aliter Nowozel, Matko Philipowych aliter Jager, Ambrosius Pirin, Iwan Gallowych, Iwan Iwriewych aliter Nowak, Stephan Zerssych imenowane gozpode Kaptoloma Zagrebeckkogha w rechenih wezniczah w derssaniw imenovanom nihowom Zagrebachke imenowane graczke megie ztoyechi wzaky nih s nih zemlye y z imenowanyh weznicz za wzwm nih drusinum gibuchwm podigwchwm y siwwchwm, wzwm malum i welikum

marhum sto bi ze gdegode nih wzem priztoialo na zemlyw zmosnogha gozpodina gozpodina Miklowsa wekiwechnogha groffa od Zrinia w bosiakowachky kothar tho budwchi w imenowane graczkze megie zagrebechke polegh kotere nih zwezthy y polegh articulusa y orzaskogha dokonchania owde de facto po thom iztom gore imenowanom folnogw nihowom polosizmo im pravdeni terminus 15 diem thoyetho feriam 2-dam thoyetho in festo b. Aegidii abbatis anni praesentis y gda bizmo bily na tha imenowani terminus w rechene Nowake k rechene hissi imenowanogha Walenta Nowaka kmetha kako ye y gore recheno gozpode Zagrebachkogha Kaptoloma lesseche w Zagrebachkoy graczkze megie w nas pravdeny ztol zely, onde napervo pred naz dossadchy plemeniti knez Istvan Sostarich, procuratoris gore imenowan(o)gha gozpodna Zrinskogha cum nostris eiusdem procuratoriis poche goworithy: Moy gozpon zadacz y gozpon prizesnik, dobro ze wassa mylozth morete zpomenwty kako zw ze tho presaztno gore imenowano wrema tho ye tho die dominico proximo ante festum b. regis Stephani anni praesentis 1608 pred Wasse mylozthy postuwanomw gore imenowanomw Mathew Augustw, folnogw Dumowachkomw i Nowachkomw, Kobilachkomw i Jalkowachkomw in praefata Kobiliak na nih zemlye comitatuque praedicto Zagrabiensi ztoyechemw i po niem imenowane gozpode Kaptolomw Zagrebechkomw z navadnem onusem thoietho wzaki nih per se z dwema owczema postwani (!) gore imenowani, qui in descriptione actionis ponentur nominatim, cognominatim cum villis et possessionibus in quibus resident, s nih zemlye y z imenowaneh nih possessi z Dwmowacz, Nowakow, Kobiliak i Jalkowczew na zemlyw moyw w moy Bosakowachky kothar tho buduchi in antelato comitatu Zagrabiensi polegh articulusa y orzaskoga dokonchania zweztily za wzwm nih drusinum y marhum wzakoiachkw sto bi ze wzakoga nih gdegoder priztoialo polegh kotere zte owde de facto zweztily wassa mylozth na dan danasni pravdeni terminus 15 dan thoietho in festo b. Aegidii abbatis anni praesentis prefigwvaly. Zatho wasu mylozth prozimo polegh articulusa y orzaskogha dokonchania da bizte nam ye wassa mylozt dali wanka za wzwm nih drusinum i marhum siwwchw i podigwchw wzakoiachkw.

Pro I. Nobilis Andreas Draganich cum literis procuratoriis eorundem, protestarent sollenniter de confesatis Actoris et testimonio iudicis nobilium et iurati praeterea de eo etiam quod super licentiatione termino et ordine iudicario iudicii huius, super quibus omnibus reservant sibi suo loco et tempore ius disputandi, protestarent etiam et quidem notanter quod Dominus Comes Nicolaus a Zrinio de bonis huius ecclesiae licentiationem colonorum in bona sua et suam tutelam receperit, protestaret quoque idem Capitulum quod coloni licentiati (si licentiacio legitima dici et esse poterit) spreto dominio Capituli et potestate non requisito etiam villico sew officiale eiusdem Capituli de more antiquo et Dominorum suorum ordinatione, iudicia inter colonos faciant, damna revideant, appetiant prout et heri actum est, ut sic non licentiationem liberam sed quendam dominatum et iurisdictionem liberam fovere, querere et ea utantur propria eorum autoritate, id etiam protestarentur quod certi coloni sub licentiatione praetensa alios colonos ad licentiandum se et consenciendum eorum consilio compellant, qui et minis descendendi ex bonis Capituli i poklakam neky kmety ztola Dumowachkogha zlobode odseztki z imenia gozpode Kaptoloma Zagrebachkoga proze y potrebuw mozibity da zuprot nim wzem y wzakomw wnoghe zroke ymamo y tho protestwyemo kako y gore de licentiatione legitima. Zbogh koyh licentiwvati

ne bi ze mogli y ne mogw ze y zuproth nim wnogim imamo sententiae koye kmete praetense licenciacionis imenwvany per Dominum Actorem et iudicem ac iuratum prozimo da ye widimo y da ze zowu po redw.

Iudice sedente comparet Paulus Gywanych et se licentiauit positus duobus denariis Dominis Praeposito et Lectore, coram Stephano Appallynych et Georgio Kasnar, I protestantur super nova licentiatione huius Pauli Gywanych qui ascriptus est hactenus in numero licentiatorum, super quo licebit ipsis I. suo tempore disputari.

Zato protestwyw zada zuprot owem koieh nie napervo y prozimo pravde doklam budemo weche goworily. A. gowori da ie tho zadozthy, da zw nih zinowe in persona patrum owdeka koiem betesny y pod betegom niez w mogli doiti, keh i oztaleh gore imenowanyh polegh articulusa wan prozy. I. dicunt da oni koie zw za zweztno zapizaly imali bi personaliter doity, quia de veritate allegationis Domini Actoris nec in causam attracti nec Domino iudici cum iurato constat, ideo peterent iudicium tam super absentibus, quam super confessione Gregorii Paliz, Kolarich dicti, quam nunc in sede coram Domino iudice et assessoribus fassus est.

A. priora repetit. Deliberatum est, quod non comparentes, si durante sede non comparuerint personaliter, contra eos cadit licentiatio. Gregorius autem Paliz aliter Kolarich postquam proprio ore fassus est, se non fuisse praesentem tempore licenciacionis, sed primum coniunxisse aliis licentiatibus contra eum quoque licentiatio non stat. Dominus A. ratione Gregorii Paliz aliter Kolarich appellat in sedem et protestatur da zw ga owde sub appellatione uhitili, reliquos vero sedente sede promittit personaliter sisti. Duo autem sunt infirmi, nempe Michael Kolarich et Stephanus Zersych ad quos mittuntur visum iurati utrum sint infirmi. I. dicunt si nominati duo ita infirmi existere comperti fuerint ut se presentare sedente sede non potuerint et etiam iidem infirmi tempore licenciacionis pretense presentes fuerint, consentiunt, alioquin pro adiudicatis nobis pronuciari petunt. I. intellexerunt nomina licenciatorum. I zato kako ih gore rekozmo poklakam ze seleyw y proze z gozpode Kapitoloma zemlye salvis omnibus premissis protestationibus certos nunc nominandos platiwsi wze dwghe ozebusne y opchinzke taxe y dohotke, desme kernakov onogha leththa, birsage nepokornozti nepozlusnozti, delo prepuscheno y zapowedno pod birssagh tho wze platiwsi, opwschenie ztania y ogradi z Bogom i z Bosim aldomassem hochemo ye odpuztity kako ye odpuschamo solutis solvendis y nim koye imenwyemo prozimo gozpodna zudcza da im prepowe medtemtogha doklem ze zelle wzakoiachke zetwe opuschenie, ztania y ogradi y skode y ako bi medtemtogha kakowe zkode (!), krivicze zuzedom, nepokornozt zuprot gozpode zwoie y officialom y prepuschenie zversuwania zapowedi wchinily da teda gozpon zudecz iudicium et iustitiam I. impendat.

A tho zw imena: Gregor Horvath, Michael Czerkanich ztarei, dictus Ruklych, Walent Nowak non comparuerit, Michael Clarych dictus Gluhachich, Pavel Dianek, Blas Paliz, Marko Nohtych, Petrum Kolarych aliter Paliz, Dianek Galowych, Iwan Giwanich, Matthias Jager aliter Filipowich, Jambrek Polowanecz qui viduam Stephani Pirin duxit.

Tenentur autem coloni praescripti nominati, primus Gregorius Horvath tres dies vectuare a die licenciacionis, komu ie bilo zapowედano, pod dwanadezte dukath za wzaky dan, dezetinw wzakoiakw owogha leththa, kerniaka, dachw owogha leththa i wuetth. Secundus Michael Czewkanich tri dni powoza ie wztal kako y drughy, decimum porcum, taxam ordinariam huius anni

tenetur, oberh thogha za vino gozponna Prepusta veder 24, faciunt florenos 26 denarios 86.

Tertius Valent Nowak ut primus tenetur vecturae neglecta et supra dictos proventus huius anni praesentis, item decimam anni 1602 milli quartale 1, haidinae quartalia 3, item anni 1597 tritici quartale medium, siliginis medium, caeteros proventus ut primus.

Quartus Mihal Klarich dictus Gluhachich ut primus.

Quintus Pavel Dianek similiter ut primus y oberh togha 1605 tritici quartale unum et medium, siliginis duo et medium. Item letta 1606 tritici quartale 1, siliginis quartalia duo et medium. Oberh toga prozi pravde s niegha span kaptolomzky plemeniti Andreas Draganich da ye zuprot niemw kako veruvanw officialu kaptolomzkomw y plemenitu chlowekw rekel, quod et ipsement coram sede fassus est, da ye krivo pravdw pital et super confesatis protestatur.

I. dicit da ima tha tusba dolie opazti pokeh dobe nie specificuval ko wreme bi tho bilo wchinieno. A. dicit da quaerela ztoy, quia esset quaerela verbalis non autem actio per evocationem errecta et fundata, quam quaerelam sine omni alia specificatione idem I. affirmasset coram sede et per hoc renovasset in sede.

I. priora repetit adiungendo da bi y kruto imel specificuvati tempus iuxta decreta pokehdob mu ze wrasde z mene hoche. A. dicit non tenere has exceptiones quia in iudicium consensisset peterentque iudicium quia talem infamiam pro suo mortuo homagio non susciperet. Deliberatum est stare actionem ex quo per affirmationem facti in actionem consensisset, ideo respondeat quare dixisset talia. I. negat totalem actionem. A. refert se ad praemissa quod ipse in sede dixerit ad propositam quaerelam, gde zmo zuprot niemw goworili da mw ye rekel da ye kriwu pravdw pital. I odgoworil ye I. ar ye y on mene rekel onde, elicitor dixisse I. contra A. talia. Deliberatum est ipsum I. in sententia convinci viginti quinque florenis facientes (?). I. appellat. A. dicit solutis solvendis discedat, quia iam extra datus esset, idem est iudicium ut supra et non datur appellatio I. nisi solutis solvendis.

Sextus Blas Palyz ut primus.

Septimus Marcus Notich septem diebus manuales neglexit, decimam 1602 anni haidae y reliquos proventus ut primus.

Octavus Petrus Palyz decimam porcum, taxam ordinariam anni praesentis, oberh togha ar ye ottecz niegow byl folnogh dusen ye dacsie letta 1605 dva dukata denara 40, item letta 1606 florenos rhenenses 5 denarios 30, item letta 1607 15 y denarios 60 koyw dachw ye on dusen zebravsi datty.

Nonus Michel Kolarych diak si verificatum fuerit, ut supra, et si tempore licenciationis praesens fuerit quia non videt et infirmatus est et propterea paenes fassionem filii iudicium petunt. Captus est merito et adiudicatur I. Interim depositis duobus denariis Gregorius Jagust dictus de Kobiliak ad Dumowcz licentiatus est, super qua protestantur et suo tempore contra licenciationem disputabunt.

Decimus Dianek Gallovich tres dies vecturae, decimam, porcum, taxam ordinariam anni praesentis. Item decimam anni 1599, triticta (!) quartale medium.

Undecimus Pavel Gywanich. Inverificatum fuerit ut supra et si praesens fuerit tempore licenciationis super quo recognitionem iudicis petimus. Interea venit Stephanus Zersych cum filio, colonus de Jalkowcz, qui tempore licencia-

tionis praesens non fuerit prouti ipsemet fatetur et fide data una cum filio Domino iudici firmum colonum Capituli se permansurum peteretque a caeteris licenciatis florum 1 denarios 50 et tritici quartale medium quae coacte ab eo extrosuerunt in expensas quas pecunias adiudicare petunt.

Duodecimus Ioannes Giwanych ut primus.

Decimus tertius Marko Joger aliter Filipowich ut primus.

14. Jambrek Polowanecz ut primus.

De reliquis qui in licenciatione praetensa nominati sunt et comparuerunt cum protestatione dicunt I. licenciationem talem per vilicum praenotatum fieri non potuisse.

A. dicit sto ze naipervo vecture priztoy na koyw zw nih gozpoda nie zilum primoriawaly toyeto kamena z gore voziti, cziglenicz nekih nih nachiniani da oni ni nih pregi nezw bily thum takowum przylnwm nenavadnum vecturum dusni nigdar. I sto ze priztoy owoga lettha dohotka toyeto dezetine, taxe regie et solitos proventus teh niezw administruvali koterim zw oni pokorni polegh nih facultassa, a sto ze doztoy zwan owoga lettha dugow koy zw cpecificuvani, tho goworimo da yh nezmo dusni, sto wze tam de vectura quam de debitis specificatis na nassu gozpodw puschamo zameh neka zwedochे zame, da zmo mi thum vecturum dusni, a sto ze priztoy za oztale gde gwore da bi niemala nih licentia mezta po koyh dob zu ze po nih postuvanom ymenowanom folnogh w zveztili. Ja tho goworim da zw ze pache mogli po niem zveztiti iuxta contenta articuli y nih zvezt mezto ima, keh kao i gore prozym da bizte mie polegh articulusa daly.

I. dicunt to ye innegabile da bi owi kmeti wzi ne bili dusni vosniwm onakowum kakov bym nih gozpoda zapovedala kako to y oni zami taiti ne mogw y oztaly wzy zwzedi znayw y official kaie Capituli penes articulos gotow zwoywn dussum pozwedochity a oztale duge y dezetine znayw zami kmeti da ky kai plati czedulw bere. Zato ako koi dezetinv plati mentuvanie ima. De licenciatione vero colonorum reliquorum idem dicunt ut supra.

A. dicit kai ze priztoy nihowa chaztnika on ye novicius y on nasse gozpode pravicz ne zna, nego nassa gozpoda kem zmo my od ztaroga sively y na niega toga ne puschamo, nego na nassw wzw gozpodw gde ly, ako oni ne hte mi zmo gotowi iuxta regni consuetudinem. I. dicunt ex eo quod novitius esse dicatur, non stat ratio, quia a pueritia in Capitulo nutritus esset et ideo bene sciret, adderent etiam ipsi I. peterentque iudicium iuxta articulum licenciationis solutionem libertatum et indultorum quae ipsis eo respectu fecissent, quod nunquam de bonis Capituli discedent, nunc autem usi sunt libertate tali et tali de causa data vellentque discedere. Ideo tenentur ea solve, ut sunt manuales labores, in campis metere, congregare fenum et segetes extirpare, praeterea libertate ab aratura, vinearum cultura, fossione terrarum, falcatura foenilium exonerati sunt eadem sub conditione ut in bonis stabiles sint coloni, quae omnia nunc postquam discedunt persolvere tenentur quae habentur in eorum privilegio luculenter. A. priora repetit et praemissa omnia petunt probare, sin minus, cupiunt se ab impetitione eorum absolvi quia actor incumbit proba et per hanc assertionem imbuerunt actoream personam. I. dicunt ut supra et petunt ex quo discedunt coloni solvant solvenda.

Deliberatum est da ima gozpon span kaptolomzky v kipu gozpode kaptoloma prizechi za te proventus y za povoz i za pesse delavcze pokihdob ze submituwal actor impersonam Dominorum y ako prizeze budw plachali od

wzakogha dne za powoz po dukaths, a za pessegha tesaka za wzaky dan per denarios 40. Sto ze priztoy probe assertionum Dominorum I. ratione solutionis libertatum et indultorum concessorum ideo nunquam ex bonis I. discederent, probent eandem suam ascertionem. I. protestantur super deliberatione et petunt in eo saniozem deliberationem quod poena inobedientiae et poena praemissorum laborum hac poena levi non posse solvi, sed maiori prout id semper tempore prothonotariatus magistri Caspari Petrichewych est observatum nec extat in contrarium aliquis articulus vel exemplum adiudicate causae super contumacia in tam levi poena. Quod ad iuramentum attinet spanus assumit quod coloni extradati vecturam quam Capitulum illis iuberet tenebantur, quod pertinet ad probam libertatum et immunitatum eisdem datarum, sciunt Dominationes Vestrae libertatum literae et privilegia illis concessa apud ipsos extare in specie, proinde producant privilegium illud ex quo apparebit assertio nostra, cuius privilegii copia apud Capitulum extat. Literae autem privilegiales non essent in specie apud Capitulum. Quod ad decimas praeteritorum annorum attinet, ipsi coloni si solverunt habent quietantiam. Secundum usum antiquum prouti in Regni exactionibus observatur, villicus quoque filius modo simili solutionem taxarum doceat quietantiis. Peterent insuper I. deliberationem super exemptionem Zerssich. A. inheret deliberationi iudicis et iurati et est contentus iudicio. I. prylasse da zw ony zwoyow assertiu kako i perwo dosny zwedochiti, ako ym ze kakwe pene hoche, a gde pretendwyw neki ius pry naz biti prem ako bi bil, sta my ne walwyemo, my gha nezmo dosny zuprotth zebi produkowały. A ony in instantia dusny zw literis autenticis, non earum paribus zwedociti, a sto ze przytoy za desmo i za neke restantie taxarum gde pretendwyew da bi my na tho expeditoriae imaly, z togga ze ne zpomynamo, negho ony kako zu ghode naperwo znaly datthy, tako zw i dosny zwedochiti, ki zw kako recheny census in suis registis popizawaly. I. ut supra. A sto ze poene vekasse przytoy za vecturu i za delavcze kom ze I. podpirayw, da ye za Petrichewycha dokonyano, neka tho de facto articulusse Regni zwedoche. I. dicunt videri Dominis iudicibus in allegationibus quod allegatum sit in hac causa. Et praeterea nullo extante articulo, nullo exemplo, dominus terrestris colono contumaci iubere potest sub certa poena, prout et hiis semper iniunctum fuit et praeterea peterent eandem poenam sibi adiudicari. Deliberatum est, da ye mogla zvezth biti po folnogh w iuxta articulum. De poena pro non datis vecturis et laboribus idem est iudicium ut supra, decimas et proventus solitos doceant quietantia. Domini I. producant copiam privilegii colonorum, coloni vero in specie privilegium ut congruens iudicium, visis partium probis fieri possit Zersicchio expense non refunduntur, quia illi coloni unu(m) inferre non potuerunt. I. protestantur super deliberatione ratione licentiationis per villicum et appellant et hoc quoad colonos non extradatos. Quod vero attinet ad deliberationem ratione immunitatum et privilegii contenti sunt parentque iudicio. atque parati sunt de facto copiam privilegii illorum scriptum ex originalibus propria manu procuratori ipsius Domini A. scriptam, ideo producant et ipsi et iudicium inde faciant ad hanc assertionem I. et iudicium de producendo privilegio in sede comitatus appellant. I. non admittunt nec ipsi quicquam, in causa extradatorum colonorum appellant ut se articulo accomodant cui et ipse Dominus A. penes rectam iam factam sententiam sese accomodare debet. Deliberatum est non dari appellationem Domino A, ex quo Domini I. sponte et benevole colonos extradant solutis iuxta deliberationem nostram solvendis. Ideo producant ambae partes producenda,

alioquin vigore copiae productae iudicium recipere debebunt. A. protestatur super deliberatione et petunt terminum ad producendum. I. non admittunt, quia extradatis non datur longus processus, quia A. debet esse paratus semper. Nam et alioqui extradatis colonis non datur longus processus et de hiis iterato recepisset iudicium. A. dicit debere admitti ex eo quia ipsi I. per hanc assertionem imbuerunt actoream personam et productae copiae par. I. adhuc dicunt iudicium superinde recepisse et Dominum A. contentum esse debere, hoc solum protestantur et petunt deliberationem si iuri videbitur, super adjudicatione birsagii vecturae et manualium laboratorum et protestantur ne talis deliberatio praeiudicialis sit ipsis I. in causis aliorum colonorum quia eidem non consentiunt. Paria autem nulla petere potest, quia ad deliberationem iudiciariam copia ostensa est, ut et ipse A. e contra originalia iuxta deliberationem produceret, volueruntque I. ostensione horum parium obedientiam iudici et deliberationi iudiciariae ostendere et parium paria non dantur. A. priora repetit et dicit ulterius debere paria dari, quia omnium productorum paria dantur et insuper petit terminum ad producendum, I. ut supra. Deliberatum est non dari terminum producendi privilegii quia iam benevole extradati essent, sed de facto producant privilegium. Alioquin penes productam copiam privilegii iudicium recipient, paria autem parium non dantur. A. appellat, I. adhaeret deliberationi iudiciariae et petunt iuxta continentiam parium iudicium. Deliberatum est da polagh owe masse (?) lyzta i prawycz kmetow zwescheneh my ne moremo plache za raly i dela oztalogha ozlobogenogha po Kaptolomw kmetom nyhowem zada gozpode Kaptolomw prypitati ar izthogha vu lyztyw ne nikakowa zpomenka, tako ako bi ze ony zweztywssy hotely kmethy inamo poiti da bi imalo od tholikeh lethh od keh szw ozlobogeny za ono zlobodw stho plachati, negho tholiko ze zpoznawa z lyzta da za thakovu miloschw weliku gozpode Kaptoloma da ze nemayw naytty w newer(e) i da nemayw inamo poiti s nihowe zemlye statth (!) ny nyhow odwetek. Zatho kako zmo i perwo nassly da onako prawda oztane. A sto ze pryztoy zadasnyh syttkow neka y od nyh dezeto platthe i platiwssy da zettwe za ze wzemw kmetthy. I. protestantur super deliberatione et primo super decima seminaturarum quas intra terminum discessus sui, si non asbtulerint, decima contenti simus. Si vero post discessum illorum terrae oneratae et impeditae fuerint iuxta articulum proventum ab eis accepimus. Quod vero ad privilegium attinet protestantur ne deliberatio haec et inposterum iuri ipsorum et allegationibus futuris in aliis causis praeiudicet. Nunc autem quoad extradatos colonos tantum, iudiciariae deliberationi sese accomodabunt. I oberh togha prozimo owo gozponna zwdcza, kneza Appalenycha i iuratussa da owem kmetom wan pwschenem zapowede da folnogw i officialom bwdw pokorny i da med zobom na nyedne kmete, ny prawde, ny prygledbe aly kakowe procembe chinili negho po officiale, ako bi kay trebe opeth da thy izty wanka dani kmeti zemel ne zeyw, takajsse da ztanya i plohow ne pohwyssawayw i ako zw sto pohwyssaly da poprawe do 15 dne i do 15 dne da ze z nasseghe wzamw ze wzem, ar protestwyemo ako sto naydemo na nassem po petinadezte dnevy, da gha potlam wanka ne damo. Deliberatum est da span od danaz na ozmy dan pryzese kako mw ye rotha nassezta a kmethy da zlusse od danaz do 15 dan i da platthe do thyh dob na stho goder span prizeze i onda da mentwanya donezu i ako bi stho nassli ze dosny da thakoy onda wze platthe ono plattywssy na 15 dan pak do drughogha petinadezte dan da ze zeze, ter w onyh 15 dnevyh ne bude zlusbom dossen, ar ze bude

zelyl, kako zmo do zih dob thym sively, letesnye zettwe da moghw wzetty dawssy dezeto. Spanus de facto iuramentum explevit. Ideo in poena transgressionis tot mandator(um) ad vecturam et manuales labores convicti coloni pro diebus tot intra 15 dierum abhinc solvant solvenda.

Zozpetth gozpon zwdacz i przyzesnik morete ze zpomenwty kako owo presazno wrema za zwezthne kmethe folnog ye Kralyewechki w potersanye pravde bili zmo appellowaly, nistar ne menye hoteywch ische pred zimom datthy wrema nachinanyw nowym hissam za thopla cedwyemo appellatie w oweh illy zbogh oweh kothere imenwyemo salva pro reliquis extranominandos appellatione. I zatho prozim gozponna zwdcza i z przyzesnikom da ym dazte terminus 15 dan i oznanite da ye hochete daty wanka solutis solvendis. A imena nyhowa owo zzw: Lukach Ztwblych, Jacop Ztwblych, Mathias Iwanych dictus Kowach, Mihall Jakssych z Kobiliaka, Iwan Merdetych, Mihall Jemriskowych, Gyurko Preznez, Janthol Malchych aliter Benkowych, Janthol Marekowych, Jemryh Pawlekowych, Ferencz Zrinschak, Lucas Thomkowych, Valent Kusnych i Pawel Zlawych nyemw ye dawno dano proschenye iudicialiter i ne nas kmetth arthy odhagya, ar ako ze stho nayde bwde therpell. Zatho thym iztym cum domino iurato za zeyanye zemel prohibuite, oztalo stho bwdemo imaly in termino bwdemo ghoworili. Gozponna Groffa procurator imenowany ghowory cum procuratoris litteris eiusdem: Moy gozpon zwdacz i przyzesnik dobro ze wassa mylozt morethe zpomenwty da ye theh zwescheneh kmetow zpred wasse mylozti w gozponna Comessa ztol ad instantiam Dominorum Capituli prawda wzeta i od wasse mylozti iudicialiter proschena i ony tako extra sedem comitatensem ne moghw pendente appellatione po waz kmettow wan datty ghore imenowaneh particulariter, nego in sede una cum caeteris kothere pry zeby zaderssawayw. Zatho od wasse mylozthi pravde chekam. Domini Capitulum dicunt nullum se hic iudicium velle praetendere nec habere aliquid cum Actore, cum solumodo Dominum iudicem cum iurato petamus ut certificet praenotatos colonos eisdem extradatione futura benevola in termino solutis solvendis. A. priora repetit addito hoc da zw ony zlobodny zemlyw thssatty doklam ye zwdacz wan da. Datur terminus dominis I. quia ante revisionem appellationis licet ei cedere sicuti usus intus tradit. I. protestantur ulterius contra illos qui nominati in licentiatione fuerint et non comparuerunt ut pro convictis pronuncientur.

Marci Jagustich licentiatio cadit, quia stante sede proclamatus non comparuit, iste postquam semel licentiatius non comparet, remanebit, facto rata est licentiatio de qua ut 15 die disputabitur.

Extradantur nominati more consueto per iudicem nobilium cum iurato cum clenodiis elevato capisterio in domo Valentini Nowak quam ceremoniam volunt esse completam, hoc uno facto, in omnibus abeuntibus.

I. petunt praesentium paria. I. dantur.

Dva mala pečata.

Pro Dominis Capitulo Zagradiensi ratione ablicentiationis certorum quorundam colonorum ex bonis eorundem ad bona Domini Comitris Nicolai a Zrinio Bosiakowinensia.

Kaptolski arhiv u Zagrebu, ACA. sv. 24, br. 46. — B. Nro 12.

7.

1608, rujan 1. Novaki.

Svjedočanstvo suca Stjepana Apalenića i podsuca Matije Gluhaka o izjavi jurja Presneca da se Kraljevčani prijete njemu i drugima da će im zapaliti i razvaliti kuće, ako se odazovu pozivu prepošta i pođu na Kaptol.

Nos Stephanus Apalenyh iudex nobilium comitatus Zagrabiensis et Mathias Glwhak viceiudex nobilium et iuratus eiusdem comitatus damus pro memoria, kako kada by gozpodyn Ferencz Ergelzky, Bozanzky byskwip i Welyky prepust Zagrebachke czyrkwe, byl pythal pred namy Gywrka Presnecza z Kralyewecz govorechy: Zasto ty knez ne doydos kada the ya zowem, on odgovory da kako by ya dohagyal k Wasse mylozty gda my sze obchina groze da me hoche posgathy y hysw razwalythy. Thako y Jemryh Pawlekwych y Jambrek Horeych powedassi da sze y nym tem izтым groze y da ne zmeyw pred obchinom k gozpode poythy, za the zrok y my byzmo dosli da by pred obchinom zmely. I na tho nazochy bwdwchy gozpodyn Preposth gore recheny w kypw wzega Kaptoloma protestowa pred namy y testimonialissa proszy koga nyh gozpocztwu y kaptolomw dazmo pod nasse nawadne pechiathy. Datum Nowaky iuxta Kobyliak 1 septembris anno Domini 1608.

Dva mala pečata utisnuta.

*Correctum per me Ioannem
Samsinoczi notario comitatus
manu propria.*

Kaptolski arhiv u Zagrebu, ACA, sv. 24, br. 46

8.

1608, rujan 15. Kraljevec.

Padžupan Zagrebačke županije Luka Črnkoci i sudac Petar Polčić objavljuju izjavu predstavnika Zagrebačkog kaptola da Dumovčane koji su odustali od seobe u Božjakovinu ostavljaju na njihovim posjedima, ali ako se kasnije odluče bilo kamo seliti Kaptol pridržava pravo naplate svih sadašnjih troškova i kazni.

Noc Lucas Chernkoczy vicecomes et Petrus Polchich iudex nobilium comitatus Zagrabiensis fatemur et recognoscimus per praesentes, qualiter decima quinta die septembris in anno Domini millesimo sexcentesimo octavo ante portam castelli oppidi Kraliowcz, in comitatu eodem Zagrabiensi existentis habiti, Reverendi Domini Balthasar Napuly lector et Nicolaus Jalkoczy archidiaconus Camarcensis, canonici ecclesiae Zagrabiensis, suis et totius Capituli eiusdem ecclesiae Zagrabiensis nominibus et in personis, die videlicet quo coloni ipsius ecclesiae Zagrabiensis, sedis Dumowcz, in dicto comitatu Zagrabiensi commorantes, a licentiatione ad bona Domini Comititis a Zrinio iampridem facta animum revocassent, retractassent et obedientiam eidem Capitulo coram Egregio Paulo Schytaroczy iudice nobilium eiusdem comitatus Zagrabiensis et nobis personaliter astantes promississent, coram nobis protestati sunt, quod licet praedicti coloni et ante licentiationem et sub licentiatione plurima commisissent, omisissent et perpetrassent, super quibus

in parte iam tanquam de ingratis, negligentibus et contumacibus iudicium et iustitiam sub gravi poena et birsagio postulassent ac postea in toto et de omnibus ac singulis postulare debuissent et voluissent ac solutis damnis, debitis, excessibus, negligentibus et contumaciis eosdem discedere ex bonis suis ad bona quo se licentiassent et benevole abire permittere decrevissent, ex eo quod ipsi protestantes alios iam colonos, quos in iisdem bonis suis locare possent in promptu haberent, nihilominus tamen ipsi colonos suos dictae sedis Dumowcz universos in gratiam suam recepissent et recipiant, contumaciarum tamen, ingratitude, excessuum, negligentiarum sub licentiatione et alias commissorum ac expensarum etiam, imposterum, si quando ex bonis dictae ecclesiae Zagrabiensis alio migrare qualitercunque vellent, ipsos velle meminisse ac poenas super iisdem integras et salvas et licentiam de proponendis contra eosdem sibi reservare. Super quibus omnibus litteras hacce nostras testimoniales iisdem protestantibus postulantis sigillis nostris et subscriptione propriarum manuum communitas, die et anno quibus supra, dedimus.

M. P.
*Lucas Chernkowczy vicecomes manu
propria*

M. P.
*Petrus Polchych
iudex nobilium comitatus
Zagrabiensis manu propria*

Kaptolski arhiv u Zagrebu, ACA, sv. 24, br. 46

9.

1608 — 1609.

Kronologija sudskog postupka Zagrebačkog kaptola s 13 Kraljevečkih kmetova.

1608, feria tertia proxima ante festum Sanctissimi Corporis Christi licentiatione colonorum de Kralevcz. Hoc est 3. iunii.

Feria tertia proxima post festum Sanctorum Viti et Modesti iudicium pro omnibus Kraliocensibus. Hoc est 17. iunii.

In festo sancti Egidii cessio appellationis ratione 13 colonorum. Hoc est 1. septembris.

Iudicium in Kraliocz ratione horum 13 colonorum. Hoc est 15. septembris.

1609. feria secunda proxima post Dominicam Iubilate, hoc est 11. maii, revisa appellatio ratione 13 colonorum in sede domini Vicebani. Eodem die et ibidem in sede comitatus cessit Capitulum appellationi ratione reliquorum omnium Kraliocensium et obtinuit novum. Terminus novi huius fuit per iudicem nobilium Appalenich positus 16. iunii.

Terminus autem iudicii iterum ratione 13 colonorum 15. iunii fuit. Et fuit iudicium 15. 16. et 17. iunii.

Ratione lignationis Kraliocensium terminus dilatus ad 25. iunii.

Iterum a 25. iunii dilatus est ad feriam teriam proximam post festum sancti Laurentii martyris. Hoc est 11. augusti.

Kaptolski arhiv u Zagrebu, ACA, sv. 24, br. 46.

10.

1609, lipanj 6. (Zagreb)

Plemićki sudac Stjepan Apalenić i prisežnik Matej Gluhak javljaju Zagrebačkom kaptolu da zbog svoje zauzetosti odgađaju parnicu između grofa Nikole Zrinskoga i Kaptola sa 15. na 26. lipnja, a ako bude potrebno, suđenje će se držati i 27. lipnja iste godine.

Kaptolski arhiv u Zagrebu, ACA, sv. 24, br. 46.

11.

1609, lipanj 7. Jastrebarsko

Ban Toma Erdödy naređuje plemićkom sucu Stjepanu Apaleniću i podsucu Matiji Gluhaku da održe novu parnicu u sporu grofa Nikole Zrinskoga protiv Zagrebačkog kaptola o uvjetima seobe 56 seljaka iz Kraljevca, Cerja i Kraljevečkog Kobiljaka na vlastelinstvo Božjakovinu.

Kaptolski arhiv u Zagrebu, ACA, sv. 24, br. 46.

12.

1609, lipanj 19. (Zagreb)

Na tužbu Zagrebačkog kaptola plemićki sud Zagrebačke županije osuđuje na gubitak slobodina seljake iz Dumovca, Novaka, Dumovečkog Kobiljaka i Jelkovca, jer nisu htjeli dati izjavu vjernosti Zagrebačkom kaptolu kao svome vlastelinu.

Anno Domini 1609. feria sexta proxima post festum Corporis Christi [6. VI] proxime praeteritum coram egregiis Luca Chernkoczi vicecomite, Paulo Schitaroczi iudice nobilium, Ioanne Samsinoczi notario comitatus Zagrabiensis, Wolfgango Merniawchich, Gregorio Swgnetych, Georgio Wrnoczy, Gregorio Jagatic, Paulo Zelniczey, Matthaeo Nowak, Wolfgango Pernar aliisque quamplurimis iurisperitis viris iudicium factum modo infrascripto.

Pro actore, videlicet dominis Capitulo Balthasar Wlahowych cum eorum et dicit kako owe presezne dnevy, hoc est circa quartam iunii presentis mensis gozpoda Kaptolom zwoym kmethom yz ztola Dwmowachkogha in comitatu Zagrabiensi existenti ztoyechyega byly pozwaly zwoyom pechyathom obchynzkom kaptolomskom po zwoyh villicusseh po ymene Gregoru Kolarychyu aliter Palyzz, rechenogha ztola folnegyem, y po Blasiu Hallowanye, waywode thoga yzthoga ztola, pod wernosth kako neche gozpoczky newernyczy bythy yednwch y drwgoch y yednoch dicta quarta iunii a drugoch circa 10 eiusdem iunii. Zatho owy contumatia ducti et speciem notae infidelitatis hotywchy zkazathy nezzw pokorny byly y nezzw dosly a po ymene owy yzthy dole popyzzany:

Ex villa Nowaky ad Dwmow (!)

Valenth Nowak zwoym zwakom Martynom
Mathe Czerkanych ztaressy
Gregorius Horwath zwoym zethom Jemryhom
Simon Radwzzych

Ex villa Dumowcz

Dyanek Gallowych
Mikula Kwssych
Lucas Kwssych
Jantol Kwssych
Blas Galowych
Mathko Ztwblychyek

Ex villa Kobilyak ad Dwmowcz

† Myhall Klarych cum fratre Laurentio
Marko Nowak cum filiis Gregorio et Matthkone
Tomas Doncheez
† Jakob Dyanek cum fratre Paulo itidem Dyanek
Jantol Galowych cum fratre Georgio
† Blas Palyzz cum fratre Petro
Iwek Nowak
Jambrek Kolarych

Ex villa Jelkowcz

Thomas Gywanych
Jambrek Pyryn
Jantol Peczyk

Zkoyh gore imenowanych wzyh y wzakogha gozpoda kaphtholom prawde prozze tamquam de contumacibus, infidelibus et inobedientibus hoc addito da nye folnogh rechyeny Gregor Palyzz y Blas Halowanya nyegow weywoda nizzw byly pokorni zakay zatho ar ony officialy bwdwcchy byly by ze morali zwoyoy gozpody na recheny terminus nazwyztythy y oztalyh kmethow kotere zzw ony byly pozwaly wolyw y nepokornozth oznanithy zatho y snyh kako y od drwgyh oztalyh od wase milosti prawde prozzym.

Deliberatum est quod postquam Domini Capitulum sub fidelitate toties dictos colonos citassent in presentiam sui autoritate sigilli eorum communis ipsique comparere recusassent per hocque se contumaces et protervos et infideles contra dominium manifeste declarassent. Ideo singuli praesentium et absentium in amissione libertatum convincuntur. A. petunt adiudicatorias sub sigillis dictorum vicecomitis et iudicis nobilium. Idem notarius, manu propria.

*Kaptolski arhiv u Zagrebu, ACA, sv. 24, br. 46.
Sačuvan je i prijepis izvorne presude na latinskom.*

13.

1609. lipanj 25. — listopad 12.

Zapisnik parnice plemićkog suca Stjepana Apalenića i podsuca Matije Gluhaka u sporu grofa Nikole Zrinskoga protiv Zagrebačkog kaptola o uvjetima seobe 14 seljaka iz kraljevečke seoske općine na vlastelinstvo Božjakovinu.

Anno Domini 1609. feria quinta proxima post festum Nativitatis beati Joannis Baptistae proxime praeteritum, coram me Stephano Apalenyh aliter

Rozowych de Adamowcz et Matthia Gluhak de Sawlowcz iurato comitatus Zagrabiensis, praesentibus egregio Ioanne Pethó de Gerze vicecomite, Moyses Zaboki et Ludovico Bedekowych iudicibus nobilium comitatus Warasdinensis, Francisco Medosoczi vicecomite, Petro Polchych iudice nobilium, Georgio Kaznar viceiudice nobilium, Ioanne Samsinoczy notario comitatus Zagrabiensis, Gregorio Sugnetych, Stephano Pezeri, Nicolao Megurechky, Thoma Ztresemlyey, Nicolao et Sigismundo Mikuwlych de Brukunocz, Gaspere Dobrenycz, Thoma Wajdych, Michaele Galowyth, Paulo Letenei, Nicolao Tremezcz, Nicolao Zenko, Gregorio Jagatych et Georgio Wrnoczy ac aliis iuris peritis viris, in quorum iudicium ambae partes consenserunt. Pro Domino actore, videlicet comite a Zrinio, Stephanus Domyanych cum eiusdem petit iuxta deliberationem sedis celebratae feria secunda proxima post Dominicam Iubilate recens praeteritam in civitate regia Zagrabiensi comitatus Zagrabiensis illos quatuordecim colonos extradari, nempe providos Lucam Ztublych, Iacobum item Ztublich, Matthiam Ivanych, Michaelem Jaksyeh, Michaelem Jemryskowych, Georgium Preznez, Jantol Malchych, alterum Antonium Marekowyth, Emericum Pavlekowyth, Franciscum Zrinszschak, Lucam Tomkowyth, Ioannem Merdetych, Valentinum Kusnych, insuper etiam Paulum Zlawych koga zw dobrowolyno van daly, vigore articuli de ablicentiatione colonorum editi, ex bonis dominorum Capituli in litteris adiudicatoriis specificatis ad bona dicti domini actoris, ad bona Bosyakowyna eiusdem in hoc comitatu Zagrabiensi. In causam attracti dicunt per procuratorem nobilem Andream Draganych cum eorundem cum protestatione in superiori processu denotata et petunt colonos petitos nominatim praesentari. Actor dicit non teneri praesentatione coram praesenti sede, qui essent apud eorum residentias, quos petunt extradari. *Deliberatum est praesententur quia necesse est scire nomina et cognomina colonorum, quia plerique eodem nomine et cognomine vocitari solent.* In causam attracti dicunt ulterius cum protestatione ut ipsi iterum praesententur iuxta deliberationem et dicunt colonos, qui in actione huius causae nominati sunt et postulati per dominum actorem se eosdem daturos extra benevole, prout et antea se se obtulissent, solutis solvendis, quae autem eorum debita, neglectus, contumaciae et aliae iniuriae per eos commissae a die licentiationis usque in diem cessionis appellationis ea in parte et (a die brevium iudiciorum domini Vicebani termini supra scripti per dominum actorem usque in diem hesternum et a die hodierno si quae contigerint usque extraditionem quae suo loco videlicet tempore extraditionis postulabimus) subiungemus. [Primus] Et inprimis Lucas Ztublych contumacia ductus iussus sub birsagio florenorum hungaricalium duodecim pro singulis vicibus seu diebus a die in diem ut supra praetermisit dies laborum sibi commissorum sub dicto birsagio nonaginta unum. Praeterea anni 1608. tenetur porcum decimalem unum. Item taxae florenum unum, decimae tritici quartam mediam, milii quartalia tria et anni 1608. Item taxae florenum unum et ordinarii denarios 40 anni praesentis.

Quia autem plerique colonorum praenominatorum damna et violentias non per se soli, sed cum aliis, hoc est pluras fecerunt, ideo imposterum etiam allegabitur quod necesse fuerit et petunt ratione praemissorum delictorum et neglegentiarum nec non debitorum eundem convinci iuxta statuta Regni. Procurator domini actoris cum ea protestatione ne sedis deliberationi praemissae postulationes dominorum in causam attractorum aliquid praeiudicarent, dicit quod colonus denotatus multis aliis solitis servitiis dominis in causam attractis ab antiquo teneretur praestare infra denotanda; et inprimis tene-

bantur iustam decimam tritici, siliginis, hordei, avenae, milii et haidinae. Item porcorum decimam, quae usque festum Assumptionis Mariae Virginis in uno anno ederentur. Deinde exercituari armati contra Turcam cum caeteris regnicolis et ad castrum Zizek cum armis, videlicet pyxidibus manualibus non propriis, sed eorum dominorum plumboque et pulvere, ita ut singulis eorum per mensem duos florenos solvere tenebantur. Item ad fortalitia Regni cum caeteris regnicolis. Item a singula integra sessione, idest a purgaria integra censum, in festo Georgii denarios quinquaginta, in festo Martini totidem denarios. Item dicam regiam et alias contributiones Regni cum aliis regnicolis et a singulo horreo singulis annis cruciferum unum. Figuli si qui essent, per tres ollas annuatim dabant, quae cum ita se habeant non tenerentur ad solutionem eorum quae domini in causam attracti antequam extraderent persolvi postulant et parati sunt humano testimonio comprobare praemissa et quidquid praestitissent ulterius id coacte praestare debuissent, quod ipsum esset causa licentiationis praemissae ad bona eiusdem domini actoris.

In causam attracti dicunt cum protestatione communem legem esse tam in hoc Regno quam in aliis Coronae Hungaricae forte colonos perpetua rusticitate esse iam dominis suis astrictos, ut est 3. paragrahus tituli 25, hoc est ad omnia iussa obedientem esse debere colonum domino suo, nisi forte per dominum suum esset exemptus per aliquod privilegium. Quapropter ubi, quando et qualiter, per qualeve privilegium ab hac communi lege colonus hic exemptus esset postulat produci. Nam si quid contra privilegii tenorem iniunctum eis fuerit, Capitulum nequaquam alteraturum suum privilegium, quod fieri non potest, proba humani testimonii contra privilegium si est, sed ipsam exemptionem, si habent producat, alias convinci eum postulant. Actor dicit esse per regnum apud regnicolas et usum antiquum laborum inter colonos sicut in dominiis Bosityako, Chazarvara et aliis dominiis, sicut hic quoque in Kraliocz ab antiquo solum ita dominis terrestribus praestabant, quae sunt superius denotata, in quibus ante annos circiter viginti quinque colonos ipsos conservabant domini Capitulares, contra locum decretalem per in causam attractos citatum quod probare parati sunt. In causam attracti protestantur super confessatis et alias dicunt, ista non sufficere quod aliqui colonorum diversis modis in Regno serviant, qualiter enim a dominis suis illam libertatem vel conniventiam, ipsi viderint. Hic autem colonus si quam a Capitulo haberet exemptionem, producat; imo dato et non concesso, quod aliquem usum exemptionalem, antiquis temporibus habuerit is etiam vel per privilegium debuit emanari vel per conniventiam sustentatus extitit. Si per privilegium, illud producat necesse est, si per conniventiam in domini sui voluntate fuit, quamdiu connivere voluerit, et praeterea dato similiter et non concesso, habuisse eundem vel unum vel utrumque illud tamen vel illa, per renuntiationem potuerunt annihilari, quod licet neutrum fuerit in rerum natura, tamen etiamsi fuisset, per privilegium quod forte habent et penes quod in terris his substituerunt et subsistunt id docere debet; quod ut producat de facto iudicialiter deliberari, peto, alias eum convinci. Actor dicit quod postulationi domini in causam attracti colonus denotatus nullum privilegium, si etiam quid haberent, non tenerentur producere, sed sufficit hoc, quod domini Capitulares ante viginti annos citra vel ultra in praemissis libertatibus et servitiis semper eosdem colonos conservarunt, in quibus postquam domini Capitulares non cessarunt perturbare et impedire coacti sunt se licentiarum, quas libertates et usum antiquum, in quibus eosdem antiquitus domini eorum

conservabant sunt parati probare. Nam extra easdem libertates nihil tenebantur, et nunc tenentur solvere et servire contra antiquam consuetudinem et postulationem quoque dominorum in causam attractorum in solutione praemissa neglectum et hirsagiorum tenerentur (!) solvere neque possent convinci in inconsuetis. In causam attracti protestantur super confessatis et quidem solenniter super eo quod dicat dominus actor eum a viginti quinque annis his servitiis dominis suis terrestribus colonum praedictum inservivisse prout et inservivit et certum est colonum in omnibus iis servitiis sub licentiatione debere domino suo esse obedientem, quae exercuit proxime ante licentiationem et praecipue prout dicit dominus actor a viginti quinque annis et propterea petunt eundem aggravari vel exemptionem produci cogere, non enim ut generaliter dicam ad intentum domini actoris est in quaestione quid fecerint, sed quibus teneantur, tenentur autem de iure Regni communi ad omnia munia nisi exemptus a dominis suis sit, quam exemptionem producat, non enim contra privilegium datur humanum testimonium. Dominus actor priora repetit et dicit quod domini Capitulares contra praedictum Decreti locum citatum semper a memoria hominum colonos Kraliocenses in praemissis libertatibus conservarunt ante annos viginti aut viginti quinque, quos cum ad insuetos violenter labores coegissent se et alias ad bona domini Tahi ablicentiasent, pro quibus quidem insuetis laboribus nihil eorum quae domini in causam attracti postularent solvere tenerentur, ex quo non fuissent solita, sed violenta et coactiva servitia et petunt testes superinde acceptari et examinari. In causam attracti dicunt in causam attractos non meminisse aliquem decretalem se citasse, multo minus quod contra ipsos esse posset, sed locum Tripartiti annotasse, quem et stare volunt, prout stare debet, ideo restat solum ut exemptionem si quam habent ab ea lege producant. *Deliberatum est* quod coloni producant privilegium et insuper testimonium, quibus docere debent dominos Capitulares contra illud ad insuetos labores eos violenter coegisse ante annos circiter viginti, uti ipsi coloni praetendunt, si produxerint privilegium gaudebunt illis libertatibus, quae in iis continentur expresse, sin minus paria in prothocolo si quae habent privilegii producant dominii, perlectis paribus examinatisque testibus et aut privilegio partes recipient iudicium. In causam attracti protestantur super deliberatione in ea parte in qua humanum testimonium admittuntur, cum ex ipso solo privilegio seu exemptionalibus omnino et liquido constabit, quae et quibus tenerentur (!), ut omnino non sit necessarium ad humanum testimonium digredi et ideo penes deliberationem postulant ut dominus Actor producat quod habet, nos ea in parte deliberatione dominationum vestrarum contenti non solum prothocolo Ecclesiae nostrae privilegii, multis precibus sollicitati et obtenti et rationabilibus de causis eisdem concessis, sed ipsum reale seu par realis privilegii pro parte sedis Dumowcz vicinis nempe horum Kraliocensium emanatis sub sigillo authentico Capitulari in medium producemus et insuper paria seu copiam per manus prioris procuratoris ipsius domini Actoris in priori processu nominati et reali seu originali privilegio descripta producemus, quod privilegium colonus prescriptus et alii vicini usu continuo roborarunt et alias clarum est quae sit rusticalis praescriptio tam in bonis quam in iuribus et libertatibus nec etiam testimonio rusticorum contra nobiles potissimum terrestres dominos admitti possunt iuxta partis secundae tituli 27 et ideo petunt perfectio privilegio seu paribus eundem in neglectis laboribus convinci ut supra. Actor dicit postulationem dominorum In causam attractorum non tenere, quia litterae

vel paria per dominum Actorem neque per colonum licentiatum minime postulata essent, sed super usu antiquo libertatum oblata, proba humano testimonio vicinorum et commetaneorum, ideo non potuissent produci, deliberare peteantque oblatam probam acceptari contra quam probam productio dicti privilegii et pariorum eiusdem nihil evinceat. In causam attracti dicunt ulterius deliberationi modernae iudiciorum in productione litterarum per dominum Actorem debere observari, illud enim fundamentum est et ex eo ellucescet an In causam attracti colonum praefatum, ultra contenta privilegii impeditissent, propterea peterent perlecto privilegio et paribus iudicium iuxta praeallegata cum testimonium humanum nec contra privilegium nec contra dominum et signanter terrestrem valeat. Actor dicit litteram dominorum In causam attractorum productam nihil contra colonos militare, quia dominus terrestris non potest esse testis et iudex in una eademque causa, quia ipsi contra subditos suos possunt, uti ipsis placet, litteras conficere, addendo quod sedes non deliberasset productionem litterarum aliquam aut probam vel aliquod iudicium, hoc loci ipsis dominis In causam attractis, sed saltem remissionem in eo, si aliquid sublicitationi pro negligentis et omissionibus laborum aliquid solvendum esset. Item debitorum et id genus aliorum negotiorum, quibus quidem laboribus, quod non essent obligati eodem humano testimonio probare vellent et quod violenti et coactivi labores idem essent, docebunt. Unde non tenerentur postulatis solutionibus ipsi coloni. In causam attracti dicunt ipsos hac in parte non fungi officio iudicis et iniuria non carere quod tantam levitatem ipsis In causam attractis adscribant, ut praesumerent iniuriose privilegia aliqua contra subditos suos confingere, non enim Capitulum sub authentico suo sigillo falsitatis aliquid praesumeret attentare, prout nunquam attentavit. Praeterea ubi dicit in remissione non esse auctoritatem domino iudici moderno iudicium facere, id ex deliberatione binaria sedis comitatum apparet et primo in prima ubi sic comittitur domino iudici penes remissionem, quae ad contenta et allegata dominorum In causam attractorum iudicium et executionem faciant, uti iuri videbitur. In secunda vero, ubi admissit parti utrique viam appellationis, quae appellatio non nisi ex praecedenti iudicio oriri potest. Iudicium vero non nisi ex partium allegationibus et propterea peterant ut supra. Actor inhaeret priori deliberationi quantum ad probam humano testimonio et refert se ad deliberationem comitatus. *Deliberatum est* per dominum iudicem nobilium et iuratum cum certis ex assessoribus paucioribus ut testes producantur et examinantur. Pars autem maior assessorum deliberavit non posse fieri celebrationem attestationis ex quo non valeat humanum testimonium contra privilegia. In causam attracti protestantur super deliberatione hac ultima et praecipue quod paulo ante sedes haec unanimi voto deliberaverit, debere produci privilegium, quo viso sedes super veritate informaretur, nunc autem in eadem ipsa sede pars minor contrarium deliberaverit nulla ratione nova, aut motivo allegato, propterea peterent ut unanimis totius sedis deliberatio ea in parte subsisteret peterentque ideo saniolem deliberationem protestarenturque insuper quod de supra allegata querela necdum habuissent deliberationem. Actor petit testes examinari penes deliberationem cum ista protestatione, quod si necesse esset variati essent iurare, quod ipsi pro praetenso privilegio per dominos In causam attractos producto nunquam supplicassent, dominis Capitulo et quod eo usi nunquam fuissent. In causam attracti protestantur super confessatis, quod privilegium productum recognoscant quidem, licet id ad supplicationem suam

emanasse negent et propterea vel ad instantiam illorum vel non tale emanaverit, producant iuxta unanimem sedis deliberationem, nam si tale privilegium ipsi non postularunt nec pro ipsis fuisset, eoque uti nolissent, illud tunc vel statim vel eo anno referre et restituere vel reclamari debuissent, sed hucusque placuit illis retinueruntque privilegium impetratum ac penes illud dominis suis servierunt vectura et alia obedientia usque ad proximam licentiationem et ideo quod tanto tempore roborarunt nunc primo renunciare non possunt. Actor priora pro repetitis habere vult et petit testes acceptari, addendo quod cum nihil fassi fuissent in authentico loco revocare etiam nihil potuissent. Replicant In causam attracti sat esse frivolum, ut si colonus accipit privilegium a domino suo teneatur super eo facere fassionem. *Deliberatum est* quod postquam clare extat in Decreto Tripartiti contra privilegia humana testimonia non valere, ideo attestatio fieri non potest. Quod vero attinet ad allegationem dominorum In causam attracti ratione praescriptionis intra viginti quinque annorum spatium prouti domini Actoris procurator proprio ore confessus est, dictos colonos labores ipsos praestitisse coactos per dominos In causam attractos intra spatium tot annorum. Ideo deliberatum est praescriptionem intra tot annos in ipsis laboribus hucusque continuatis singulis annis incurrisse, nisi probaverint iidem prohibitoriis et contradictoriis in locis authenticis factis. Deinde productum privilegium per dominos In causam attractos *quantum ad neglectus laborum* esset authenticum, cui fides adhibenda est, ideo et istis rationibus proba non admittitur. Ad obiecta dominorum In causam attractorum quantum ad neglectus laborum et debitorum attinet colonus respondeat. Actor petit saniozem deliberationem in eo ut testes examinentur sicuti et antea per iudicem nobilium et iuratum fuit deliberatum. In causam attracti dicunt contra rationes in proxima deliberatione allatas et ex quibus sedes ipsa rationabiliter sententiam edixit nec posse nec debere alterari, quia fundamentum non minimum haberet ex confessione partis actoreae, quod a tot annis praeferitis in eo usu laborum fuerint, quorum defectum postulamus et taliter qualiter fuerit in isto labore praeteritis annis a die licentiationis ad diem egressions e bonis dominorum suis, in quorum territorio rediret, obediens esse debebat et petimus ut supra eum aggravari.

Testes iudex nobilium cum iurato examinare volens eosdem produci iubet. In causam attracti dicunt et protestantur super hac ultima domini iudicis *deliberatione* ex eo quod dominus iudex in principio causae totam sane fidem et aequalitatem sui iudicatus adsciverit nec sit nunc in iudicis autoritate positum sola sua sententia causam determinare sed de consilio dominorum assessorum in sedem ascitorum cum et alias in sede domini Bani, in sede domini Vicebani et aliorum iudicum stetur vel maiori vel saniori parti, qui pro coniudicibus sunt assumpti et constat toti huic sedi una cum domino iudice et iurato in principio sedis, primum partem actoream dixisse, quod si nos suae partis seu per illos adductos dominos assessores sine exceptione pateremur in sede, ipsi quoque id ipsum facerent, de reliquis excoepissequae dominum actorem quos voluisset, quos autem pro iudicibus nactenus per tot deliberationes habuisset et sustinuisset contra eos et eorum deliberationem omnino nihil dicere posse, ideo petere sententiam priorem confirmari solenni publicatione et colonum praeallegatum in contumaciis debitum ut supra convinci. Dominus iudex nobilium cum iurato, licet agnoscat praescriptam praescriptionem incurrisse, nihilominus tamen petit produci testes,

examinandos reliqui vero omnes assessores de probae deliberationem non consentiunt. In causam attracti protestantur super deliberatione domini iudicis nobilium et iurati cum etsi sanior pars sedis ponderari deberet, sententia prior stare deberet, quam et stare debere dico, nihilominus peto praescriptum colonum Iudiciaria huius sedis deliberatione convinci et ratione testimonii addiudicati per dominum iudicem nobilium et iuratum in sedem comitatus facta prius convictione dicti coloni. *Appello* et inhabeo omnino attestationem. Actor dicit quod dominus iudex nobilium cum iurato toties quoties in praemissis deliberationibus testimonio acceptari et examinari debere pronuntiavit, quos petunt iterum examinari. Etsi ii eam appellare noluerint id cum tota serie, non autem per exceptionem post testium examinatione et definitivam sententiam. In causam attracti adhuc replicant debere sedem hanc pensare, qualis deliberatio sedis comitatus fuerit et remissio in hanc sedem cum haec verba in deliberatione ultima sint posita, sed tantum id quod ante cessionem appellationis deliquerunt et neglexerunt, de his petimus iudicium ut dominus iudex nobilium de allegationibus nostris facto iudicio procedat, cum autem in eo quod principale est et peremptorium totius causae appellari ad saniores sedis comitatus revisionem licet et propterea eam transmittendam petimus, absque ulterioris processus causae. Actor priora repetit et producunt testes. Dominus iudex nobilium cum iurato appellationem non transmittit, nisi cum toto processu, qui post examinationem testium et subsequendam deliberationem transmittendum erit. In causam attracti protestantur super deliberatione et *non admissa appellatione* domini assessores viderint et nihilominus attestationem et appellamus toties quoties. Dominus Actor inhaeret deliberationi iudicis et iurati et producit testes.

Primus testis providus Matthias Werbankowych colonus egregiorum Stephani, Francisci et Petri Humzky, iuxta Zent Marton in Bosiako commorans, annorum septuaginta, vicinus, adiuratus, examinatus, fassus et attestatus est scitu da zw Kralyewchany byli dusny dezetinom wzakoiachkogha sitka y kermka dezetogha y w voyzkw kada sw w Zyzek hodyli davaly zw ym ztara gozpoda stroska na mezecz po dva dukatha y wzakomw pwskw, praha y olova; y gda ye bylo potreбно Zyzek aly orzaghу kraynu gradytty tem zw byli dusny kako y drughe orzaske gozpode kmetthy y takay wzaky zw byly dusny wuetthy od zela na dva roka, na Juryewo y na Martinnye datthy po pol dukattha. Item orzaskw dachw davatthy y po krayzarw jednom, lonchar vzaky po try loncze y od togha nezv byli nychim v ono doba dusny zlusythy nego zw ye potlam prymorali zylom wozytthy vapno.*

2. Martinus Bukal colonus nobilis Georgii Cassnar iunioris de Glavnicza venczelawya comorans... ut primus testis hoc addito quod de vectura coementi nihil sciret;

3. Ioannes Oztoych colonus egregii Gregorii Jagatych in Blagossa comorans... ut primus testis addito quod nulla vectura fuissent obligati, aream tamen capitularem lignea structura circumdassent;

4. Ztanko Jeguthowych colonus condan Petri vaivode Petrych dicti in Repyncz comorans... ut praecedens testis et quod nullis vecturis et laboribus allis tenerentur Kraliolicenses;

---

* Kod ostalih svjedoka izostavljene su uobicajene formule, a donosimo samo nadopunu izjave.

5. Bartholomaeus Kalargyurgy colonus egregii Lucii Calcineli comorans in Laktecz... ut primus testis addendo quod nullis vecturis et laboribus dominis Capitularibus obligati essent.

6. Stephanus Jankowych colonus spectabilis ac magnifici domini Thomae Erdedy comitis... comorans in Novaki... ut praecedentes testes...

7. Georgius Kovachich de Zent Marton colonus dictorum Humzky... ut praecedentes testes hoc addito quod Kraliocenses per vim ab annis circiter viginti coacti sunt vecturas praestare.

8. Ioannes Kordesyh comorans in Krysewchiczy, colonus egregii Lucii Calcinelli... ut praecedentes testes, addendo, quod ipsi Kraliocenses aream Capitularem non inveniunt circumdare lignea materia et nullis vecturis et laboribus tenerentur.

9. Andreas Stefanek colonus Michaelis Aranaszy in Marocha comorans... ut quintus testis addendo quod sunt viginti anni ex quo domini Capitulum Kraliocenses violenter ad vecturas coegrunt.

10. Ioannes Pleskoyth colonus spectabilis et magnifici domini Petri Erdeödy comorans in Zablatia... ut primus testis.

11. Nobilis Petrus Skropylowych de Gławnycza Sanctissimae Trinitatis... ut nonus testis.

12. Anthonius Stibrych colonus Ecclesiae S. Trinitatis... ut nonus testis.

13. Blasius Bregych colonus Petri Erdeödi comorans in Verbova... ut primus testis.

14. Antonius Wchiak colonus Petri Erdeödy comorans in Verbova... ut nonus testis addendo quod tenerentur ad vecturam Templi Sancti regis Stephani asseres dari lemeskones vocatos.

15. Georgius Fogas colonus spectabilis et magnifici domini Thomae Erdeödy comorans in Novaki... ut nonus testis.

16. Iacobus Dabyh colonus Gabrielis Bobynacz in Verbova comorans, ... ut primus testis.

17. Thomas Chernich colonus patrum Societatis Iesu de Baniazela... ut nonus testis.

18. Matthias Zewerynych colonus Pauli Bestak comorans in Tabris, ... ut nonus testis.

19. Antonius Ivekoyth colonus Thomae Erdeödy comorans in Horogwycza... ut nonus testis.

20. Michael Vinczekowych colonus domini Matthiae Gereczy in Lactez comorans... ut primus testis.

21. Iacobus Gyurak colonus Lucii Calcinelli comorans in Baniazela... ut primus testis.

22. Michael Faczkowycz colonus comitis Thomae Erdödy comorans in Bukewye... ut nonus testis.

23. Petrus Vraných colonus eiusdem domini de eadem Bukewye... ut primus testis.

24. Andreas Martinkowych colonus eiusdem domini comorans ibidem... attestatus est... da nezna da by my kakovem povozom byly dusny odlogh oneh dohotkow kako ye perwy zvedok povedal.

25. Nicolaus Robych colonus eiusdem domini comorans ibidem... ut nonus testis.

26. Thomas Jalsabethych colonus patrum Societatis Iesu comorans in Baniazela... attestatus est scitu da nezv dusny nikakovem povozom.

27. Iacobus Petrichewych de Horogwycza, colonus Thomae Erdeödy... ut nonus testis.

28. Michael Klucharyh de Baniazela, colonus domini Matthiae Gereczy ... ut primus testis.

29. Gasparus Lakthecky colonus Lucii Calcinelli comorans in Lactecz ... ut nonus testis.

30. Petrus Bakya aliter Kelchych colonus Francisci Medosoczi comorans in Perlakowcz... ut nonus testis.

31. Antonius Czynkwsyeh de Oborovo colonus Thomae Erdeödy ... ut nonus testis.

32. Matthias Zeverych de Zenkowcz colonus Francisci Medosoczi ... ut primus testis da zw ye od turzkogha poroba zachely povozom zylytthy.

33. Ioannes Kuzmych de Novaky colonus Thomae Erdeödy ... ut praecedens testis.

34. Petrus Zopych de Zablattia colonus Thomae Erdeödy ... ut praecedens testis.

35. Michael Kavachych de Belovar colonus domini Ioannis Castellanfy ... ut praecedens testis.

36. Michael Margetych comorans in Zablattia colonus Thomae Erdeödy ... ut praecedens testis addendo da zw ze zatho yzveztyli, kay zw ye zylo primoryavali vapana (!) wozytthy.

37. Stephanus Kadapecz colonus Thomae Erdeödy de Zablattia... fassus est scitu da ne zna da by nykakovem povozom bily dusny dokle nyh nezp po razypu zachely pozilyewatthi.

38. Michael Kovacz de Zablattia colonus Thomae Erdödy... ut praecedens testis.

39. Laurentius Krayachych comorans in Ztermecz aliter Zablatteye colonus eiusdem comitis... ut trigesimus septimus testis.

40. Stephanus Guniak de Zablattia colonus eiusdem comitis... ut praecedens testis.

41. Ioannes Martynych de eodem colonus eiusdem domini... fassus est scitu da zw nyegha zym w Kralyowcze w zybke byly donezly, tho wze zna kako tridezetty y zedmy zwedok.

42. Iacobus Jandekowyth de eadem colonus eiusdem domini comitis... ut primus testis.

43. Paulus Bencher de Verbova colonus et iudex eiusdem domini... ut tricesimus septimus testis.

44. Marcus Horwath de Belovar colonus Lucii Calcinelli ... ut primus testis.

45. Michael Merschich colonus egregii Christophori Mikwlych de Adamocz ... ut primus testis.

46. Andreas Gyurowych de Zub colonus domini comitis Thomae Erdeödy ... fassus est da nistar za povoz nezna negho kako trydezetty y zedmy zwedok.

47. Andreas Mattheychych de Zella colonus Hyeronymi Fumatych ... fassus est scitu da weche nezp dusny, nego kako y perwy zwedok poweda nego da zu ye onda zachely prymoryavatthi vapna vozyt, gda zw Dernchinu zydaly po razypw.

48. Petrus Bartholych de Ivanich comorans in Ivanich ... ut primus testis.

49. Blasius Matthechych de Zella colonus Hieronymi Fumatych ... ut primus testis.

50. Georgius Kozak colonus Hieronymi Fumatych comorans in Zella Bosiako ... ut nonus testis.

51. Antonius Kunezych colonus egregii Matthiae Brumani comorans in dicta Zella ... ut nonus testis.

52. Martinus Czvekonych colonus dicti domini comitis Thomae Erdeödy quod Kraliocenses ipsi ad vecturam templi Sancti regis Stephani lemeskones curribus vexissent.

53. Paulus Jansekowych colonus relictæ olim Gaspari Isachych comorans in Zella prædicta ... ut nonus testis.

54. Georgius Zvetecz colonus Gaspari Isachych senioris comorans in eadem Zella ... ut nonus testis.

55. Thomas Kelowych colonus egregii domini Francisci Medosoczi comorans in Zemkowcz ... ut nonus testis.

56. Petrus Hazya colonus Ecclesiae sancti Martini in Bosiako comorans in Lyctorevcz ... ut nonus testis.

57. Nobilis Ioannes Wök de Adamocz ... ut primus testis, addendo, quod frumentum navigiis adverso Zavyo ad Nart advectum, coacti sunt Kraliocenses Zagrabiam curribus ducere.

Procurator domini Actoris dicit quod ex quo probavit sufficienti humano testimonio colonos Kraliocenses licentiatos nunquam fuisse obligatos illis servitiis ad quos compellebantur per dominos In causam attractos nec deberent convinci ad postulationem ipsorum In causam attractorum. Nam illi contrarium non docuissent videlicet quod iisdem laboribus, vecturis dominis eorum terrestribus obligati fuissent. Si vero quibus debitis iustis et solitis essent debitores parati essent solvere, licet si non agnoscant debitores esse, ideo dominus Actor petit ipsos hinc eliberari et extradari cum rebus et familia eorum. In causam attracti protestantur quod appellatione facta dominus iudex cum iurato processerit in causa quæ non nisi revisa (?) appellatione continuari vel ad ulteriora extendi potuisset, hoc etiam protestarentur ut et in posterum post revisam appellationem si testimonium forte seu exactio testimonij superstaret, liceret eisdem de conditionibus testium disputare et an idonei sufficienterque testati essent, prouti antea inhibuit ita etiam nunc inhibet, ex quo essent in prima instantia. Actor dicit postulationem dominorum In causam attractorum non teneri, quia iudex nobilium cum iurato in causa præmissa bene et iuste processit ac iuxta etiam deliberationem sedis, quia sine attestatione præmissa inter partes ipsas congruens iudicium facere non potuissent neque iidem simplicem exceptionem absque proba præmissa transmittere posset, nisi post latam et pronunciatam sententiam cum tota sua serie et petunt prædictum colonum una cum aliis tredecim supra nominatis unius causæ ab imputatione dominorum In causam attractorum eliberari ac vigore articuli extradari ad bona domini comitis a Zrinio. In causam attracti iterum protestantur et non subdunt se iudicio ulteriori in præmissis ac contra dicunt et inhibent dominum iudicem nobilium cum iurato quia ipsi in principali fundamento suæ causæ receptione, nempe privilegii appellarent, perlectis prioribus ab initio usque ad finem propositionibus et allegationibus partium et etiam nostris deliberationibus exinde subsecutis ac postremo calculatis testibus in documentum insuetorum laborum et vecturarum per dominum

Actorem productorum *deliberavimus* sufficienter ipsum dominum Actorem comprobasse dictos colonos ipsis laboribus et vecturis ipsis dominis In causam attractis obligatos non fuisse neque esse. Verum quia procurator domini Actoris heri proprio ore est confessus dictos dominos In causam attractos ante viginti circiter annos compulisse violenter colonos ad praestationem vecturarum et aliorum laborum. Ideo in usu earum vecturarum et laborum hactenus continuato coloni ipsi praescripserunt, quam praescriptionem testes etiam per dominum Actorem producti numero viginti quinque comprobarunt, ideo per huiusmodi praescriptionis incursionem iisdem vecturis et laboribus iidem coloni sunt obligati, postquam in contrarium nullas prohibitorias authenticas producere possunt, igitur postulata domini In causam attracti iuxta contenta Tripartiti Decanus Capituli a singulo colono iuramento solius personae exigere poterit et sic solutis solvendis coloni iuxta articulum extradabuntur *Dominus Actor appellat*. Domini In causam attracti dicunt ulterius et declarant specificè debita caeterorum colonorum actionis praesentis Iacobus Ztublych, qui colonus est de Kobylak ad Kralioz quod notanter dicunt a die in diem tempore ut in primo neglexit dies laborum octoginta sex, iussus sub eadem poena qua primus. Item ordinarii anni 1606. denarios quinquaginta quinque. Item ordinarii anni 1608. denarios 27, Viennensem unum, milii quartam mediam, haidinae quartalia tria, item taxam anni praesentis florenum unum, ordinarii denarios 55. Item Michael Jakssych neglexit dies laborum 93, iussus ut supra primus, item ordinarium 1608. denarios 80, tritici quartale unum, haidinae quartam unam. Item anni praesentis taxae denarios 70. Ordinarium denarios 80. In causam attracti petunt a domino iudice et iurato an velint ut contra omnes colonos huius causae allegent consequenter vel vero contra unumquemque per se velit deliberationem facere. Iudex assentit contra omnes simul proponenda proponat, cui etiam pars actorea assentit. Item Michael Jembryskowych neglexit dies laborum octoginta sex, iussus ut supra primus. Item tenetur taxam anni praesentis florenum unum et ordinarii denarios 70. Mattheus Ivancych dictus Kovach praetermisit dies nonagintaquinque iussus ut supra primus. Item tenetur ordinarii anni 1606. denarios 60. Item anni praesentis denarios 80 et ordinarii denarios 60. Item anni 1607. haidinae quartale unum, tritici quartam mediam, siliginis mediam quartam. Item anni 1605. milii mediam, haidinae mediam. Item anni 1608. milii mediam quartam. Georgius Preznez similiter ut primus, iussus sub poena praescripta, neglexit dies laborum 90 Item tenetur ordinarii anni 1608. denarios 38. Item anni praesentis denarios 30, ordinarii denarios 38. Item conqueruntur contra eundem, quod eius autoritate spretis officialibus nostris et dominio Pauli Zlawaych vacca sit accepta et data alteri, quem in potentia et redditione vaccae peto condemnari. Antonius Benkowych aliter Malchych praetermisit dies laborum 96, iussus ut primus. Item tenetur anni 1608. taxae denarios 50 et ordinarii denarios 66, Viennenses duos, milii quartale unum et haidinae quartale medium. Item anni praesentis taxae denarios 20 et ordinarii denarios 66, Viennenses 2. Antonius Marekowych aliter Zokorych, iussus ut primus, neglexit dies laborum 90. Item tenetur anni 1606. tritici quartam unam et mediam, siliginis quartas duas. Item anni 1608. milii quartam mediam, haidinae quartam mediam. Item anni praesentis taxae florenum 1 denarios 70 et ordinarii florenum unum, denariorum 4. Ioannes Merdetych neglexit dies laborum nonaginta, iussus ut primus. Item tenetur anni 1608. taxae florenum unum, denarios 20, tritici quartam mediam, siliginis quartam unam, haidine quartam mediam. Item anni praesentis taxae

florenos 2, denarios 20 et ordinarii florenum 1, denarios 68, Viennenses 2. Et licet hic colonus per sententiam quandam sit iam antea condemnatus, in eo ut se licentiarum nunquam posset, tamen eundem cum coeteris hisce vicinis suis modo quo supra parati sunt extra dare quem admodum et Lucam Ztublich supra nominatum primum, qui in eadem sententia est, salva eadem sententia, pro reliquis ibidem comprehensis. Emericus Pavlekowych similiter ut primus, iussus neglexit dies laborum 92. Item tenetur ordinarii anni 1606. denarios 44. Item anni 1608. taxae florenum unum, denarios 50. Item anni praesentis taxae florenum 1, denarios 50 et ordinarii denarios 44. Franciscus Zrynschak ut primus, iussus neglexit dies laborum 86. Item tenetur ordinarii anni 1606. denarios 7. Item anni 1608. taxae denarios 90, ordinarii denarios 82, Viennenses 2, milli quartam mediam, haidinae quartalia tria. Item anni praesentis taxae denarios 90 et ordinarii 82, Viennenses 2. Idem colonus anno proxime elapso apud horreum suum hic in Kralyocz Georgium Syletych colonum nostrum de Dumowcz in comitatu Zagrabieni in capite vulneravit, de quo poenam postulamus. Valentinus Kusnych, iussus ut primus neglexit dies laborum 97. Item anni 1606. denarios 62. Item 1604. milli quartam unam et mediam, haidinae quartam mediam. Item anni 1608. taxae denarios 50, ordinarii denarios 62, milli quartale unum. Item anni praesentis taxae denarios 50 et ordinarii denarios 62. Lucas Tonkowych similiter ut primus, iussus, neglexit dies laborum 95. Idem tenetur anni 1608. taxae denarios 30, ordinarii denarios 45, milli quartam mediam, haidinae quartam unam. Item anni praesentis taxae denarios 30, ordinarii denarios 45. Paulus Zlawych cum uxore et liberis iussus ut primus, neglexit dies laborum 98. Item tenetur anni 1606. ordinarii denarios 92. Item anni 1608. taxae denarios 20, ordinarii denarios 92, siliginis quartam unam. Item anni praesentis taxae denarios 20 et ordinarii denarios 92, pro quo colono antea posita (!) attestationem hic notatam esse volo, quos omnes praemissos colonos in praescripto birsagio florenos hungaricales 12 pro singulis diebus Convinci et pro debitis satisfactionem impendi peto, prouti et de infrascriptis querelis et iniuriis.*

Querela undecima: Praeterea petimus praescriptos colonos singulos in eo aggravari et convinci, quod tot annis libertate eisdem concessa usi sunt et ab aratura, falcatura, fossura etc. exempti fuerint ea lege, ut e bonis Capituli alio moraturos se nunquam transferrent, postquam autem se se licentiarum et alios se transferre ingrati volunt libertates illos et defectus laborum et utilitatum nostrarum nobis refundunt singuli eorum in hungaricalibus florenis 200 tenentur autem haec refundere iuxta articulum et veterem Wladislai Decreto 5, articulo 93 et recentiorem Ferdinandi articulo 29 anni 1556. Posoniensi, in quibus omnibus annis et singulos ac etiam pro prima querela interdicti, convinci et aggravari petunt. *Querela decima secunda:* Item 1609. 29. ianuarii Antonius Benkowskyth cum certis suis complicibus, videlicet Blasio Voikowych et Ambrosio Peczyk aliter Novak, Thomam filium Matthiae Turhaan aliter Malchych colonum et subditum Capituli in eadem Kraliocz habitantem, in platea eiusdem villae percussum ligno magno pistillo nempe vulgo tukacz lethaliter vulneravit ex quo vulnere et loquelam mox amisit et tertio die mortuus est, de quo spanus Capituli petit iudicium tanquam magistratus Capituli. *Querela decima tertia:* Insuper idem praefatum quoque

* Slijede tužbe (querelae). Prvih deset tužbi navode se u sudskom postupku od 15. rujna 1608. godine. Vidi br. 3, str. 96–97. U tom postupku nakon sedme tužbe navodi se da je 6. rujna Valent Kušnjić uvrijedio Ivana Sampoka, a Ivan Mardetić 7. rujna 1608. pogrdama napao kolona Mateja Turkana što se ne navodi u ovom postupku.

Matthiam patrem graviter verberibus idem excepeerunt, quos etiam petunt domini In causam attracti per suprascriptum procuratorem in homagio mortuo et in potentia convinci, super quibus omnibus iudicialiter deliberari petunt.

Procurator domini Actoris petit perlegi actiones ipsorum In causam attractorum singulatim contra colonos erectas et potissimum contra Lucam et Iacobum Ztublych. Domini In causam attracti dicunt non posse agere contra hos colonos ante revisionem appellationis, num pars per unam partem, pars vero per alteram est appellata. Actor dicit quod esset appellata in omnibus colonis, nisi ratione Lucae Ztublych, de aliis vero colonis ad actiones dominorum In causam attractorum licet domino actori disputare. Et dicit quod respondit pro aliis omnibus tredecim praenominatis, quod domini In causam attracti labores praetensos omissos ita via minime a colonis postulare possent, quia nullum tempus talium laborum in ipsorum postulatione esset specificatum, a quo ipso tempore quosque certus numerus praetensorum laborum posset computari neque eos ab id solvere quod de necesse poni debuisset, iuxta Decretum partis secundae tituli 26, quia etiam iudex cum iurato per omissionem temporis, omissorum laborum congruens iudicium facere posset. Deinde si quid per colonos forte ante editionem articuli de poenis patratum fuisset, non ligarentur poena moderna, sed illa qua usi sunt ante editionem articuli, quae fuit exigua, neque eos ab id solvere tenerentur et petunt primam perlegi actionem contra Iacobum Ztublicz. In causam attracti dicunt actiones eorum modernas principium iam pridem habuisse cum dominus iudex in facie bonorum ubi licentiatio facta fuisset termino praefixo, iudicium fecisset exindeque subsecutam in certa parte appellationis cessionem ad quam idem iudex in termino competenti iudicium administrasset, quidem sed per viam appellationis in sedem comitatus transmisisset, ex qua sede eadem causa haec nempe praesens remissa esset, una cum processu hactenus habito. Quare continuationem hanc esse causae totius et processus primitus inchoati in quo omnes termini tam videlicet dies licentiationis, quam cessionis et remissionis essent specificati. Unde perfacile colligi possunt defectus laborum et insuper unicuique colono additum esse quot diebus a die licentiationis usque in diem hesternum contumaciter neglexissent, quod vero ad vecturam primi coloni attinet, eae allegationes essent in appellatione. Articulus autem quem dicunt de birsagiis esse editum, pro quo tempore serviat id cum necesse fuerit, producto in specie articulo liquidabunt, lata sententia; proinde bene esse specificatum, tempus a tempore in tempus, quod ex processu priori conumerari debet et absque eo ipsos In causam attractos saepenumero in hac sede paullo ante dum procurator domini Actoris dies negligentiae multos miraretur specificae declarasse a die licentiationis, hoc est 3. iunii anni proxime praeteriti in diem cessionis appellationis, hoc est decima quinta diei septembris anni eiusdem et a die remissionis appellationis sedis comitatum, hoc est undecima maii praesentis anni in hesternum usque diem specificasse sufficienter et haec omnia absque processu priori verbaliter proposita fuisse, quae stante sede nulla interpellata deliberatione etsi defectus esset meliorari posset. Actor iterum dicit quod domini In causam attracti post suas erectas actiones contra ipsos colonos nihil actionibus ipsis addere possent de quarum condensatione egissent et disputassent de tempore laborum omissorum omisso. Neque possent domini In causam attracti se referre ad priorem processum, investiganda temporis praenotati causa, quia novas acti-

ones formassent peteretque dominus Actor actiones de laboribus contra colonos condescendi. In causam attracti replicant se novas omnino actiones non erexisse nec causam hanc ad dominum iudicem remissam, ut novas actiones aut propositiones discutiat, sed tantum ut id iudicet, quod antea propositum esset, seclusa quadam parte temporis et decrevisse ut a die remissionis de sede comitatum huius causae labores a colonis praestarentur ex qua determinatione et remissione, causa nempe totali idem iudex ex processu producto priori computari et posset et teneretur, quarum allegationum veritas ex processu reportato apparet, ubi omnes querelae proximae praemissae et contumaciis specificatae sunt haec solummodo reportatae, illae solum quae usque ad diem revisionis, appellationis in sede comitatum, hoc est undecima maii anni praesentis contigerunt, addita vero ea tantum quae a praedicta undecima maii die videlicet remissionis praesentis neglecta et commissa sunt, prout erat deliberatio ipsius sedis comitatum. Actor dicit iterum cum ea protestatione, etiamsi locus temporis admitteretur, quod dicti domini In causam attracti praedictos laboratores a dictis colonis licentiatis etiam alia via iuris minime postulari possent, ex eo quod postquam ipsi coloni se ad bona Domini comitis a Zrinio licentiassent per vim eosdem laboratores minime debitos domini In causam attracti ante licentiationem ab ipsis colonis extorsissent, iam post licentiationem eosdem praestare non debuissent tanquam insuetos et iniustos et per hoc poenas pro ipsis insuetis laboribus praemissas postulare non possent. Nam et sedes comitatum deliberrasset, ut durante licentiationis causa, solitos saltem laboratores praestari tenerentur, qui cum fuissent insueti et violenter, extorti id humano testimonio comprobassent, addit idem domini Actoris procurator, quod penes processum priorem iam per In causam attractos productum, nullum iudicium a iudice et iurato habere possent, quia illis soli ipsi postposuissent et novas actiones et querelas formassent et proposuissent et per hoc peteret querelas condescendi et laboratores annihilari et colonos extradari. In causam attracti protestantur super praemissis allegationibus et quod iam omnia condescensione non ad negativam digressi (!) sint, quae licet legetur per eosdem probata non est, nec in primo colono, quia in appellatione esset nec in subsequentibus, quia contra eosdem necdum aliquod testimonium est productum et ideo peterent eosdem colonos, quia ad simplicem ipsius Actoris negativam adiudicari non possent. Actor priora pro repe(t)itis habet. In causam attracti ulterius dicunt quod cum Actor dicat sublicentiatione colonos non esse obligatos servitiis sed sub protectione regia esse, protectionem quidem admitto, sed dico debuisse servire prout in deliberatione sedis stat. *Deliberatum est* stare querellam sive actionem propositam dominorum In causam attractorum ex eo quod non solum pars In causam attracta priori processu ex sede sua delato est usa, verum etiam idem dominus quoque Actor prout patet ex primordio praesentis processus, dum ex eodem priori processu proclamasset colonos praesentis causae, ideoque quantum de tempore praemisso merito se referre potuit ad tempus cessionis appellationis ibidem denotata. Quantum vero attinet ad laboratores praestari ad iussa dominorum In causam attractorum omissos per eosdem, ut ipse dominus Actor comprobasset a colonis violenti extortos et minus debitos comprobatos ii debent iuxta postulationem dominorum In causam attractorum persolvi iuxta priorem deliberationem et praestandum per dominum decanum Capituli iuramentum, ex quo eorum laboratores et vecturarum continuatio hucusque usu praescriptio sine ulla

prohibitione intercessisset. Dominus Actor protestatur super praemissis omnibus deliberationibus, ut si necesse fuerit tempore revisionis, appellationis eas revidere liceat et producant processum priorem in quo etiam non extaret tempus et annus licentiationis colonorum 13 in actionibus dominorum In causam attractorum, quos iterum peteret condescendi. In causam attracti dicunt allegationem suam esse veram et rectam et processum hodiernum et hesternum continuatum esse processibus prioribus, in quibus prout est relatoria homini iudicis sub sigillo extra omnes allegationes partium, tempus, annum et diem licentiationis dominus iudex exponet ac quemadmodum iuxta eandem licentiationem terminum iudicii praefixisset, recenset, quo etiam adveniente subsequenti processum iuxta cessionem appellationis in parte relatione facta id ipsum exposuit ac subsequenter sedes comitatum, ad quam ea omnia perlata fuerant, tempus et annum inscripsit et ideo a tempore licentiationis ad diem cessionis appellationis et a die revisionis hesternum usque ad diem bene tempus declaratum esset et calculari posset atque pro convictione determinando per iudicem nobilium deberet, non enim nos tempus licentiationis scivissemus, nisi id ex rulatione (!) et certificatione iudicis nobilium scivissemus. Dominus Actor dicit non teneri istam dominorum In causam attractorum exceptionem, quia esset differentia inter relationem iudicis nobilium et iurati et actiones contra colonos propositos in quibus debuisset tempus omissorum laboratorum specificari, ideo deberet condescendi, de praemissis autem deliberationibus peteret saniolem deliberationem, quia semper actor actionem suam debito modo deberet fundare iuxta contenta Decreti, neque relatio iudicis nobilium esset actio in causam attracti, quia illi nihil suffragaretur. In causam attracti addunt ad relationem solummodo iudicem nobilium non retulisse, sed ad processum totum, in quo haec omnia continerentur, et aliud esset quod non sit in quaestione, quo die aliquem laboratorem neglexerint, sed a die licentiationis quod neglexerunt, quae quantitas iuxta deliberationes priores iuramenti liquidare debuerunt. Idem est iudicium ut supra, quia talis solemnitates non requiruntur in huiusmodi postulationibus pro omissionibus laboratorum, extat autem in praesenti processu quod postularent domini In causam attracti sibi satisfieri pro singulis diebus a die licentiationis colonorum, usque ad diem cessionis appellationis, recognoscerent autem domini iudicis nobilium simpliciter saltem postulari solere omissorum laboratorum satisfactionem computatis diebus et nullius temporis specificationem fuisse in usu. Dominus Actor protestatur super deliberatione. Actor iterum petit propositionem condescendi ex eo quod non specificasset In causam attractus sub quo Articulo, veterive aut novo, de poenis omissorum laboratorum edito, omissiones ipsae contigissent, quia diversae poenae essent in diversis articulis omissionis laboratorum, quia licentia non prius contigisset, quam Articulus esset editus. In causam attracti dicunt nullum veterem vel novum eo super poenis allegasse, iuxta quos poenam contumaciae dierum praetermissorum postulassent, sed simpliciter illud birsagium sub quo ipsis iniunctum fuisset, tenebatur domini colonus obedire iussis domini sui et sic factitatum fuisse antea in Regno praeteritis temporibus et signanter tempore prothonotharii Gasparis Petrichewych ac in simili exactione birsagii praesentem fuisse etiam modernum procuratorem ipsius domini Actoris et postea in anno 1607. proxime praeterito in publica dominorum regnicolarum Congregatione, id ipsum recognitum et usus iis confirmatis prout sedes haec meminisse potest et propterea peterent birsagium illud praetermissorum dierum sibi exsolvi deliberare.

Actor dicit quod domini In causam attracti debebant propositiones eorum singulam eorum fundasse distinctim super vetustiori videlicet Articulo, qui se ad minorem poenam extendebat, vel novo in quo maior poena, nempe vivum homagium coloni est expressa, quo iudex scire posset iudicialiter contra colonos procedere. In causam attracti priora pro repe(t)itis habere volunt et dicunt se hic nullos Articulos videre, sed usum Regni hactenus observari solitum novisse et propterea poenam postulari sub qua colonis labores iniuncti fuissent. *Deliberatum est* stare propositionem In causam attractorum et quod postquam domini In causam attracti acquirunt poenas omissionum laborum tot dierum uti in propositione eorum extat, producunt Articulum Regni super huiusmodi poenis editum, ex cuius Articuli editionis tempore apparebit, non minorem priori aut maiorem poenam in novo Articulo expressam solvere coloni debeant, quod ex collatione temporis licentiationis et editionis Articuli praemissi apparebit. In causam attracti protestantur super deliberatione et repetunt quod birsagium declaratum non penes Articulum, sed penes iussionem sub tanta poena et usum Regni se postulasse, quod ad iniunctum specificum birsagium attinet, id officialis iuramenti medio liquidari poterit, quod ad usum Regni et determinationem regnicolarum attinet id recognitioni sedis submisissent. Dominus Actor protestatur solenniter super eo ubi domini In causam attracti laboratorum poenam praetensorum per colonos neglectorum uti ipsi allegant, non vigore istius Regni Sclavoniae Articuli, sed per ipsos solos impositam postulant, quod postulatio huiusmodi non tenet nec iudex nobilium cum iurato birsagium per In causam attractom impositum adiudicare posset ideoque hic adiudicatam poenam cassari debere. In causam attracti dicunt se birsagium tale a colonis postulari sub quali eis iniunctum fuisset, ipse dominus Actor, si hanc poenam Articulorum aliquos excedere putat doceat. *Idem est iudicium ut supra*, videlicet ut producant Articulum, iussa autem sub birsagio fieri solent et bene iusserunt sub eodem birsagio ex quo quantitatem poenae non excedat illud. Actor protestatur super deliberatione et dicunt quod dominus Lector proprio ore verba et postulationes praemissorum birsagiorum proposuit, nempe quod non iuxta Articulum Regni Sclavoniae, sed impositionem propriam birsagii ad labores ipsos colonos ire iussissent et petit hoc ipsum hic consignari. Dominus Lector non admittit, quia ipse non ageret sed procurator Andreas Draganych. Iudex dabit testimoniales sub sigillo super praemissa domini Lectoris assertione, nam dominus Lector non esset Capitulum neque procurator eius, sed Andreas Draganych cum eorum, uti est in primordio processus. Actor protestatur super deliberatione et appellatione. In causam attracti protestantur quoque super praemissa deliberatione et quod ad deliberationem super productione Articuli attinet, putarent In causam attracti id domino Actori incumbere, qui Articulorum de birsagiis meminisset, ipsos autem In causam attractos et auctoritatem domini sui in colonis et usum Regni hactenus observatum aspexisse; nihilominus pro meliori informatione sedis ut appareat ipsos In causam attractos sub convenienti nec iuribus Regni praeiudicantibus birsagio operas colonis iussisse (!) producunt, in quo Articulo conclusum est, birsagium posse iniungi colonis pro talibus operis dumodo vivum colonorum birsagium non excedat. Dominus Actor solenniter protestatur super allegatis et productione Articuli et petit paria Articuli producti modo collateraliter sub sigillis iudicis nobilium et iurati et petit saniolem deliberationem super praemissis allegatis per dominum Lectorem in eo quod dominus iudex cum iurato in

poena praemissa laboratorum per dominos In causam attractos non iuxta Decretum Regni, sed iuxta propriam voluntatem eorum colonis iussissent (!) ad labores sub licentiatione praemissa. In causam attracti ut supra. *Idem est iudicium ut supra*. Nam licet sub minori birsagio, quam Articulus continet iussionem licentiatas colonis ad labores facere, etsi Articulus excederet, tunc illum violarent. Actor protestatur super deliberatione et appellatione et dicit ulterius, quod poenae contra colonos adiudicatae non subiacerent, ex eo quia dominus iudex cum iurato tempore licentiationis iniunxisset vigore Articuli, quod saltem consuetis servitiis dominis eorum ab antiquo praestari solitis obligati fuissent, non autem illis violentiis per ipsos propria autoritate impositis, quod etiam sufficienter comprobassent, quibus servitiis obedientes fuissent. In causam attracti dicunt dominum Actorem ad haec regredi non posse, quia recepisset iudicium et quia iam disputatum esset, an sub tanto birsagio iubere ipsis potuisset, quod etiam praesupponi debuisset eos illis operis obedientes esse prout et deliberatum est. Actor priora repetit ut liceat ipsis toties quoties de praetenso birsagio disputare et petit super repetitis iudicium. Ulteriusgue petit perlegi actionem errectam contra praesentem colonum. *Idem est iudicium ut supra*, id est ut solvant penes Articulum pro singulis diebus et doceant quietantiis persolutas esse decimas frugum. Si docuerit liberabitur, sin minus Decanus iuret ut supra deliberavimus. In causam attracti petunt saniozem deliberationem in eo quod non Decano sed officiali qui proventus percipit, iuramentum esset praestandum. Actor dicit maxime Decano aut Cantori iuxta Tripartitum. *Deliberatum est* idem esse iudicium ut supra. In causam attracti protestantur super deliberatione, nihilominus licet penes Decretum, non Decanus sed officialis iurare deberet, coloni tamen debentes debitum grani quod solverunt expeditoriis testabuntur, quia expeditoriae semper dantur super his, quod ad debitum pecuniae ipse pro floreno, etsi plus debuerit adiungat sibi coniuratorem. Quod ad reliquas querelas eliberationem petunt. *Deliberatum est* ex quo Decanus non assumit iuramentum reicit in colonos licentiatos, ideo iuxta praemissam submissionem dominorum In causam attractorum iurent. *Deliberatum est* postquam Decanus non assumit iuramentum, coloni iurent solis eorum in personis super debitis pecuniariis, villicus autem non iuramento sed quietantiis, quia exactor fuit contributionum publicarum Capituli doceat. Actor protestatur super appellatione de comminatione ignis et infidelitatis et prohibitioni querulationis ut supra. In causam attracti petunt iudicium. *Ad primam querelam*: Actores dicunt quod a tempore licentiationis non essent obligati accedere dominos suos terrestres in eorum queremoniis, sed iudicem nobilium et iuratum et si quid interim delinquerent, iam coram iudice nobilium et iurato prosequi deberent iuxta Decretum Ferdinandi regis anni 1556. articulum 28. De comminatione combustionis dicit actor praetensa respondet non esse comminatos, nec in effectum aliquid deduxisse et ideo nihil tenerentur respondere, quia de futuris contingentibus non est determinata veritas. In causam attracti dicunt verum esse domini iudicis nobilium partes esse super querelis et iniuriis contra praefatos colonos licentiatos iudicium facere in termino praefixo extradationi et ideo postularent a domino iudice iustitiam super praemissis querelarum iniuriis et licet ut se obtulimus possemus id testimonialibus domini iudicis comprobare, nihilominus iuxta negativas illorum expurgent se poenes regni consuetudinem contra dominum suum. Actor dicit non teneri super praemissis iurari, quia ex nihilo nihil fit. *Deliberatum est* quod ex quo minas ad effectum deducere non sint soliti, ideo querela non tenet.

Levata in festo sancti Ladislai regis [27. lipnja 1609.] ex consensu amborum partium quia iudex terminum differe nolisset. Pro Actore et In causam attractis ut supra. Actor petit deliberationes praemissas perlegi, perlectis deliberationibus et signaturis prioribus partes procedunt ulterius. *Ad secundam querelam:* Querelae dominorum in causam attractorum leguntur et quidem primum de contributione comestibilium per colonos non praestita, ad quam procurator domini Actoris respondet, quod coloni praedicti satis sufficienter ipsorum libertates et servitia solita coram domino iudice nobilium et iurato humano testimonio comprobassent, ideo et extra solita servitia et obventiones minime solvere tenebantur, cum et alioquin ad extremam devenissent paupertatem. In causam attracti dicunt eos nihil hic de probatis agere, sed solum dicere, quod ipsi in usu huiusmodi contributionis semper fuerint et eum usum et consuetudinem, quam ante licentiationem observassent ad terminum usque extraditionis observare debuisse. Actor subiungit, quia ad talia negotia nihil soliti fuerunt solvere, nisi a singula domo per unum cruciferum, quem et praesentaverunt domino Decano, sed ille abiecit pecuniam. In causam attracti dicunt huiusmodi contributionem Decanum nunquam vidisse quam allegant, de ea quam postulamus iurent singuli colonorum, non fuisse solitos eam facere ad personas Capitulares adventantes. Dominus Actor iterum subiungit et submittit in solius personam domini Decani, qui id de iure actorea persona existens acceptari tenetur, alioquin petimus non absolvi. In causam attracti dicunt ipsos negantes se debere expurgari contra dominum terrestrem et verum est quia colonus negans contra dominum terrestrem se expurgari tenetur, ideo singuli colonorum praesentis causae iurent, quod non essent talibus contributionibus obligati neque contribuissent pro comestibilibus ad personas Capitulares adventantes servosque et equos eorum si iurabunt, liberabuntur, sin minus iuxta acquisitionem dominorum In causam attractorum solvant florenos 25. Dominus Actor protestatur super appellatione et deliberatione. *Ad tertiam querelam:* Idem ad querelam de denegatis pullis tempore decimationis annuatim fieri solitam. Dominus Actor respondet quod exactio pullorum praetensorum ivisset violenta et inconsueta, quam non tenebantur solvere contra eorum libertates comprobatas sed solutione cruciferorum in praemissa querela adductorum. In causam attracti dicunt uti in proxima querela de usu, quem usque ad extraditionem observare tenebantur, in quo antea semper fuissent, ideo peterent iudicium ut supra. Actor dicit nihil tenerentur extra solitum solvere. Deliberatum est ut coloni singuli eorum iurent ut in praecedenti deliberatione. Actor protestatur super deliberatione et appellatione. *Ad quartam querelam:* Dominus Actor ad querelam contra Georgium Preznecz, Antonium Malchych, Valentinum Kussnych et Lucam Tomkowych errectam ratione et praetextu invasionis castelli Kralioecz noctis in silentio respondet, actionem debere condescendi, quia dato et non concesso, si etiam verba prout ipsi dicunt contigissent, quod ipsi non affirmant, nihilominus nullam invasionem fecissent neque aliquam violentiam fecissent. In causam attracti dicunt actionem esse bonam et factum nimis iniuriosum et notabile, quodsi negant iuxta Regni consuetudine expurgent se. Deliberatum est actionem pondere tali carere, propter quod ipsis colonis iuramenta decerni deberent, nam absentibus dominis terrestribus, si etiam ante portas castelli praemissa verba locuti fuissent, nullam tamen personam laesissent, neque ullam violentiam fecissent. Ideo actio non stat. In causam attracti protestantur super deliberatione. *Ad quintam querelam:* Dominus

Actor ad querelam pro verberatione Benedicti Gerdynych respondet quod domini In causam attracti essent incompetentes actores, quia ambo coloni tam verberatus quam verberantes essent licentiati. Domini In causam attracti urgent potentiam. Deliberatum est quod pro violentia dominorum illata domino In causam attracto per verberationem Benedicti Gerdynych coloni verberantes in facto potentiae convincuntur, videlicet sex florenis in duabus iudiciariae, in tertia parte laesae solvendis. Actor petit sanio rem deliberationem ex eo, quod dominis Capitulo, nulla iniuria in ea parte esset illata, quodsi etiam, dato et non concesso, verberatio contigisset, in domo coloni licentiati per alium colonum licentiatum, quae non contigisset in domo colonicali, domus autem esset coloni, quosque idem servitia et solita praestat dominis terrestribus, ideo potentia nulla adiudicari posset, quia rusticus poenam potentiae, aliam non haberet, nisi vivum homagium suum et non pertineret acquisitio ipsa ad dominos In causam attractos neque ipsi, nisi verberationem coloni acquirunt, qui se ad Domini Comitum bona licentia vit, neque eorum esset amplius et pro tali iniuria dominus Actor agere deberet, non In causam attracti. In causam attracti protestantur super confessatis, ubi factum confitentur, licet locum negent, locus autem ille et domus non sunt licentiata, sed solum homines cum rebus mobilibus et propterea dico quod contra nos deliquisset. Actor iterum dicit, quod sunt incompetentes actores ex rationibus per Actorem adductis. Idem est iudicium ut supra. Actor protestatur super deliberatione et appellatione. *Ad sextam querelam:* Dominus Actor ad querelam pro verberatione Blasii Halawanych respondet, dato et non concesso, etiam si quid contigisset, non tamen in anno et tempore, in actione denotatis, sed ante licentiationem, in taberna dum largius bibissent et se mutuo verberassent, de quibus omnibus concordassent et ob id domini In causam attracti calumniosam prosequerentur actionem, concordiam autem probavit de facto. In causam attracti dicunt actionem suam esse rectam et esse factum in bonis suis, in iniuriam libertatum nostrarum, etsi ipse forte concordasset, id nec potuisset stabilire sine praescitu nostro, fecisse, nec haec res esset aliquo iudicio esset (!) consopita et propterea petunt illum convinci. Actor iterum dicit ut supra, addendo quod se praeter voluntatem dominorum In causam attractorum colonus concordasset, poenam pro eo domini In causam attracti ab eo exigant, sufficeret tamen, me per concordiam esse ab hac impetitione liberum. Deliberatum est, ut probet Actor concordiam de facto prouti se obtulit, si probaverit, erit immunis, ab impe(t)itione dominorum In causam attractorum, quia licuit concordari colono verberato, qui se praeter voluntatem suorum dominorum concordasset, poenam ab eo exigant calumnia vero nulla, quia non colonus sed domini rem acquirerent, poenam facti potentiae. Probat et producit testes Georgium Prezecz, Petrum Pavlekowych, Jambrek Gadechych, Antonium Malchych. In causam attracti dicunt hosce colonos esse ex licentiatis et penes licentiatum colonum testari non possunt et insuper idem iste testis unus esset in causam attractus et petimus iudicium. Testes examinantur. In causam attracti protestantur. Primus testis Georgius Prezecz colonus licentiat, annorum septuaginta, adiuratus, examinatus est scitu, quomodo Blasius Halovanych cum Antonio Benkowych aliter Malchych pro verberatione concordasset, promittendo illi se mediam quartam tritici daturum. Secundus testis Petrus Pavlekowych colonus licentiat, annorum sexaginta, adiuratus, examinatus, fassus est scitu ut primus testis, addendo quod licet promisisset colonus verberans verberato mediam quartam tritici, ei

tamen eam relaxasset. Tertius testis Ambrosius Gudechych, annorum quin-
quaginta, colonus licentiatus, adiuratus, examinatus, fassus et attestatus est
scitu ut secundus testis. Deliberatum est ex quo Actor concordiam testimonio
probavit, ideo actio cadit et nulla calumnia. Dominus In causam attractus
petit actores convinci in poena calumniae, quia causam per concordiam so-
pitam movissent. In causam attracti dicunt ut supra, nec posse ultra delibe-
rationem petere. Idem est iudicium ut supra Actor protestatur super deli-
beratione et appellatione. *Ad septimam querelam:* Dominus actor ad querelam
contra Emericum Pavlekowych respondet et dicit, quod non teneretur
quicquam respondere, donec personaliter dominus Matthias Siffranych com-
pareat, quia praesente ipso verba iniuriosa praetensa in querela contigissent.
Non tenet, quia non dominus Siffranych sed Capitulum agit. Procurator
domini Actoris ad actionem respondet, quod cum in tempore praenotato, idem
dominus Syffranych condicto Emerico Pavlekowych collocutus fuisset priva-
tim, dixissetque ipsi: putabam te quoque inter alios licentiationi renunciaste,
tu tamen fidem tuam conspuisses. Colonus ad haec respondisset dominum
Siffranych libertates suas violasse et ob id nihil peccasset. In causam
attracti dicunt, dato et non concesso, etsi colono dominus aliquid dicerit,
non deberet recompensare iniuriam contra dominum, nihilominus tamen cum
no (!) sit in questione actorea hac in parte dominus Siffranych nec contra
eundem tantum peccasse dicitur (?), sed contra dominum, ideo penes suam
negativam et acquisitionem nostram iuret. Actor dicit quod colonus nullo
iuramento aggravari posset, postquam libertates suas ab antiquo observatas
domini In causam attracti violassent, quas coloni sufficienter comprobassent.
In causam attracti protestantur super confessione quod ideo dixisset, quod
contra eum praemisum est, quod putaret laesum suum esse privilegium,
quod etsi fieret per unam personam aliquam communitati seu dominio
iniuriam inferri. Actor iterum dicit quod si verba ut praefertur per colonos
contigissent, verba pro verbis reciproce facta fuissent, quae quidem verba,
quod coram eodem Syffranych dixisset super eo iurare paratus esset. Delibe-
ratum est quod colonus tertiusmet sibi similibus purget se, quod dicta illata
verba in actione proposita dominis Capitulo non dixisset, si iurabit, absolve-
tur. sin minus vincetur in emenda linguae, vivo scilicet suo homagio, in
duabus nostris iudiciariae, in tertia vero partibus dominis laesis solvenda.
Actor protestatur super deliberatione et appellatione. *Ad octavam querelam:*
Dominus Actor ad querelam contra Georgium Preznez racione Michaelis
Hirianyeh respondet quod cum de praemissa licentiatione consilium coloni ipsi
invisserent, d'cus Michael Hyrianyeh primus pecuniam ostiatim abmulando
exigisset, iudici nobilium in signum licentiationis assignando, quando inter
ipsum ita conclusum fuit, quodsi quispiam eorum renuntiaret licentiationi
extunc pro infideli et fidefraggo habeatur et dum licentiatio tandem subse-
cuta fuisset, idem colonus non habito conclusionis huiusmodi et obligaminis
vinculo licentiatione contra fidem datam renunciavit, quod cum aliis licentia-
tionem prosequentibus innotuisset, aegre idipsum ferentes eum fidefragum
nominaverant ut supra, ideo merito ipsum hoc modo appellassent, sed et
ille vice versa eidem Georgio Preznez tantundem dixisset et sic verba pro
verbis contigissent, neque ob id convinci deberet. In causam attracti dicunt
etiam vigore Articuli licere colono licentiatio etiam pactis intervenientibus
remanere nec per hoc fidefragum dici posse, quod autem vice versa Georgius
Preznez talem nominasset negat simpliciter, sed petit iudicium tanquam

officialis. Actor iterum dicit officialem ipsum tunc non fuisse, aliud item est, quod nolenti non sit iniuria, quia ipse benevole assensisset obligamini inter eosdem colonos inito. Addit procurator quod totum obligamen negare tenetur. Deliberatum est, quod cum coloni ipsi, colonum in licentiatione non persistentem tali vituperio afficiendum esse communi eorum voto conclusissent si quis eorum talia dicta promeruit iisdemque petitus sit, patiatur ea quidem, sed tamen per hoc non est infamia notandus nec imposterum pro hoc facto nominandus et prohibet iudex nobilium ne imposterum talia inter ipsos colonos tam licentiationem prosequentes, quam etiam eidem cedentes fiant, etsi quis imposterum tali ignominia aliquem affecerit, in homigio eius convinci merito possit. In causam attracti protestantur super deliberatione. *Ad nonam querelam:* Dominus Actor ad querelam aliam contra Georgium Preznez racione vituperii contra Ioannem Hiryanich prolatae et de facto negavit et iuravit Preznez super mutuis vituperiis. *Ad decimam querelam:* Ad querelam de refusione libertatum dominus Actor respondet cum ea protestatione, ne videatur in dominos In causam attractos et querelam praemissam consensisse et dicunt, quod praetensis araturis et aliis servitiis denotatis nunquam ab antiquo vel memoria hominum fuissent obligati prouti sufficienter coram domino iudice et iurato feriis quinta et sexta proxime praeteritis, hic in se sufficienter comprobassent. Super quibus etiam a dominis In causam attractis postulatis laboribus iam deliberationem receperunt, toties quoties et binario numero de praemissis inconsuetis laboribus iudicium et convictionem recipere non possent. In causam attracti petunt iudicium iuxta articulos in querela. Deliberatum est hic ad praescriptam querelam racione refusionis libertatum nos nihil posse decerni, quia fundamenta causae, videlicet productum privilegium et humanum testimonium et deliberatio praescriptionis essent sub appellatione, ante cuius revisionem congruum iudicium in praemissis facere non possumus, ideo expectarent partes revisionem appellationis et eius approbationem vel reprobationem iudiciumque iudicis superioris. Actor producit penes testimonia hisce diebus collecta in supplementum ternas litteras Capituli Zagrabienensis adiudicatorias in documentum immunitatis a laboribus gozpodchynariis ex quibus videre est non obligari colonos ullis laboribus sed quibusdam munalibus. In causam attracti dicunt nihil ad rem pertinere has allegationes, litterulae enim hae emanatae essent ex contentione duorum colonorum et adiudicatam esse pro colono contra colonum in qua tamen adiudicatione quasi per quodam memoriale subendum est, salvis obventionibus nostris etc. aliud nihil, sed postquam iuxta deliberationem proxime praecedentem, praecedens quaestio sit dilata, plura novissime necesse allegari contra haec, quae suo tempore dicentur. Actor dicit quod in tenore earumdem litterarum constaret manifeste non obligare colonos nullis laboribus, sed quibusdam obventionibus et munalibus, quod est heri comprobatum. In causam attracti dicunt legenti veritas occurat. Idem est iudicium ut supra, nam productae litterae non docent praetensas immunitates aut libertates, sed particulariter terrarum venditarum proventus et adiudicationem quarundam aliarum terrarum. Dominus Actor protestatur super deliberatione. *Ad undecimam querelam:* Dominus Actor ad querelam magistratus bonorum Capituli racione occisionis Thomae filii Matthiae Malchych respondet et dicit cum ea protestatione, ne videatur in actorem consensisse, quod querela praesens debet condescendi, quia nomen magistratus in ea non est positum. In causam attracti dicunt magistratum ante sedem adstare personaliter, nec esse bono-

rum Capituli alium talem addit hanc quaestionem non debere esse controversam, hic enim qui adstat Andreas Draganych esse Capituli spanus, nec esse alium in rerum natura, qui administrationem talium bonorum seacularium haberet. Dominus Actor dicit nomen ipsius in querela tam priori quam posteriori minime adstare. In omni actione vero tria requirentur: locus, tempus et persona, persona vero actorea non est denotata quod maxime de necesse fuerat, neque hic addi posset post disputationes, quia hesternae producta querela disputaretur. Deliberatum est per iudicem nobilium et iuratum Nicolaum et Sigismundum Mikulych, Gasparus Dobrynych, quod querela condescendit, quia non esset magistratus nominatim positus ut actor videlicet Andreas Draganych, reliqui assessores omnes dicunt stare querelam, quia in primordio eiusdem magistratus spanus Capituli est dictus et scriptus et personaliter adstans iudiciumque postulans, non tanquam Andreas Draganych sed tanquam magistratus et spanus, qualem Capitulum alium non haberet. In causam attracti protestantur super deliberatione. Actor iterum dicit ulterius quod idem Andreas Draganych, si etiam nomen eius esset in actione denotatum, non esset competens actor, quia non esset proprietarius dominus in bonis Kraliocensibus. Alia ratio esset, quod sunt coloni licentiatii et non habent alium magistratum nisi iudicem nobilium cum iurato, quia si ipse spanus esset magistratus, ipse deberet iudicare causam et postquam ipsi domini terrestres se actores in causa praemissa non fecerunt, ideo tali incompetenti actori nihil tenerentur respondere. Respondet querulans licet ipse dominus terrestris non esset, haberet tamen domini temporalis administrationem et curam dominorum suorum et ex eo vel maxime ex hoc quod domini sui essent speciales; quod autem licentiatii coloni alium habeant magistratum vigore Articuli, se ex parte illorum non postulari iudicium, sed contra eos a domino iudice vigore Articulo constituto. Deliberatum est sub hac colonorum licentiatione, non esse dictum Andream Draganych in hac causa magistratum, sed iudex nobilium cum iurato, quam quod coram eo non movit tanquam magistratu querela condescendit. Querulans protestatur super deliberatione et appellatione. Dominus Actor ratione projectionis in aquas fossati respondet cum solita protestatione, dicit debere querelam condescendi, ex eo quia nullius personae actoreae esset denotatum nomen in querela contra colonos licentiatos, neque constaret ad cuius instantiam iudex nobilium cum iurato iudicium facere debeat. In causam attracti dicunt patere querelas has omnes In causam attractorum in principio actionis denotatorum per ibidem nominatum suum procuratorem. Actor iterum subiungit, quod personam actoream in singulis querelis ponere debebat, non tenet, quia est frivola. Dominus Actor protestatur super deliberatione et appellatione et dicit ulterius coactive. In causam attracti petunt responderi directe, videlicet Capitulum Zagradiense per Andream Draganych procuratorem. Dominus Actor dicit actionem debere condescendi, quia tales actiones dudum sunt abolitae, quae fiunt cum clausula de voluntate, annuentia et consensu, quibus actionibus cavetur in eodem Decreto ne iudices locum dent. In causam attractus dicit actionem contra tres praescriptos erectam esse primo et principaliter sub enormibus vituperiis, infamatoriis et subnexum esse, quid de reliquo contigerit subsequenter et ita iudicium postulasse et nunc postularunt directe, respondeat cur fecerit. Actor priora pro repe(t)itis habere vult et citat locum Decreti Wladislai primo articulum 58. Quod vero attinet ad projectionem in fossatum dicti coloni, probabit cum indebita non esse proie-

ctum, sed sponte ebrium titubando lapsum praecipitem in ripa fossati in aquas. Non tenet exceptio, quia annuntia complicum in facto alia esset, sensus quoque citatae clausulae alius esset, ne si quispiam a longe de consensu et voluntate N. et N. aliquid violenti facere committerit. Probet negativam Actor in instanti. Actor submittit annuentiam solius personae dominorum In causam attractorum. In causam attracti dicunt ipsos debere Actorem iudicialiae deliberationi satisfacere nec esse hoc necessarium, ut dominus iuret hac in parte sed colonus vel probet vel iudicium recepiat. Deliberatum est quod tres illi Preznecz, Malchych, Kusnych solis eorum in personis iurent, quod ex annuentia eorum non esset vituperiis praescissis Matthias Jagust, ipse autem Gulechych probet quod non proiecisset eum Matthiam Jagust in aquas, neque convitiis affecisset, sed quod sponte ebrius titubando corruisset ex ripa. Producentur testes. Primus testis providus Lucas Tomkowych colonus Kraliocensis, annorum quinquaginta, adiuratus, examinatus, fassus et attestatus est scitu, quod dictus Matthias Jagust solus concidisset in aquas et quod nemo ibi eum verberasset neque convitiis affecisset. Secundus testis providus Matthias Gudechych annorum 25, in Kralioecz commorans, adiuratus, examinatus, fassus ei attestatus est scitu ut primus testis. Tertius testis providus Franciscus Zrinzhak, annorum 30, in Kralioecz commorans, adiuratus, examinatus, fassus et attestatus est scitu ut testis primus. Quartus testis providus Lucas Gudechych, annorum 60, in Kralioecz commorans, adiuratus, examinatus, fassus et attestatus est scitu ut primus. Deliberatum est ex quo colonus Gudechych sufficienti testimonio probasset Matthiam Jagust in fossatum solum cecidisse neminemque eum verberasse et conviciis affecisse, ideo coloni contra dominos Capitulares absoluntur sine poena indebitae, dicti alii non iurabunt pro conviciis ex quo comprobatum est, nulla vituperia fuisse. Actor protestatur super deliberatione et appellatione et appellat omnes causas cum totis earum seriebus. In causam attracti quoque in iis in quibus onerosa suscepissent iudicia tempore eiusdem appellationis revidenda et uti iuridicis remediis. Super vero illa querela ratione verberationis Thursam protestantur, quod super eo nihil esset deliberatum. Actor dicit deliberari posse finitis nostris querelis.

Idem procurator domini Comitis Nicolai à Zrinio actoris proponit querulose contra Matthiam Malchych colonum veluti in causam attractum Capituli Zagrabiensis in Kralioecz et comitatu Zagrabiensi kako ye tha wzamzy zobum Blasa, Andreasa y Mikulw zyny zvoye ex commissione dictorum dominorum suorum vigesima 9. ianuarii anni currentis 1609. ne znam koyw patryvozt preda ze wzamssy mogha zveschenogha kmettha Antola Malchycha ozde w Kralyevchew w dersanye rechene gozpode Captoloma Zagrebekhogha w Zagrebekhe grazke megye vezda ztoyechegha, gda by on byl mirovno pred zvoiom hissom, nikomur nistar ne chynechy ztal, onde nad nyegha dosatschy po glawe pobisse y wude tho ye tho po lewe noghe y ruke porazyssye, od kogha poraseny recheno nogha y ruka wzahnula sub licentiatione. Zatho ya de violatione Articuli z nyh gozpode y z nyegha mogha vraszenya y ozussenya kotrigow od Vase mylozty pravde prozim. In causam attractus dicit nihil se amplius nihil in similibus negotiis coram moderno domino iudice ad instantiam praescripti domini Actoris proponendorum vel propositorum habere, quia ad dominum iudicem cum iurato remissa esset causa licentiationis praescripta in eo ut ad certi temporis proposita et allegata ipsorum In causam attractorum iudicium et executionem faceret et nihil ultra, cum igitur nullam

hac in parte habeat dominus iudex cum iurato habeat (!) in talibus auctoritatem, si alicui ipsi deliquerunt aut sui homines id suis modis et suo loco requirant et in documentum allegat et producit deliberationem sedis comitatuum. Dominus Actor dicit dominorum In causam attractorum allegationem non tenere, quia dominus iudex cum iurato deberet de universis iniuriis quae contingerent durante licentiatione, tempore extradationis iudicium facere et satisfactionem impendere, tam de Articleo quem domini cum colonis suis sub prohibitione iudicis nobilium et iurati violaverunt, ideo de praemissis, iterum peterent iudicium. In causam attractus adhuc addit auctoritatem domini iudicis nullam esse in huiusmodi querelis contra In causam attractum iuxta Articulum Ferdinandi anni 1556, Articulus 28 in quo determinatur dominum iudicem iuxta eum Articulum tempore extradationis colonorum debere et iudicium et satisfactionem facere de colonis extradandis tam domino a quo licentiat, quam hominibus eiusdem. Actor priora repetit. Deliberatum est quod necesse fuisset certificare iudici dominos In causam attractos de iniuriis omnibus quibus contra colonos eorum remanentes coram ipso agere vellent, praeter enim certificationem et personarum talium significationem et factorum patrorum declarationem, nescirent domini In causam attracti quos iuri statuere et pro illis respondere, ideo causarum talium discussio differtur ad terminum eundem novi iudicii, ubi dominus actor proponenda proponat et tunc de commissione respondere tenebuntur. Actor protestatur super deliberatione et appellatione. In causam attracti quoque protestantur super eadem. Actor cum praemissa protestatione proponit per eundem procuratorem suum contra et adversus providum Georgium Sylettych colonorum eorundem dominorum in Domowcz et comitatu Zagrabiensi existentium comorantium, kako ye on circa festum Beati Andreae Apostoli in anno 1608. transacto praeterito, ne znam koyw batrivozt wze wzamssy nad hyssu mogha kmettha zweschenogha postovanogha Ferencza Zrynzchaka owde wezda w Kraylewczeh w Zagrebekhoj graczkoy megye ztoyechegha pod nyegovom zweztziom ne prestimavssy violationem Articlei ex commissione dictorum dominorum suorum dosal y onde proztacz yz nyegova plotta zterkssy w dezny bok rechenym prozchem vdry kako my ze y dan danassny rana zna, od kogha togha boya tesko ye siw oztal w chem ye on yz zvojom gozpodom suprotti prepovedi gozpona zudcza y prysesnyka, articulus superinde editus violual. Zatho z nyegha de tam verberatione quam violatione Articlei gozpodin Miklous Comes à Zrinio, po rechenom procuratoru pravde prozy. Idem procurator dicti domini Actoris cum eiusdem, conqueritur contra nobilem Stephanum Komornyk servitorem conducticium reverendi domini Balthasaris Napuli lectoris Ecclesiae Zagrabiensis, kako ye on z volyom y dopuzschenyem y zapovediom zvogha gozpona na wcherasny dan, tho ye tho feria sexta ante festum Beati Ladislai regis stante videlicet sede pod zvezttiom kmetthyczw zuezchenw moyw Jelenu Matthe Jagodichycha vdowyczw, mater postuvanogha Paula Gudechicha, kmettha zvehschenogha zemlie z Kralyevecz gozpode Captoloma Zagrebekhogha in comitatu Zagrabiensi buducheh ozde pred staglyem po glawe do kervawycze pobyl y kerw krutho nyw po glawe pobiwssy preleia, kako ztthe tho Vasa mylost gospon zudecz y prysesnyk oculative videly nyegovo chynenye neprestimavssy violationem articlei poenae zverchw togha chynenya. Zatho z nyegha, ztogha vrasenya y de commissione domini sui pravde od vase mylosti prozim. Lector Zagrabiensis dicit praenominatum Komornik conductitium non esse suum servitorem sed esse nobilem liberum,

qui si aliquid commisit, suo modo requiratur, licet dominus iudex in hac querela contra me nec procedere nec eius iudicio adstare teneor, quia nec certificatus essem nec esset eius autoritas in me, tamen id quod verum est fateor praescripta dixi, et ideo prosequatur dominus Actor ius suum ubi noverit. Actor ut supra et petit iudicium, etiamsi esset dictus Komornik nobilis persona, tamen cum venisset cum domino Lectore deberet iudicium recipere, quia uti ius esset et arestatus. Praefatus Lector dicit et protestatur, quod nobilis persona arestetur contra iura Regni et petit super eo iudicium. *Deliberatum est* quod cum servus domini Lectoris verberationem praetensam ignoratur ubi fecisset idemque nobilis esset, ideo nos nunc ex parte eiusdem iudicium facere non possumus, quod dictus Komornik sit arestatus per iudicem nobilium, petat testimoniales Lector. Ad querelam superiorem respondet In causam attractus, ut in prima querela ad quam deliberatum fuit, non posse hic procedere dominum iudicem in talibus querelis. Dominus Actor protestatur de confessatis et petit deliberationem. *Deliberatum est* ut supra in priori deliberatione. Actor, querela, nempe quod querelae ipsius domini Actoris nunc hoc loci discuti non possunt, sed differuntur ad terminum causae novi iudicii. In causam attracti protestantur et appellant querelas ambas. Actor quoque cum protestationibus solitis. Transmittuntur. In causam attracti paria totius processus petunt. Danur.

[Dva pečata]

Anno Domini 1609. Feria tertia proxima post festum beati Mattaei apostoli et evangelistae [22. IX] proxime praeteritum pro domino Actore Stefanus Domyanych cum eiusdem, pro dominis In causam attractis Petrus Znika cum eorum ut supra. Dominus actor petit revideri appellationem et primum perlegi ac revideri et quibus in locis eidem domino et colonis iudicium onerosum factum esset, emendari et corrigi ac extradandos exmitti. *Deliberatum est* emendari iudicium iudicis nobilium et iurati in eo, ubi idem iuxta humanum testimonium non esse obligatos laboribus et vecturis hactenus per ipsos continuatis, nam humano testimonio libertates quorumlibet civium aut oppidanorum non solent probari, sed privilegiis quod autem coloni essent vel inde eliceretur, quod se licentiassent, oppidanei domini uti tanta libertate gaudentes non solent licentari, sed liberam habent omnibus venditis bonis temporalibus licentiam abeundi. Ubi vero certas litteras sub sigillo Capitulari produxerint, illud quoque illinc elicitur quod non essent privilegiati et liberi, quod usi essent talibus litteris sub sigillo dominorum terrestrium emanatur, ex quibus quidem litteris non appareret, quod praetensa libertate gauderent. Oppidani etiam liberi propria habent sigilla quibus utuntur. Reliqua membra deliberationis iudicis nobilium et iurati per sedem sunt approbata. Ex quo in praestatione laborum et vecturarum (uti in deliberatione iudicis nobilium extat) coloni praescripserunt ideoque convincuntur pro singulis diebus ratione neglectuum ad iussa dominorum terrestrium sub birsagio factorum singuli eorum in vivo eorum homagio iuxta Articulum Regni Slavonie annorum 1607. et 1608. Super quibus Decanus Capituli iurabit coram eisdem iudice nobilium et iurato in termino per ipsum praefigendo. Decanus iuramentum assumit. Dominus Actor appellat. In causam attractus non admittit, quia veterent articuli. Actor iterum appellat in sedem domini Bani. Non transmittitur iuxta Decretum Ferdinandi imperatoris Articulo 65. In causam attracti petunt sub sigillo adiudicatam, ipse Comes iterum appellat. In causam attracti ut

supra. Iudex exmittitur ut praefiget terminum 15. diem. Kraliocenses producunt literas mandati suae Regiae Maiestatis et in qua informari Sua Maiestas per sedem, hoc in eodem negotio mandat, intimans venerabile Capitulum eosdem in antiquis eorum libertatibus minime servare. In causam attracti protestantur super eo quod et hactenus ventillata inter Actorem et In causam attractos fuerit, ad ultimamque appellationem reducta et quod ipse Actor relicta via ordinaria et iudice semel delecto aliam viam quaesiverit. Nihilominus paria productarum litterarum supplicationis et attestationis collateraliter petunt sub sigillo et super eo deliberationem, quod hac duplici via utantur, quamvis arbitremur, expositionem suae Maiestati factam putemus esse sinistram, in qua de processu mentionem facere debuissent [In causam attracti?] ut supra deberent, deliberent, deliberationem pronuntiati. Actor dicit quantum ad personam ipsius domini Actoris attinet, constare ex litteris Suae Maiestatis ad instantiam eiusdem nullam factam quaerimoniam et sic etiam nullam aliam etiam viam ingressum praeterquam hanc ordinariam solitae licentiationis. Quantum autem ad colonos attinet licuisset eisdem ratione expositi negotii ad Suam recurrere Maiestatem et suas universas calamitates exponere de quibus per Sedem Suam Maiestatem informari postulant. In causam attracti dicunt in iudicio hoc non esse principales colonos sed dominum Zrinium litterisque per procuratorem domini Zrini in sedem delatas et proinde peterent ut supra sententia pronuntiatur. Actor ulterius dicit dictum procuratorem nihil domini Comitatus in medium protulisse, sed colonorum quorum etiam esset expositio. In causam attracti ut supra. Deliberatum est paria productarum litterarum Suae Maiestatis et colonorum iisdem annexarum dari. Et quia Sua Regia Maiestas se informari in negotio Kraliocensium petit ideo scribendum Suae Maiestati. Notarius, manu propria.

Anno Domini 1609, feria secunda proxima ante festum beati Lucae Evangelistae [12. X] proxime venturum, iuxta appellationem deliberationis nostrae hic in Kralioc per nos iudicem nobilium et iuratum comitatus Zagrabienensis factae Decanus Capituli Ecclesiae Zagrabienensis, videlicet reverendus Dominus Gregorius Nenadych canonicus dictae Ecclesiae Zagrabienensis iuravit sola sua in persona ad conscientiae suae puritatem, quod prouti in hoc processu per idem Capitulum consignatum exstat, coloni licentiatii pro omissionibus laborum et negligentibus sunt manifeste et liquide debitores. In proventibus quoque in tantum sunt debitores in quantum in eodem etiam processu exstat specificè consignatum, super quo etiam debito idem dominus Decanus iuravit.

Deliberatum est quod postquam iuxta sententiam nostram iudicis nobilium et iurati in Sede iudiciaria comitatus Zagrabienensis appellatam et in hunc locum termino per eosdem praefixo reportatam coloni licentiatii solvenda iudici aliter decreta videlicet debita et neglectus omissionesque laborum sub poenis iniunctorum tuto solverent. Convicuntur in in (!) neglectibus usque ad diem revisae appellationis in comitatu singuli colonorum in processu in toto omnes in florenis hungaricis 232.935 denariis 12, quos antequam debita solverint iuxta Articulum non detur discessus. Similiter modo in omissionibus iuramentorum coloni licentiatii convincuntur eorum pullorum reliquorumque comestibulum dominis Capitularibus administrare solitorum et debitorum. Ceterum cum 25 sibi similibus Dwoykowych iuraverit iuxta negationem suam ideo absolvet cum poena indebite, ita tamen ut liceat parti actoreae contra coniuratores dubios excipere et procedere suo loco et tempore.

Quantum vero attinet ad personam Ambrosii Peczyk aliter Nowak is [...] nisi reliquos 15 coniuuratores in (?) in instanti adimpleret et convicetur in poena capitis. Dominus Actor acceptat indebitam in rationem debitorum praemissorum et petunt sub sigillo actionem iudicis nobilium et iurati huius remissae et revisae appellationis exentionales testimoniales. Dantur. Notarius. Manu propria.

Kaptolski arhiv u Zagrebu, ACA br. 24/46.

14.

1609, srpanj 11. Adamovec .

Plemički sudac Stjepan Apalenić i podsudac Matija Gluhak saslušavaju 57 Svjedoka o feudalnim teretima kralevečkih seljaka.

Napomena: Ova je isprava, izdana Kraljevčanima, ovjerovljen prijepis izjava 57 svjedoka saslušanih u toku parnice 25. VI — 12. X 1609. V. dokument br. 13!

Kaptolski arhiv u Zagrebu, ACA, sv. 24, br. 46.

15.

1609, srpanj 13. Kraljevec.

Seljaci iz Kraljevca mole kralja Matiju II da ih zaštiti od nasilja Zagrebačkog kaptola i da im vrati pravice koje su uživali za kralja Bele.

Zvetly gospodine gospodine kralyw nassa ponizna zlusba wassoy zvitlozty daye preporuchena kako nassemu zvetlu gospodinu gospodinu Kralya (!) vzegha owega orzagha zvetlomu i myloztivnomu gozpodinu Kraliu, etc.

Molimo ze my newolny purghary Kralyewchani poniznem zakonom wassoy zvitlozty, zmosny myloztiwny gozpodine kraly da by naz wassa zvitlozt naz newolnye purghare z vassegha ladanya, zvitly gozpodine gozpodine kralyu, ne daly preganiaty i da bi naz wassa zvitlozt w nassoy pravycze dersally, kako zte wassa zvetlozth, zvetly gospodine kraly, przyzegly wbohghemu i bogatu, da ye hocette wassa zmosna zvetlozt wazdar dersatty w nihove pravyczy kako i drughy oztaly perwy kraly jezu dersaly zvoye purghare i zvoye podlosnike. Zatto, zvetly gozpodine kraly Mattias, mi ponizno molimo vase zvethlosty da naz wassa zvitlozt obdersytte w onoy nassoy pravycze, ku ye nam dal zvetly gozpodin gozpodin Bellye kraly ky e vjemu owomu orzaghu daval zvoye pravycze i da ye neghova zvetlozt wchinil wnoghe plemenytte lyudy i gozpodu i zvoye purghare kako ye i nam nihowa zvetlozth byl dal pravyczu z koye naz zada gozpoda Kaptolom preghania i da naz nesche w noy dersatti, tako tho, gozpodine zmosny i zvetly Mattias kraly, tho molimo wasse zvetlosty da by nam wassa zvetlozt zada potvrdyti nassu pravyczu i nassu purgharyu kako nas zvetly gozpodin kraly i z tem da zmo wassoy zvitlozty ponizno preporucheny kako nassemu gozpodinu kraliu vzy purghary Kraljewchany tho, gozpodine zvetly kraly, vez nas processus nassegaha kottara purgharzkogha wasoy zvetlosty posylyemo. Pochetek nassegaha kotara kraliewechkogha owako pochinia: naiperwo ide od grabra ter wze

potokom do korena, od niegha ide pako w iednu mlaku ka ze Terghovina zove, od nye pako ide w iednu chuvel od onye chuvely ide w werlyeniak od niegha ide w iedno drewo ko ze hraztychek zove, odnuda ide w Jezenowacz, od Jezenowcza ide w granyczu, od granycze ide w iednu topol, od topoly ide w jednu nossytczu chocia od nuda ide w veliki Chernacz od tuda ide k nekoye Berkazove graye, od nie ide w Dragosichku, od te Dragosychke ide wze dilye tum rechenom Dragosychkum na Okunschiak z Okunschiaka ponum ide w Zaw, pako ide vze ponum Zave do Zablatty, od Zablatty ide w jednu Ztrughu, od nuda ide w kamen, od kamena do Otoka, od Otoka wze breghom Megnycze zen kray, od tuda ide w jedan hrazth ky ze zove Gholubynschiak, od togha Golwbinschaka ide w potok, od thogha potoka ide w jedan laz Jembriskowichew, od toga laza w Zvinarowo, od togha Zvinarowa ide vze them Zvinarovom nuter do zamogha Kobiliaka, od Kobiliaka ide k yednomu zdenczu, od thogha zdencza ide vze potokom w Repar-nischisak, z toga Repar-nischiaaka ide Czerye vze polowyczum Czerya pozred zella Kralyewem woyzkom, wogerzkoga kralia puttem w te recheny Graber, i daze tako ta nasa megya pochella i dokonyala theh recheneh purgarow kralyewechkeh toye nyh kotar purgarzky kem zy nihowy preghy syvely i ony zamy za perve gozpode zlobodno sto y nym byl Bele kraly dal i nazyl i da ty recheny purghari iezu zlyzaly na zagreb(e)chky waros i da nezu nychim drughem zlyzali nego gda ye dosal wogersky kraly tako zu niegove stale chistily i da zu onako chiste dersaly k tomu deveth wozow derw to zu mu davaly thomu rechenomu kralyu wogerzkomu Bellitty i gdaye dosal zvitly kraly Mattias to zmo davaly i da nistar nezmo byly weche dusny davati negho dezetto Kralyewczu, z kralyem na woyzku hoditti i da nezmo nychym weche byly dusny sto bi mogli moghy my znati i da my zadasni purgari thogha ne znamo sto ye naz od warosa zagrebechkogha odte(r)gel i sto naz ye dal Kaptolomu z tum nassum rechenom praviczum i da zu posla zadasnia gozpoda Kaptolom da nam wnoghe chine nepravicze koyeh ne moremo terpetti nytti podnassati, etc.

Datum in oppido Kralyewecz in festo Beatae Margharetae Virginis, hoc est 13. die iulii in anno Domini 1609, etc.
Manu propria.

Kaptolski arhiv u Zagrebu, ACA, sv. 24, br. 46, prijepis.

16.

1609, rujan 7. Beč.

Kralj Matija II traži od Zagrebačke županije širi izvještaj o tužbi seljaka iz kraljevečke i dumovečke sućije protiv Zagrebačkog kaptola.

Matthias secundus, Dei gratia Hungariae rex, designatus in regem Bohemie, archidux Austriae, dux Burgundiae, marchio Moraviae, comes Tyrolis.

Magnifici, egregii ac nobiles fideles nobis dilecti. Ex hisce inclusa supplicatione villanorum Kralowiensium (!) et Damocziensium (!) fusius cognoscetis qualiter iidem de adeptis sibi per Capitulum Zagrabiensem libertatibus deque variis iniuriis sibi illatis graviter conquerantur. Quare cum desuper uberiori vestra informatione impense opus habeamus. Ideo fidelitati vestrae harum serie benigne committimus et mandamus, ut utrum res ita prout

nobis exponitur se habeat addita etiam vestra opinione quid supplicantibus annuendum concedendumque sit nos quam primum desuper informare velitis ac debeatis executuri estis in eo expressam ac omnimodam vestram voluntatem. Vobis de caetero gratia nostra Regia bene propensi sumus. Datum in civitate nostra Vienna septima Septembris anno Domini millesimo sexcentesimo nono.

Matthias

Kaptolski arhiv u Zagrebu, ACA, sv. 24, br. 46, prijepis.

17.

1609, rujan 7. Beč.

Kralj Matija II naređuje Zagrebačkom kaptolu da obustavi nanošenje nepravdi i šteta kraljevečkim i dumovečkim seljacima.

Honorabiles fideles nobis dilecti. Conquesti sunt Maiestati nostrae graviter villani Kralowienses (!) et Damoczienses (!) qualiter vos ipsos in antiquis eorum libertatibus ac usu roboratis consuetudinibus, turbare et inquietare eosdemque variis iniuriis inconsuetis, videlicet exactionibus et praestationibus oneraretis et affligeretis, supplicantes nobis humilime quatenus ipsis hac in parte benigne succurrere iniuriisque ipsorum obviare clementer dignemur. Et quoniam supplicationem ipsorum villanorum pro ulteriori informatione nostra ad comitatum istum Zagrabiensem transmiserimus, idcirco fidelitati vestrae harum serie committimus et mandamus, ut interim ipsos villanos missos facere et ab inferendis ipsis iniuriis supersedere ulterioremque resolutionem nostram desuper fiendam patienter expectare velitis ac debeatis. Secus non facturi. Datum in civitate nostra Vienna septima septembris anno Domini millesimo sexcentesimo nono.

Mathias, manu propria.

Kaptolski arhiv u Zagrebu, ACA, sv. 24, br. 46, original.

18.

1609, rujan 29. Zagreb.

Zagrebačka županija izvještava kralja Matiju II o parnici koja se vodi zbog prijelaza kraljevečkih i dumovečkih seljaka na vlastelinstvo Božjakovinu.

Sacratissima Regia Maiestas domine domine clementissime.

Fidelium nostrorum servitorum in gratiam Vestrae Maiestatis humilimam subiectionem. Litteras Vestrae regiae Maiestatis de data Vienna septima septembris anni praesentis ea quae decuit humilitate, fidelitate et oboedientia accepimus, super eo ut Maiestatem Vestram in negotio subditorum et colonorum venerabilis Capituli Ecclesiae Zagrabiensis villarum nempe Kralowcz et Dwmovcz informarem, quod se per idem Capitulum in libertatibus eorum Maiestati Vestrae conquerentur aggravari. Quia autem tempore exhibitionis litterarum Vestrae Maiestatis nobis in iudicio die hodierno consendentibus eorundem colonorum causae coram iudice nobilium et iurato iuxta articulos decretales Regni in facie bonorum super licentiatione eorundem

colonorum ventilatae, in sedem hanc nostram per viam appellationis deductae et quidem in anno Domini 1608. tertia iunii inchoatae constititque nobis ex processibus per ambas partes perductis colonos praefatos non quaerere nec quesivisse permansionem in aliquibus libertatibus et bonis dictae Ecclesiae Zagradiensis, sed simpliciter iuxta articulum licentiationis ad bona Domini comitis Nicolai a Zrinio Bosiako nuncupata ursisse discessum. Qua causa et appellatione coram nobis producta nos eosdem colonos iuxta articulum communem legitime se licentiasset et ad bona dicti comitis discedendi, quo ipsimet coloni discedere concupivissent iuridicam obtinuisse licentiam adiudicavimus et solutis prioribus dominis omnibus debitis et excessibus negligentisque iuxta publica statuta articularum pronuntiavimus (!). Et ideo, quodnam quaeve gravamen ipsi coloni a Capitulo in libertatibus quibus per licentiationem renunciassent, etiamsi quas habuissent sentirent non animadvertimus, cum et ipsi Capitulares licentiam abeundi, modo quo supra non negassent eisdem colonis.

Et haec sunt, quae Maiestati Vestrae pro informatione querelarum per praescriptos colonos coram Maiestate Vestra factorum rescribere habuimus. Deus optimus maximus Vestram Sacratissimam Maiestatem qua diutissime regnantem conservet et prosperet. Datur in civitate Vestrae Maiestatis Regia Month-graecensi Zagradiensi ex sede nostra iuditiaria comitatum Zagradiensis et Crisiensis feria tertia proxima post festum beati Matthaei apostoli et evangelistae. A. D. 1609.

Eiusdem Maiestatis vestrae

Fideles subditi vicebanus et comes, vicecomes,
iudices nobilium ceterique iurati, assessores sedis
iudiciariae praedictorum comitatum.

Ioannes Samsinoczi, notarius comitatum, manu propria.

Kaptolski arhiv u Zagrebu, ACA, sv. 24, br. 46, prijepis.

19.

1609, rujan. Zagreb.

Zagrebački kaptol obavještava kralja Matiju II o karakteru povlastica kraljevečkih i dumovečkih seljaka i o tom da nakon podmirenja svih obveza ti seljaci mogu odseliti na posjede grofa Nikole Zrinskog.

Sacratissima, etc. Fidelium servitiorum et orationum devotarum, etc. Accepimus Maiestatis Vestrae benignas humiliter litteras, quibus qualiter subditi Ecclesiae nostrae Kralioczenses et Dumovczenses contra nos Maiestati Vestrae de laesis eorum libertatibus et consuetudinibus conquesti fuerint insinuat, ac ut eos ad ulteriorem usque Maiestatis Vestrae deliberationem quietos sine iniuriis conservemus clementer mandat. Necessarium itaque duximus Maiestatem Vestram prout veritas esset eodem in negotio, conscientiose informare. Coloni praescripti nullas unquam libertates et immunitates ab alio quam ab Ecclesia hac nostra habuisse manifestum est, cum alias comuni rusticorum lege tenerentur. Ipsi tamen enutriti in exemptione et supportatione onerum liberiores, recalcitrare dominis suis terrestribus et benefactoribus ceperunt, liberi omnino ab omni rusticitate esse cupientes. Dumque

per nos ad debita et consueta Ecclesiae servitia urgerentur, in iniuriam nostram et Ecclesiae nostrae ad bona domini Comitis Nicolai à Zrinio etc. iuxta articulum tamen Regni sese licentiarunt ac ut autore iudice dimitterentur postularunt. Nos visa eorum protervia et pro hoc libertatibus ingratitude in prima instantia coram iudice nobilium eisdem iuxta eorundem colonorum postulationem discedendi quo concupiverant licentiam, solutis prius debitis et excessibus, prout iuris esset non negavimus. Ipsi tamen, ut maliciae aliquid superadderent, in hodiernum usque diem protracto iudicio negligentiam contumaciae foverunt volueruntque quid iuris esset et an aliquid solvere tenerentur, appellatione interposita etiam in sede Comitatus experiri. Sedes autem comitatus iudicis nobilium sententiam et consuetudinem legemque patriam secuta et colonis licentiam datam approbavit et ut nobis debita et neglectus persolverent deliberavit. Sicque coloni praefati, sponte sua, omnibus libertatibus, consuetudinibus et immunitatibus per talem licentiationem cum renuntiassent et iudicialiter postulata discedendi ad bona Domini Comitis a Zrinio licentiam obtinuissent, quomodo de libertatibus laesis Maiestati Vestrae nulla processus, litis, licentiationis et obtente discedendi postulatae licentiae facta expositione ausi sunt conqueri miramur, cum Deo teste et conscientis nostris ac tota comitatus vicinitate bona hactenus libertate in bonis Ecclesiae usi fuerint per nosque inconsuetis laboribus, exactionibus aut gravaminibus onerati nullis unquam, quae si (?) maior libertas eorum velut rusticorum esse poterat, quam quod ad araturam, ad fossuram agrorum aut vinearum, ad falcaturam faeni, ad messuram aut vecturam segetum privilegio a nobis accepto, ivissent aut compulsi fuissent. Ideo Maiestati Vestrae humiliter supplicamus ut colonos praefatos quod sponte postularunt et iudicialiter acquisiverunt sinat benigne perferre et sorte sua spontanea perfrui. Nos in bonis ecclesiae utiliores et magis obedientes colonos sumus locaturi. Maiestatem Vestram Regiam diutissime foeliciter regnantem Deus conservet. Datum Zagrabiae.

Kaptolski arhiv u Zagrebu, ACA, sv. 24, br. 46, koncept.

20.

1609, listopad 12. Kraljevec.

Plemički sudac Stjepan Apalenić i Matija Gluhak donose presudu o iznosu globa i različitih daća koje seljaci iz Kraljevca, Cerja i Kraljevečkog Kobiljaka moraju platiti i nadoknaditi Zagrebačkom kaptolu prije seobe s kaptolskih posjeda.

Nos Stephanus Apalenyh de Adamowcz iudex nobilium et Matthaeus Gluhak iuratus nobilis comitatus Zagrabienensis. Damus pro memoria qualiter nos in illis causis et differentiis, quae inter spectabilem et magnificum dominum Nicolaum comitem perpetuum à Zrinio, etc. ab una parte, vero ab altera reverendos dominos Capitulum Ecclesiae Zagrabienensis ratione licentiationis certorum colonorum eorum minorum Capituli Zagrabienensis ex possessionibus ipsorum Kralioz, Czerye et Kobyljak ad Kralyewcz in districtu eiusdem Ecclesiae et comitatu praefato Zagrabienensi existentium, comorantium infrascriptorum ad bona et iura possessionaria dicti domini comitis à Zrinio se Bosyako nuncupata in hoc comitatu Zagrabienensi existentia, in dicta pos-

sessione Kraliocz, motis per nos ad appellationem et provocationem maturioris revisionis et discussionis gratia in sedem iudiciariam dicti comitatus Zagrabiensis ad postulationem partium transmissis, post remissionem de sede dicti comitatus Zagrabiensis praedictis, hodierno die, termino videlicet praefixo decimae quintae diei a die revisionis et remissionis ad exequendum ad facies praescriptae possessionis Kralyowcz, bonum scilicet in quo praenominati coloni se licentiarum fecissent accessimus ibique iuxta processum binos et remissionem de dicta sede comitatus colonos infra nominandos extradari cum voluissemus, tunc ibidem coram nobis procurator dictorum dominorum Capituli Zagrabiensis legitimum primum sibi de omnibus per colonos debitis et neglectibus iuxta iuramentum Decano adiudicatum, (quod etiam nunc coram nobis iuxta deliberationem et appellationem sedis Decanus dicti Capituli reverendus Gregorius Nenadych canonicus Ecclesiae Zagrabiensis deposuit) aliisque excessibus iuxta nostram deliberationem et sedis iudiciariae praedicti comitatus Zagrabiensis appellationem et remissionem satisfieri Capitulo postulavit, videlicet a providis Luca Ztublych, qui a die licentiationis, hoc est, tertia iunii anno Domini 1608. usque in praesentem diem pro neglectis laboribus et contumaciis deberet Capitulo florenos hungaricales mille quingentos septuaginta duos, extra taxam, ordinarium, porcos decimales et decimas frugum et rerum aliarum, quae tam ab hoc colono, quam ab aliis infrascriptis licebit dominis Capitulo exigere. Item a Iacobo Ztublych similiter pro neglectu laborum et contumaciis florenos hungaricales mille quingentos duodecim debitos. Item a Michaele Iakssych florenos hungaricales mille quingentos nonaginta sex eadem ratione debitos. Item a Michaele Jemryskowych pro florenis hungaricalibus mille quingentis duodecim eadem ratione tenetur. Item Matthaeus Iwanych aliter Kowach qui pro neglectu ut supra deberet mille sexcentos viginti. Item Georgius Preznezch florenos hungaricales mille quingentos sexaginta. Item Anthonius Benkowych aliter Mrachych florenos hungaricales mille sexcentos triginta duos. Item Anthonius Marekowych, aliter Zekonych florenos hungaricales mille quingentos sexaginta. Item Ioannes Merdetych florenos hungaricales mille quingentos sexaginta. Item Emericus Pawlekowych florenos hungaricales mille quingentos octoginta quattuor. Item Franciscus Zrynschak florenos hungaricales mille quingentos duodecim. Item Valentinus Kusnych florenos hungaricales mille sexcentos quadraginta quattuor. Item Matthias Mazydrob florenos hungaricales ter mille nongentos duodecim. Item Petrus Jakssych florenos hungaricales ter mille octingentos octoginta octo. Item Matthias Herlessych florenos hungaricales ter mille nongentos duodecim. Item Petrus Kwharych florenos hungaricales ter mille nongentos duodecim. Item Paulus Tokecz florenos hungaricales ter mille octingentos septuaginta sex. Item Anthonius Filipchich florenos hungaricales ter mille nongentos quadraginta octo. Item Gaspar Lokrinecz aliter Botynzky florenos hungaricales ter mille nongentos duodecim. Item Michael Laptuss florenos hungaricales ter mille nongentos septuaginta duos. Item Ioannes Kwharych florenos hungaricales ter mille nongentos duodecim. Item Gregorius Kwharych florenos hungaricales ter mille octingentos quinquaginta duos. Item Blas Nowak aliter Filipan florenos hungaricales ter mille nongentos duodecim. Item Lucas Habchych florenos hungaricales ter mille octingentos quatuordecim. Item Martinus Godechych florenos hungaricales ter mille nongentos triginta sex et pro collectis glandinibus contra prohibitionem sub poena florenorum hungaricalium duodecim. Item Lucas Godechych florenos

hungaricales ter mille octingentos quadraginta et pro collectis glandinibus duodecim. Item Georgius Godechych florenos hungaricales ter mille octingentos octaginta octo. Item Paulus Godechych florenos hungaricales ter mille nongentos viginti quatuor et pro collectione glandinum duodecim. Item Ambrosius Godechych florenos hungaricales ter mille nongentos viginti quatuor. Item Lucas Habiany ch florenos hungaricales ter mille octingentos sexaginta quattuor. Item Iacobus Merdetych florenos hungaricales ter mille nongentos sexaginta. Item Georgius Merdetich florenos hungaricales ter mille octingentos quadraginta. Item Valentinus Mahenych florenos hungaricales ter mille octingentos vigginti octo. Item Laurentius Mahenych florenos hungaricales ter mille septingentos sexaginta sex. Item Blasius Gwrgyewych iunior florenos hungaricales mille nongentos. Item Thomas Kwsnych florenos hungaricales ter mille nongentos viginti quattuor et pro certa quadam contumacia florenos decem. Item Marcus Zerbany ch florenos hungaricales ter mille nongentos viginti quattuor. Item Petrus Kwsnych florenos hungaricales ter mille octingentos viginti octo. Item Petrus Gretych florenos hungaricales ter mille nongentos. Item Petrus Zeketych florenos hungaricales ter mille octingentos octaginta octo. Item Gregorius Nowak florenos hungaricales totidem. Item Sthephanus Nowak florenos hungaricales ter mille octingentos viginti sex. Item Ioannes Kowach florenos hungaricales ter mille sexaginta quattuor et pro collectione glandinum duodecim. Item Ambrosius Nowak aliter Peczyk florenos hungaricales ter mille octingentos quinquaginta duos et pro collectione glandinum duodecim. Item Georgius Kazya florenos hungaricales ter mille octingentos octaginta octo. Item Benedictus Kazya florenos hungaricales ter mille nongentos duodecim. Item Lucas Kosswhich florenos hungaricales ter mille nongentos triginta sex. Item Paulus Kossuthych florenos hungaricales ter mille nongentos duodecim. Item Blasius Dwoykowych florenos hungaricales ter mille octingentos quadraginta. Item Benedictus Gerdenych florenos hungaricales ut praecedens. Item Michael Benczekowych florenos hungaricales ter mille octingentos septuaginta sex. Item Ioannes Twrchyn florenos hungaricales ter mille octingentos quadraginta. Item Blasius Nemachych florenos hungaricales ter mille nongentos septuaginta duos. Item Michael Zokorych florenos hungaricales ter mille octingentos octaginta octo. Item pro collectione glandinum duodecim et pro certa contumacia decem. Item Thomas Zokorych florenos hungaricales ter mille nongentos et pro collectione glandinum duodecim. Item Georgius filius Petri Pawlekowych florenos hungaricales ter mille nongentos viginti quattuor et pro certa contumacia decem. Item Mathias senior Kolchych florenos hungaricales ter mille nongentos viginti quattuor. Item Matthias iunior Kolchych florenos hungaricales ut praecedens. Item Petrus Ztwblych florenos hungaricales ter mille octingentos septuaginta sex. Item Franciscus Hwnych florenos hungaricales ter mille nongentos duodecim. Item Vincentius Hwnych florenos hungaricales ut praecedens et pro collectione glandinum florenos duodecim. Item Ambrosius Hwnych florenos hungaricales ter mille octingentos quadraginta et pro collectione glandinum duodecim. Item Gregorius Ztwblych florenos hungaricales ter mille octingentos septuaginta sex et pro collectione glandinum duodecim. Item Andreas Zlawych florenos hungaricales ter mille nongentos duodecim. Item Anthonius Pawlekowych florenos hungaricales ter mille octingentos quinquaginta duos. Item Emericus Nowak florenos hungaricales ter mille octingentos viginti sex et pro certa contumacia decem. Item

Fabianus Hwnych florenos hungaricales ter mille octingentos triginta octo et pro certa contumacia decem.

Item postulasset idem procurator Capituli super eo, qualiter de iudicatum esset ut coloni praescripti in binis processibus nominati super contributione comestibilium pro hominibus et equis ad adventum dominorum suorum aut Decani iuraveret, alias in utroque processu in florenis septuaginta quinque convicti essent iuramentum ab eis exigeremus prout et de certis pullis decimatoribus eiusdem Capituli dari solitis et postulatis, ut sese iuramento iuxta deliberationem expurgarent, alias solvere tenerentur. Item ut Emericus Pawlekowych de praefatis contra dominos suos verbis iniuriosis sese quoque expurgaret alias in homagio vivo convictus pronunciaretur. Praeterea quia certa iuramenta domino comiti a Zrinio fuissent adiudicata, ut se modo non iuraret ab impetitione eius in causis illis ut in processibus patet absolventur.

Nos itaque volentes pro debito officii nostri iuxta deliberationes nostras in processibus expressas ac sedis praefatae Zagrabiensis appellationem et remissionem exequenda exequi colonosque praenominatos solutis prius solvendis extradari, cum solutione debitorum praescriptorum per nos computatorum iudicialiter eis impositam ab eisdem exigere voluissemus prout neglectus et contumacias Decanus Capituli praenominatus coram nobis de facto iuramento probasset. Nullum ab eorum praedictorum sese nobis praesentavit neque comparuit coram nobis sed omnes et singuli more solito per iuratum nobilem ter proclamati, contumacia ducti a facie iudicii remissionis causae ex exemptionis praenarratae sese absentantur neque venerunt neque cum unde praescripta debita dominis Capitulo de rebus illorum exolvere possemus non invenimus, pronunciavimus iudicialiter tali modo:

quod coloni licentiatii praenominati cum familiis suis iuxta omnia prout se licentiassent antequam debita praenata singulis colonis superius per se adscripta et generaliter etiam omnibus imposita propter omissa iuramenta dominis Capitulo Zagrabiensi exolvunt, eis iuxta articulum de bonis et iurisdictione eorum dominorum Capituli numquam descendendi licentia patebit, sed adstricti et obligati eisdem dominis erunt ad omnia eorum iussa ac servitia. Illi etiam viginti unus colonus in certo processu et adiudicatu partiali sub sigillis egregiorum Lucae Chernkoczi vicecomitis et Pauli Schitaroczi iudicis nobilium comitatus Zagrabiensis emanata, nominati, singuli in viginti quinque florenorum hungaricalium iuxta sedis comitatus emendatione dominis Capitulo dare tenebantur.

Quia autem nec eorum comestibilium nec eorum pullorum sese expurgant iuramento ut debebant in acquisitione Capitularium eosdem colonos convictos pronunciamus prout et Emericum Pawlekowych qui etiam non iuravit ab impetitione quoque domini comitis a Zrinio, in illis causis quas iuramento iudicialiter debuisset et non fecisset. Idem Capitulum absolutum pronunciamus. Quod ad necem Thomae Turhan postquam solus Blasius Dwoykowych iuxta deliberationem sedis comitatus Zagrabiensis vigesimo quinto se expurgavit. Alter vero Ambrosius Nowak aliter Peczyk, in expurgatione quia deficit, ideo convictum pronunciamus. Super quibus praemissis omnibus ad legitimam postulationem pro causis dominorum Capituli Ecclesiae Zagrabiensis hasce litteras nostras sigillis nostris usualibus roboratas et obsignatas de manu notarii comitatum huius Regni Sclavoniae futurum eorum pro cautella

dedimus. Actum in praescripto Kraliocz duodecima octobris anno Domini millesimo sexingetesimo nono.

Acta et subscripta per me Ioannem Samsinoczi notarium comitatum Regni praetactarum, manu propria

Kaptolski arhiv u Zagrebu, ACA, sv. 24, br. 46.

21.

1609, studeni 3—5. Zagreb.

Hrvatski sabor zaključuje da poslanici Kraljevine izvijeste vladara o parnici povodom zahtjeva kraljevečkih seljaka da se sele s kaptolskih posjeda. Zabranjuje se uopće seljacima (kmetovima) podnošenje tužbi kralju.

Idem nuncii in negotio colonorum Venerabilis capituli Zagrabiensis super licentiatione suam Maiestatem et regnum, ubi opus fuerit, informabunt statutumque est, ut si quispiam colonorum imposterum sub licentiatione vel alias ad suam Maiestatem conquestum iuverit, ipso facto causam amittat.

F. Šišić, Hrvatski saborski spisi V, Zagreb 1918, 30.

22.

(1609).

Uzroci zbog kojih Kraljevčani namjeravaju napustiti kaptolske posjede.

Causae et aggravationes quibus coacti indixerant iudici Kraliocenses sese abdicantes ex Kralievecz ex bonis dominorum Capituli Zagrabiensis.

In primis, quod Domini Capitulum Zagrabiense unum pratum in agro Syroko Polye vocato per nos contra libertatem nostram defalcari nolebat, quod cum minime defalcare noluissemus, eo quod libertati nostrae adversari videretur, duodecim senes ex nobis incaptivarunt, quos per duodecim dies et duodecim similiter noctes in carcere detinuerunt.

Item altero sequenti anno aliud pratum in Terstenyk habito per nos defalcandum curaverunt, 150 falcatoribus ad id incompulsis, quod tribus annis simul falcare debuimus.

Item cum praedicta prata amplius nos falcare nolle asservissemus, iusserunt Domini Capitulum ut unica saltem vice vineam Heressischak dictam decolligamus, cum itaque id tempore autumnii exquiti (!) fuisset, extunc ineunte vere nobis ad eam fodiendam et recolendam ire iniunxerunt. Nos autem ius nostrum servare volentes, nullo modo nos eo deflecti permisimus, quare Domini Capitulum viginti quinque seniores ex nobis incaptivaverunt, quos per unius mensis spatium in vinculis detinuerunt. Postquam itaque nos haec omnia minus ferre valeremus, adito iudice veniam nos molire significavimus, tandem Domini Capitulum multis petitionibus nos circumvenerunt detinentes promittentesque et recipientes se se nobis ius libertatemque nostram duros et administraturos, dederunt igitur, sed minus in libertatis et iuris nostri continentia nos servaverunt, quod etiamnum faciunt.

Item priores nostri iudices tantam habuerunt potestatis auctoritatem, ut cuiuslibet ardui negotii causam et legem ipsimet cum reliquis iuratis civibus administrare potuerint. Iam vero Domini Capitulum id totum sibimet ipsis apsumpserunt, adeo ut iam plane deficere videamur toties Zagrabiam iter metiundo dominisque Capitulo tot munera offerendo.

Item domino Medak vi impulsus aream extruere debuimus, licet nos petierit, tamen non erat petitio alla sed latens sub petitione iussio, et quicumque in areae illius structura non affuit saepissime eam deflere debuit.

Item domino doctore contra libertatem nostram domum exaedificare debuimus, quo obligati non fuimus neque nostrarum erat partium.

Item Matthaео literato in vico Vlaska vulicza appellato super reverendissimi domini Episcopi terram similiter extruere debuimus.

Item ad findendas scandulas nos baculis dolando et ad scamma attrahendo coegerunt.

Item singulis annis vi illata debemus vinum Dominorum Capituli a festo Sancti Georgii militis usque ad festum Sancti Michaelis Archangeli educillare cui videtur illis huic inyciunt (!) cauponatum, et sit, si in meram converteretur vappam sique in nihilum deveniret aut effunderetur a pinta ad pintam solvere debet acceperuntque a figulis Pahorith cognominatis mulctam, quod una vice exiguum quoddam vasculum necessitate domestica cogente vini educillavissent (nec enim tandem adhuc Dominorum venale dabatur) 7 videlicet florenorum hungaricorum.

Item in sylvis eam habuimus libertatem, ut enim pro domuum nostrarum necessitate tum pro venditione sufficientia ligna nobis secare nunquam fuerit prohibitum, tantique ea cuiquam domino ex canonicis, quanti commetaneo alicui homini vendere potuimus. Iam vero si vel exiguis ventorum flatu fractus alicuius arboris ramus decidat, eum sub poena capitis nobis auferre non licet, nisi prius splendidis hunc et illum donemus muneribus, ita ut iam prae innumeris donorum oblationibus vix nobis ad victum necessaria suppetant.

Item antea liberum fuit nobis in supra nominatis sylvis glandes decolligere, iam vero si aliquis pastorum nostrorum vel pro media metreta colligat non piget dominum Decanum eas una cum quisquillis auferre, si eas defodeamus ex terra etiam effodere non gravatur.

Item maiales sic decimant ut cum duo homines saltem decem habeant simulque eos abigant, eligunt ex illis quem volunt, quod umquam antea factum est, sed quicumque decem non habuit nullum acceperunt ab illo.

Item antea ab arcibus obligabamur uno crucifero, iam vero tres tres (!) collegerunt denarios nec ibi in horreo ab illis intelligere potuimus quantum quisque decimae debeat, sed domi cum magno (muneris) apparatu nobis requirendo fuerunt, atque ita admodum difficulter ab illis responsum habuimus, figuli vero supra nominati pro praememoratis areae cruciferis uterque unum corbem ollarum illis offerre debuit quem in alio loco 50 aut 40 denariorum vendere potuisset.

Item prioribus temporibus cum Domini Capitulum ad bellum nos mittere volebant, semper solebant nobis pulveres, plumbum et unicuique ad mensem florenos 2 dare, iam vero ne obulum quidem.

Item cum Turcae secunda vice arcem Zissensem una cum oppido obsidione cinxissent, rogaverunt Domini Capitulum ut nos Craliocenses in arcem nos includamus ea ratione quod quicumque se intus occluderet fortiterque

eam defenderet, illi et posteritatibus suis universis perpetuam donarent libertatem, nos itaque immisimus in arce electos et strenuos viginti milites quorum nullus in domum suam amplius est reversus, nihilominus tamen domini Capitulum neque nobis qui domo permansimus neque illis qui illic interierunt ullam persistenter libertatem, immo nos magis aggravaverunt oneraruntque.

Item cum iidem Christiani nominis hostes Turcae Bossiakowinam devastassent, inclusi sumus nos in Craliocense castellum inibique locum illum tutati sumus et neque in pagum nostrum neque in aliam quamvis villam eos misimus.

Item in Ostriam cum capitum nostrorum dispendio penes dominos Capitulum coacti sumus ad bellum proficisci et alias quampluries eo fine, quo aliquam misericordiam apud illos obtinere valeremus, nos vero non misericordiam apud illos obtinuimus sed potius severitatem illorum adepti sumus.

Item domum laterariam pro lateribus coquendis et parandis construere debuimus ex manipulis straminum decimas dando et vehendo pro eiusdem domus tecto sarciendo.

Item impellebant nos ad lateres parandos cuius artis penitus ignari fuimus et qua nunquam tenebamur.

Item fecerunt nos Domini Capitulum proclamari pro infidelibus quod lateras conficere et coquere recusaverimus, iam etiam in singulos dies, quoties quis nostrum in coctura laterum non adest florenorum 12 hungaricorum detinetur.

Item nobis Craliocensibus minatus est dominus Busanits, quod vellet nos caeco punire flagello.

Item nos nullam in nostris laboribus scimus distinctionem aut modum quotidie enim laboratum ire cogimur et quod maius et gravius est nonnunquam etiam diebus festivis.

Item quod a nobis acceperint duos boves, que in hodiernum usque diem est apud illos, nec sufficiebat illud sed legem etiam in nos fecerunt. Manu propria.

Kaptolski arhiv u Zagrebu, ACA, sv. 24, br. 46, koncept.

23.

1609.

Seljaci iz Kraljevca i Dumovca tuže se kralju Matiji II protiv Zagrebačkog kaptola zbog kršenja njihovih povlastica. Uz molbu su bila priložena 4 spisa.

Sacratissime ac potentissime Rex.

Domine domine clementissime. Nos veluti subiectissimi ac dedissimi oppressique ac humilimi subditi ratione violentiae per Capitulum Zagrabiensem patratae, quod nos sibi pro haereditariis subditis ac manicipiis vendicari nititur, cum tamen sumper ac quovis tempore privilegiati pro regiis subditis sumus habiti ac clementer detenti atque tutati et in iisdem regiis immunitatibus impediti ac contra eiusmodi tentamen Capituli iniustum erga nos pro benignissimo auxilio mole et septimanas humilime supplicando institimus ut hac ratione in nostris immunitatis (!) ac privilegiis conservaremur.

Sicuti Maiestas vestra Regia ex humili nostra petitione sub a (*v. ovdje br. 26*) clementer intelligere dignata fuerat, qualiter nos afflicti ac simplices homines nostras immunitates renovandas Capitulo et pro ulteriori Vestrae Maiestatis regiae notitia dederimus.

Sic etiam Maiestati Vestrae regiae per inclusum scriptum B (*v. ovdje br. 25*) ne violentia illa et oppressione sedibus domibusque nostris tamquam pauperrimi homines primemur pro benignissimo auxilio supplicavimus. Quid nobis a Maiestate Vestra regiae et ab inclyta Camera Hungarica ad informationem Comitatus et statum causae, sic etiam Capitulo per mandatum clementissime intimatum (?) fuerat sub scriptis C et D (*v. ovdje br. 16. i 17?*) Id autem ad effectum nondum perductum sed unius partis ius tamquam inter amicos susceptum, ut hac ratione nobis imponant cum tamen sperassemus quod ipsi veluti personis ecclesiasticis nos afflictos Suae Maiestatis Regiae subditos pro consequendis privilegiis nostris magis essent adiumento futuri, quam ut iis nos privarent. Prout etiam alia et parte inter illos dictum nobisque intimatum ut cum Capitulo transigamus. Quod nobis omnino non incumbit sed id ut apud Maiestatem vestram regiam tamquam Dominum Nostrum clementissimum ac protectorem divinae iustitiae demisse institimus et ob amorem Dei clementissimam opem et auxilium eiusdem imploramur.

Ut autem gravamina nostra Vestra regiae Maiestas clementissime intelligat, quae nobis violenter imponuntur et facta Capituli contra Deum et iustitiam cui gratuitos labores praestare cogimur Vestra Maiestatis Regiae sub E (*v. ovdje br. 22*) hic clementissime cognoscat.

Ad haec ut Maiestatem Vestram Regiam cum maiori veritatis fundamento ratione istorum privilegiorum nostrorum demisse informemus intermittere non possumus. Anno adhuc isto praesenti 1609. 1. iulii ultra 72 omnes provectae aetatis subditos causae istorum privilegiorum nostrorum in Adamoc (!) adiuratos esse, tunc cum Maiestati Vestrae Regiae impositum illud onus in scriptis demisse exhibere volumus et licet illis adhuc plures extiterint, illos tamen adiurare non curavimus. Ita ut Capitulum quod alias privilegia nostra in manibus habet et ea sibi bene perspecta habet, in extremo iudicio de iis rationem reddere debet.

Quocirca Maiestati Vestrae regiae denuo demisse ob amorem Dei supplicamus Maiestas Vestra Regiae dignetur nos pauperes et subiectissimos subditos in istis nostris privilegiis clementissime secundum divinam iustitiam tueri ac defendere et sine nostro humili praescripto Capitulo serio iniungere quatenus eiusmodi privilegia, quae a nobis practicarunt Maiestati Vestre Regiae pro indignanda (?) divina iustitia huc consignent aut domino Bano dignetur mandato suo Regio demandare ut is ea repetens Sacratissimam Maiestatem vestram Regiam informare debent. Tunc Vestra Maiestas Regiae si noxii esse videbimur debita poena nos punire sciet. Quam Maiestatis Vestrae Regiae clementiam praepotens Deus abunde rependet, etc.

Vestrae Maiestatis Regiae
humilimi et obendentissimi subditi.

N. et N. iudex et iurati in Kinigsperg et Domoz una cum omnibus oppressis subditis.

Kaptolski arhiv u Zagrebu, ACA, sv. 24, br. 46, koncept.

(1609.)

Seljaci iz Kraljevca i Dumovca tuže se palatinu grofu Jurju Turzou da su Zagrebačkom kaptolu dali potvrditi svoje povlastice, a on ih više ne će vratiti, već ih proglašuje buntovnicima. Ujedno izjavljuju da žele biti kraljevski, a ne kaptolski podložnici.

Hoch uund Wolgeborner Herr Graff.

Genediger uund Hochgebiethender Herr, Euer Gnaden khunen wir als armen Ier Khuniglichen Majestäths zu Khunigsdorf uund Domotz Uundterthonen durch Gottes Willen Anrueffen und Zuebithen nicht uundterlassen.

Nachdem wir in die verschinen sechs Wochen wegen unser hochbetragten Noth uund beschehenen Gewalthatigung von dem Tamb Capithel zue Agram so uuns ganz unbillich zuegefüegt wiert laider Goth Erbarms an ier Khuniglichen Majestäth umb allergenedigiste Hülff underthenig suplicirt welches noch vuerledigt.

Wann dan genediger uund Hochgebiethender Herr Groff hochvonothen Eur Gnaden die Grundt der Warheit mit mehrern uundterthenig Zueberichten, damit uuns armen Undterthonen nicht Unrecht beschicht uund durch das TambCapithels unzeithiges Einbringen verkürzt mechten werden. So berichten wir Euer Gnaden samentlich als Khunigsdorffer uund Domotzer Ier Khuniglichen Majestäths uund nicht des TamCapithels zue Agram Uunterthonen also uund der Gestahnt ganz uundterthenig nachdem wier unser Privilegien so wier noch von ier Khuniglichen Majesthät hochseligister Gedechnus Bell begnadet worden und dieselb durch das grosse Wasser etwas die Schriften verdunkelt uund genezt worden, haben wier samentlich mit unserm einfelthigen Rath beratschlaget uund solche Privilegien bey dem TamCapithel zue Agram renoviern lassen, da wier unsere Privilegien wider zueruckh begert, hath uuns das TambCapithel mit guethen Worten abgewisen mit Vermeldung, es were sicherer bey dem TamCapithel, als in unserm Flekhen uund Dörffern, wie wir dan Inen guetwillig vertraut.

Aber dies aber hath uuns das TambCapithel alle Gewalthatigung angethon uund uns für das TambCapithel aigentumbliche Undterthonen bezwungen von unsern Freyheithen gestossen, gemarthert, gepeinigt, dass Goth im hohen Himel erparmen soll uund ein rechter Richter am jüngsten Gericht sein wiert, wie sie mit uns armen Khuniglichen Undterthonen gehaust, dass wier darüber verursacht gewest mit Recht solches aufzuführen uund haben albereit in die vierzehn Recht erhalten, aber unsere Privilegien noch bis dato nit bekumben.

Wann dan wier arme Uundterthonen weitlauffig verstanden dass TambCapithel füergiebt, wir haben uns beurlaubet, wie khunen sie solches unzeithigs einbringen als geistliche gegen Goth verantworten, die doch billich uuns armen Uundterthonen sollen schuzen uund dass TambCapithel gar nicht unser Obrigkeit, sondern ier Khunigliche Majestäth unser allergenedigister, warumb sollen wier dan von unser aigenen Guethern beurlauben uund unsere arme Häusel verlassen derowegen uns von dem Tamb Capithel vor Goth und der Welt gross Unrecht geschiecht.

Dieweilen uuns das durch des TambCapithels grosse Troung verursacht worden, die mehrere Hülff bey ier Khuniglichen Majestäth als unsern allerge-

nedigisten Herren uundterthenig zuesuchen und anzuruffen damit wier arme Leüth sicher in unsern Häusern wohnen kunen uund unsere Felder pauen khunen, wie sie uns dan arme Leüth vielmales das Anpauen gespert uund wier die Velder ploss geblieben. Auch noch bis dato dieweil wier alhier umb genedige Hülf anhalten, abermals vier Benachbarthen von Haus und Hof gestossen uund unschuldiger weiss veriagt, auch die unbilliche Auflagen, so sie uuns anthuen, auch nicht zuerzelen sein, welches Goth im hohen Himel erparmen soll. Also gelangt an Euer Gnaden all hocherleuchten Hern Graven unser durch Gottes Willen Anrueffen und Bithen Euer Gnaden die geruhen uuns arme Leüt durch Christi Parmhezigkeit willen allergenedigist zuebedenckhen und bey solcher beschaffener Lautherkeit uund unsern Privilegien allergenedigist schutzen uund handthaben, wie auch dem TambCapitel ohne Gehorsams massgeben mit Ernst durch Khuniglichen Bevelch auferlegt würdet uuns arme Leüth Leüth (ponovljeno!) bey unsern Frayheithen verbleiben welches vor Goth uund ihme selbst billich uund solches umb Euer Gnaden wellen wier arme Leüth mit euserstem Vermügen neben unserm gemeinen Gebeth zuverdienen ganz uundterthenige uund geflissen sein Euer Gnaden thuen wir uuns samentlich bevehlent. Euer Gnaden uundterthenige und gehorsambe N. und N. Khunigsdorffer und Domotzer aller ier Khuniglichen Majestäth arme Uundterthonen.

Adresa: An den Hoch Wolgebornen Hern und Graven Hern Georg Turzo Frayhern N. und N. Khunigsdorffer und Domotzer aller ier Khuniglichen Majestäth hochbetragtes durch Gothes willen Anrueffen und Bithen contra ThambKhabithel zue Agram pro inbegriffener Gawalttatigung und gememenen (!) Freyheithen betreffendt.

Kaptolski arhiv u Zagrebu, ACA, sv. 24, br. 46, koncept.

25.

(1609.)

Seljaci iz Kraljevca i Dumovca tuže se kralju Matiji II protiv Zagrebačkog kaptola zbog povrede njihovih povlastica i nasilja. Ujedno mole da kralj obnovi povlastice koje su dobili od kralja Bele, te izjavljuju da se smatraju kraljevskim, a ne kaptolskim podložnicima.

Durchleuchtigster Grossmechtigster Khunig.

Allergenedigster Hochgebiethender Fürst uund Herr Euer Khunigliche Majestäth. Haben wier arme Ier Khuniglichen Majestäths Uundterthonen als von Khunigsdorf und Domoz verwichener fünf Wochen an Euer Khunigliche Majestäth weegen des Capithels von Agram beschehener Gewalthatigung so uuns armen Leutten von denselben beschiecht Goth zu erbarmen und von unsern allen Freyheitten so wier noch von Ier Khuniglichen Majestäth Bell hochseligster Gedechtnuss bekumen und begnadet worden, an die sie als dass TamCapitel albereit in Handen haben, begehren hinweg zuestossen und uns arme Leuth für aigentumbliche Uundterthon machen, uundterthenigist an Euer Khunigliche Majestäth supplicirt ueber eingelegte testimonia uund Einschlüss wegen unser vielfelthiger erhalthener Rechten gehorsamist übergeben, welches noch bis dato vuerledigt.

Wann dann Allergenedigster Khunig uund Herr, wier arme Ier Khunigliche Majestäths Uundterthonen wegen unser solcher hochbetrangten und eüssersten Noth halber so uuns erst in Kürz von dem TamCapithell in kurzer Zeit unsern Benachbarthen dieweil wier umb Hülf bey Ier Khuniglichen Majestäth underthenigist anrueffen, wie die specificirter beiligent begriffen Gewalthatiger, weiss dass Goth im Himel erparmen, von Haus und Hoff gestossen uuns die Aekher und Velder anzuebauen ganz und gar gespert und dass liebe Prod nit zuessen haben mit ieren armen Künden unschuldiger weit verjagt werden, in massen dann die beschaffne Lautterkeit in uunserm Einschlüssen uund Suppliciren befunden wirdt uund der Beweis genuegsamb eingelegt uund damit uuns armen Ier Khuniglichen Majestäths Uundterthonen nit zue kurz gephiert. Also gelangt an Euer Khuniglichen Majestäth unser uundtertheniges gehorsamistes nochmalen durch Gothes willen Anrueffen uund Bithen Euer Khuniglichen Majestäth die geruhen uund auss Khuniglicher uund Landtsfuerstlichen milden Genaden, Parmhezigkeit uund hocherleuchten Beschuzer uund Schirmer auch allergenedigster Vather der armen notbedrangten allegendigist zuebeherzigen und zuebedenckhen uund an dem vielerueelthen TamCapithel durch ierer Khuniglichen Majestäth ernstlichen Bevelch ohne Gehorsams massgeben uund damit fernere Ungelegenheith darzue wier verursacht und verhütet werden allergenedigist anerlegen uund bey unser althen Freycheithen verharren mögen, welches vor Goth uund Ihme selbst ganz billich fürnemblich wier arme Domotzer in grosser Periculum in mora steckhen uund laider nit darffen blickhen lassen wegen des TamCapithels uuns zuegefuegte Troung, solches alles uns Euer Khuniglichen Majestäth wellen wier arme Uundterthonen wo nicht mit uundterthenigen Gehorsamb so wierr pflichtschuldig nit verscholden kunen, wüerd doch der allmächtige Goth für solche erzaigte khunigliche uund Landtsfürstliche Genadt uund Parmherzigkeit ein reicher Belohner sein. Thuen Euer Khunigliche Majestäth zue allergnädigiste Handhabung der Iusticia wier arme Uundterthonen bevehlent. Euer Khuniglichen Majestäth N. und. N. Khunigsdorffer und Domoczer undterthenige Uundterthonen.

Adresa: An den Durchleuchtigster Grossmechtigster Khunig und Hern Hern Mathiae Ertzhertzogen zue Oestereich. N. und N. ier Khuniglichen Majestäth undterthenigen und gehorsamb armen Uundterthonen zue Khunigsdorff und Domotz ganz undtertheniges Anrueffen und Bithen contra den Thambcapithel zue Agram pro inverweilther khuniglicher Freyheit und Gewalthatigungen betreff.

Kaptolski arhiv u Zagrebu, ACA, sv. 24, br. 46, koncept.

26.

(1609.)

Kraljevčani se tuže kralju da Kaptol krši njihove stare pravice i nezakonito s njima postupa. Izjavljuju da žele biti kraljevski podanici.

Kaptolski arhiv u Zagrebu, ACA, sv. 24, br. 46. Mađarski.

(Nastavit će se)